

ÚŘAD VLÁDY ČR, AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ
V ROMSKÝCH LOKALITÁCH

ČÁST XI.: CHEB

EVALUACE
V LOKÁLNÍCH
PARTNERSTVÍCH

OBDOBÍ 2008-2010

EVALUACE V LOKÁLNÍCH PARTNERSTVÍCH

období 2008-2010

XII. CHEB

„Čím starší, tím lepší.“

**Pro Úřad vlády ČR, Agenturu pro sociální začleňování v romských
lokalitách zpracovala společnost SocioFactor s.r.o.**

OBSAH

1.	O evaluaci	5
2.	Představení lokality	7
2.1.	Město Cheb	7
2.2.	Sociodemografická charakteristika města	7
2.2.1.	Vývoj počtu obyvatel	7
2.2.2.	Nezaměstnanost.....	9
2.2.3.	Vzdělanostní struktura	12
2.3.	Stručný popis lokalit	13
2.4.	Potřeby lokality a doporučení	15
2.4.1.	Oblast bydlení.....	15
2.4.2.	Oblast zaměstnanosti	16
2.4.3.	Oblast vzdělávání.....	16
2.4.4.	Služby pro osoby ohrožené sociálním vyloučením.....	18
2.4.5.	Kriminalita a rizikové formy chování	18
3.	Strategický plán Lokálního partnerství.....	19
3.1.	Priority Lokálního partnerství.....	19
3.2.	Návaznost priorit a cílů na potřeby lokality	22
3.2.1.	Oblast vzdělávání.....	22
3.2.2.	Oblast bydlení.....	24
3.2.3.	Oblast zaměstnávání	25
3.2.4.	Oblast sociálních služeb.....	26
3.2.5.	Oblast zdravotní péče.....	26
3.2.6.	Oblast bezpečí	26
3.2.7.	Závěr	27
4.	Politika obce	28

4.1.	Bytová politika	28
4.2.	Politika zaměstnanosti	28
4.3.	Vzdělávací politika	29
4.4.	Sociální politika, podpora sociálních a návazných služeb	29
4.5.	Bezpečnostní politika	31
5.	Výsledky evaluace.....	33
5.1.	Vstupní informace	33
5.2.	Počátky intervence do lokality	35
5.3.	Dosahování cílů, poslání Agentury a jejich vnímání aktéry	40
5.4.	Situační analýza	54
5.5.	Vyhodnocení metod – lokální partnerství a spolupráce s aktéry	57
5.6.	Vyhodnocení metod – strategický plán	64
5.7.	Vyhodnocení metod – lokální konzultant	70
5.8.	Vyhodnocení metod – projektové poradenství.....	74
5.9.	Dopady na místní sociální a integrační politiky	81
5.10.	Dopady v oblasti eliminace sociálního vyloučení	87
6.	Shrnutí výsledků	91

1. O evaluaci

Evaluace v lokálních partnerstvích je hodnocením jedné specifické oblasti veřejné politiky, která si vzala za cíl podpořit sociální začleňování ve městech, obcích a mikroregionech. Je nezbytnou součástí hodnocení pojetí, návrhu, implementace, užitečnosti a efektivity sociálních intervenčních programů, mezi které patří i Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách (dále Agentura). Agentura je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Má podporovat obce a města, aby mohly plnit svoji funkci – má zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Má podporovat taková opatření, která pomohou samosprávám v procesu sociální integrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a v rozvoji sociálně vyloučených lokalit v kontextu a zájmu celé obce/města a všech jejích občanů. Posláním Agentury je také propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování.

Cílem evaluace v lokálních partnerstvích bylo zhodnotit přínos této Agentury a její působení v obcích. Hned na úvod musíme uvést, že se jedná o poměrně komplexní program, který se navíc v čase dynamicky vyvíjel. Evaluace se zaměřila na vybranou část programu – výsledky působení Agentury a účinky ve třinácti pilotních lokalitách v rozmezí let 2008 – 2010. Předkládaná zpráva je jednou ze třinácti dílčích zpráv, současně ale vznikla i sumarizační zpráva, která shrnuje a porovnává vybrané výsledky za všechny pilotní lokality. Tento shrnující materiál nebyl součástí veřejné zakázky a firma SocioFactor jej zpracovala nad rámec smlouvy v rámci svého veřejného závazku působit jako sociální firma a přispívat k rozvoji sociálně prospěšných aktivit. Sumarizační zpráva čtenáři mimo jiné poskytuje informace o vzniku a působení Agentury, výběru pilotních lokalit a používaných metodách práce, mezi které patří mapování potřeb / situační analýzy, lokální partnerství, strategické plány a projektové poradenství.

V evaluaci jsme se vydali cestou programové evaluace a za použití kvantitativních i kvalitativních výzkumných metod jsme hodnotili program, který byl již v některých lokalitách ukončen, v jiných ale dále pokračuje. Činili jsme tak s vědomím, že výsledky evaluace by měly přispět k případným korekcím intervenčního programu a také z části ovlivnit budoucnost tohoto integračního programu. Byli bychom rádi, kdyby čtenáři, a to i ti, kteří patří k programovým kritikům působení Agentury, nebrali výsledky jako suché přezkoušení faktů, ale především jako informaci o integračním programu, nad kterým má smysl se hlouběji zamýšlet a diskutovat. Předložená evaluace má především napomoci v budoucích rozumných rozhodnutích o chodu programu a upozornit na slabá místa a problémy, s nimiž se implementace záměru ve svých počátcích potýkala. To vše s ohledem na skutečnost, že Agentura působí v dalších lokalitách, a některé z nich byly vybrány teprve nedávno.

Co se týká zvolené metodologie evaluace, zvolili jsme tzv. stakeholder analysis, analýzu aktérů, která vychází z hodnocení významných místně znalých aktérů, ke kterým patří především členové lokálního partnerství, případně i další aktéři, kteří o činnosti Agentury mají povědomí nebo s ní ve sledovaném časovém úseku úzce spolupracovali. V rámci této analýzy aktérů jsme kombinovali řadu výzkumných metod – zejména kvalitativní individuální rozhovor, kvalitativní skupinový rozhovor (v některých lokalitách), kvantitativní dotazování a desk research (sekundární analýzu dat). Pro všechny lokality jsme vytvořili jednotné evaluační schéma, aby byly výsledky vzájemně porovnatelné. Pro podrobnější informace čtenáře odkazujeme na sumarizační zprávu, kde jsou porovnány výsledky z hlediska relevance, efektivity, účinnosti a užitečnosti působení Agentury v pilotních lokalitách.

Dílčí evaluační zpráva má následující strukturu. Nejdříve je představena lokalita působení Agentury, uvedena stručná charakteristika obce, sociodemografická data jako vývoj počtu obyvatel, nezaměstnanost a vzdělanostní struktura. Následuje stručný popis lokalit, představení sociálně vyloučených lokalit v obci a jejich stručná charakteristika. V závěru jsou shrnuty potřeby a doporučení, jak byly představeny v situačních analýzách podle hlavních oblastí sociální exkluze. Následně čtenáře obeznamujeme se strategickým plánem lokálního partnerství. Kapitola popisuje složení lokálního partnerství, jednotlivé priority strategického plánu a jim podřazené dlouhodobé a krátkodobé cíle. Dále se věnuje návaznosti priorit a cílů na potřeby lokality, jak byly definovány v situační analýze. Také sledujeme, do jaké míry se navržená doporučení situační analýzy promítla do strategického plánu, která doporučení byla akceptována, která byla ponechána stranou. V kapitole o politice obce stručně informujeme o jednotlivých politikách a opatřeních obce a to podle jednotlivých oblastí. Věnujeme se bytové politice, vzdělávací politice, sociální politice, podpoře sociálních a návazných služeb, bezpečnostní politice a dalším opatřením či strategiím ve vztahu k sociálnímu vyloučení. Následují výsledky evaluace podle struktury evaluace, které jsou doplněny o ilustrativní grafy. Začínáme vstupní informací o lokalitě, následuje vyhodnocení hlavních metod a nástrojů Agentury. Výsledky shrnujeme v závěrečné diskusi.

2. Představení lokality

2.1. *Město Cheb*

Cheb leží na západě České republiky, v blízkosti hranic s Německem, na řece Ohři. V okolí Chebu se nachází přehradní nádrže Skalka a Jesenice. Hlavní průmysl je zde strojírenský, textilní, kovodělný, stavební, dřevozpracující a potravinářský. První dochovaná zmínka o Chebu pochází z roku 1061.

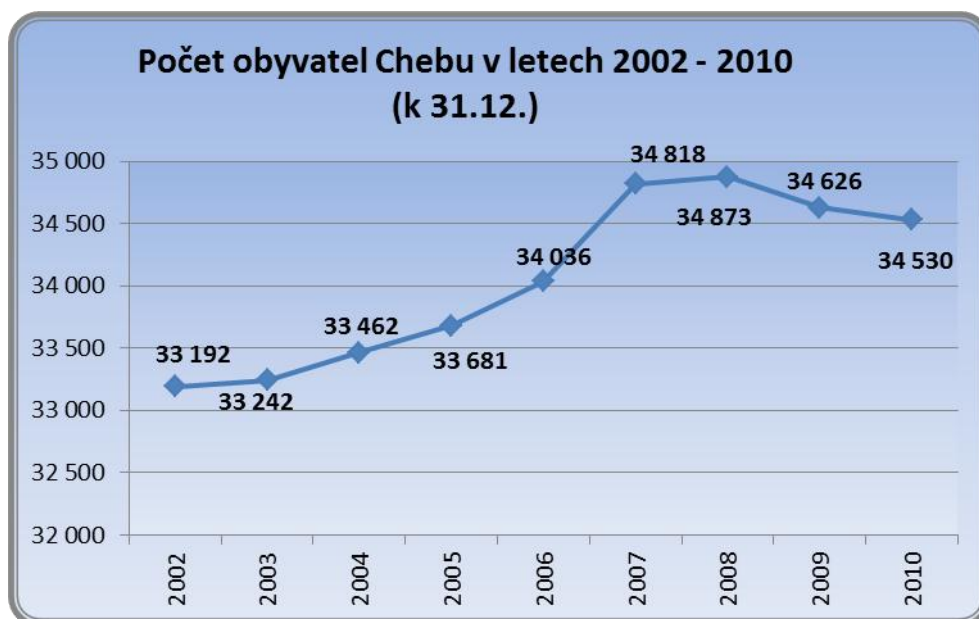
Z hlediska administrativního členění se Cheb nachází v Karlovarském kraji a je centrem stejnojmenného okresu. Cheb je tedy okresním městem a také obcí s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Město Cheb se skládá z 19 místních částí: Bříza, Cetnov, Dolní Dvory, Pelhřimov, Dřenice, Háje, Horní Dvory, Hradiště, Cheb, Chvoječná, Jindřichov, Klest, Loužek, Podhoří, Podhrad, Skalka, Hrozňatov, Střížov, Tršnice.

2.2. *Sociodemografická charakteristika města*

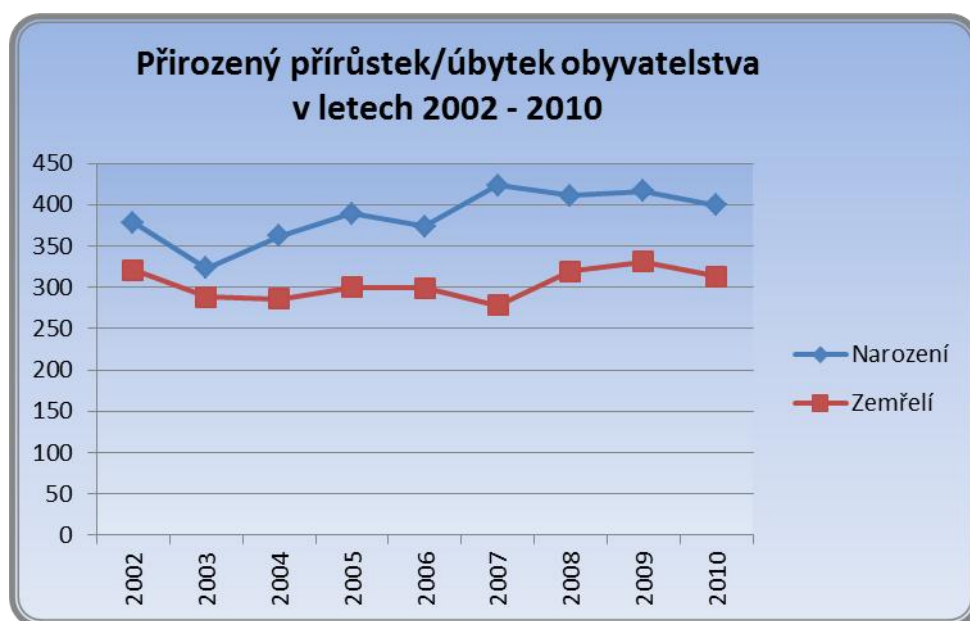
Sociodemografická charakteristika města byla poznamenána hned několika zásahy. Před 2. světovou válkou byla většina zdejších obyvatel německé národnosti. Po 2. sv. válce byli tito obyvatelé odsunuti a Cheb dosáhl předválečného stavu co do počtu obyvatel teprve v 90. letech 20. století. Po revoluci se zde usídlili cizinci z Vietnamu. V Chebu žije největší procento Vietnamců v celé ČR.

2.2.1. Vývoj počtu obyvatel

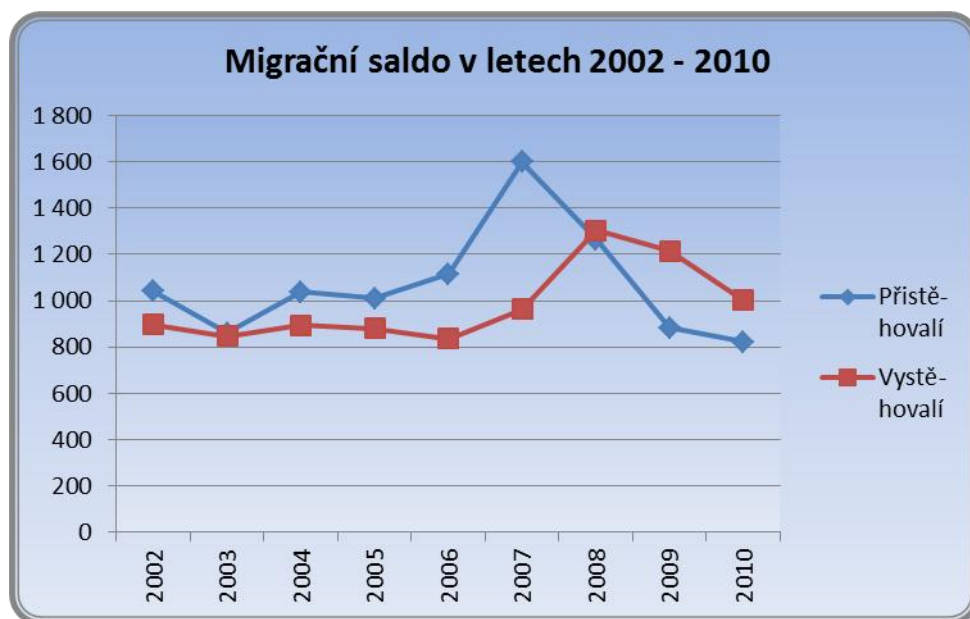
Město Cheb má za posledních osm let kladnou bilanci počtu obyvatel. Od roku 2002, kdy počet obyvatel dosahoval 33 192 osob, se jejich počet zvýšil o 1 338 osob, což je navýšení o 4%. Od roku 2002 až do konce roku 2008 počet obyvatel každoročně stoupal. Největší nárůst obyvatel zaznamenal Cheb v roce 2007, kdy jejich počet vzrostl o 782 osob. V průběhu let 2009 a 2010 počet obyvatel mírně poklesl (o 343 osob).

Cheb je městem, kde v posledních osmi letech zaznamenali každým rokem přirozený přírůstek obyvatelstva.

Od roku 2002 až do konce roku 2010 se každoročně v Chebu narodí více osob, než kolik jich zemře. Největší rozdíl mezi počtem živě narozených a zemřelých zaznamenalo město v roce 2007, kdy přirozený přírůstek činil 145 osob. Od roku 2002 do konce roku 2010 činil přirozený přírůstek 740 obyvatel.

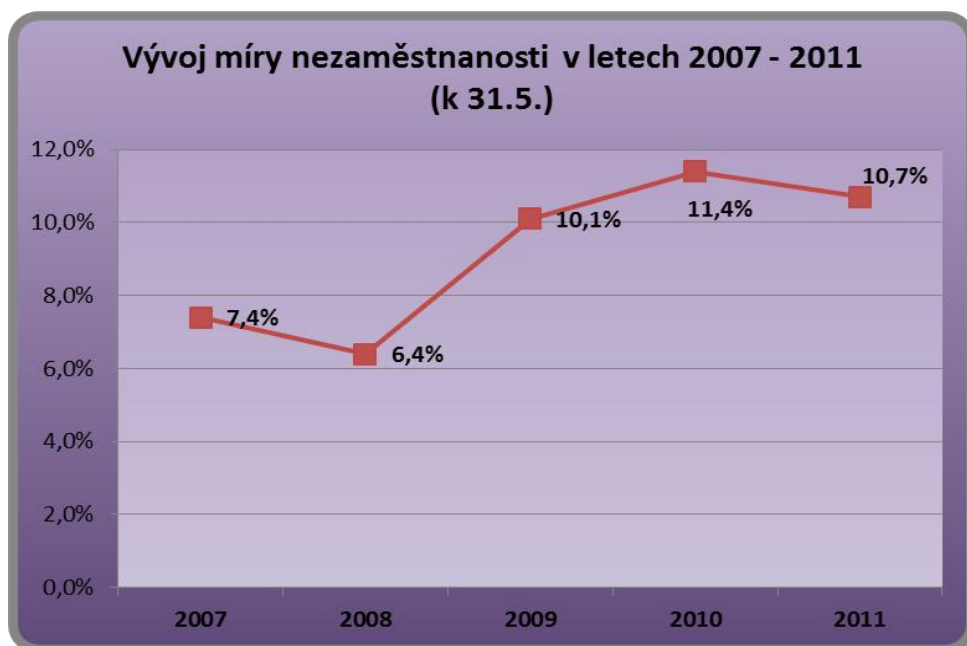

Z grafu je patrné, že největší příliv obyvatel zaznamenal Cheb v roce 2007, kdy se do města přistěhovalo 1 599 osob, což je o 637 více než se jich v daném roce odstěhovalo. Od roku 2002 do roku 2007 počet přistěhovalých vždy převyšoval počet vystěhovalých. V letech 2009 a 2010 je tento trend již opačný, což také způsobilo úbytek obyvatel ve městě – přirozený přírůstek nevyrovnal ztrátu, kterou způsobilo záporné migrační saldo.

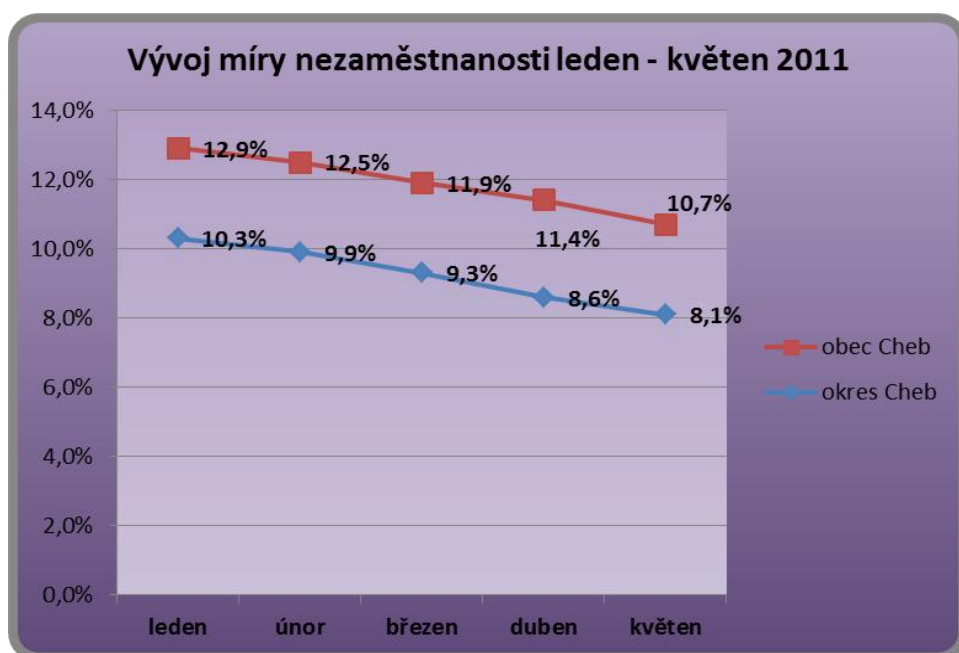
2.2.2. Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti v rámci celého okresu Cheb dosahovala 8,1% a zařadil se tak na 44. místo mezi všemi okresy ČR (při řazení od nejvyšší míry nezaměstnanosti). Mezi města s největší mírou nezaměstnanosti v rámci okresu patří Milíkov a Okrouhlá, kde se pohybuje okolo 20%. Samotné město Cheb pak zaujímá 19. příčku s 10,7%.

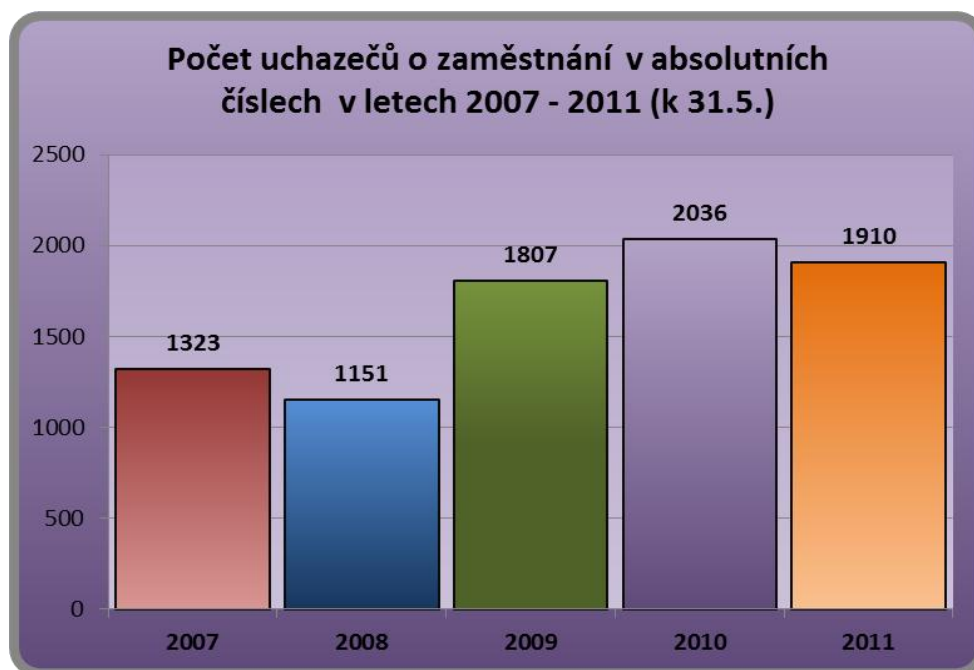
Následující data nám přiblíží vývoj nezaměstnanosti ve městě Chebu v období posledních pěti let. Podíváme se na vývoj míry nezaměstnanosti, na počty uchazečů o zaměstnání a na počty volných pracovních míst na jednoho uchazeče o zaměstnání.

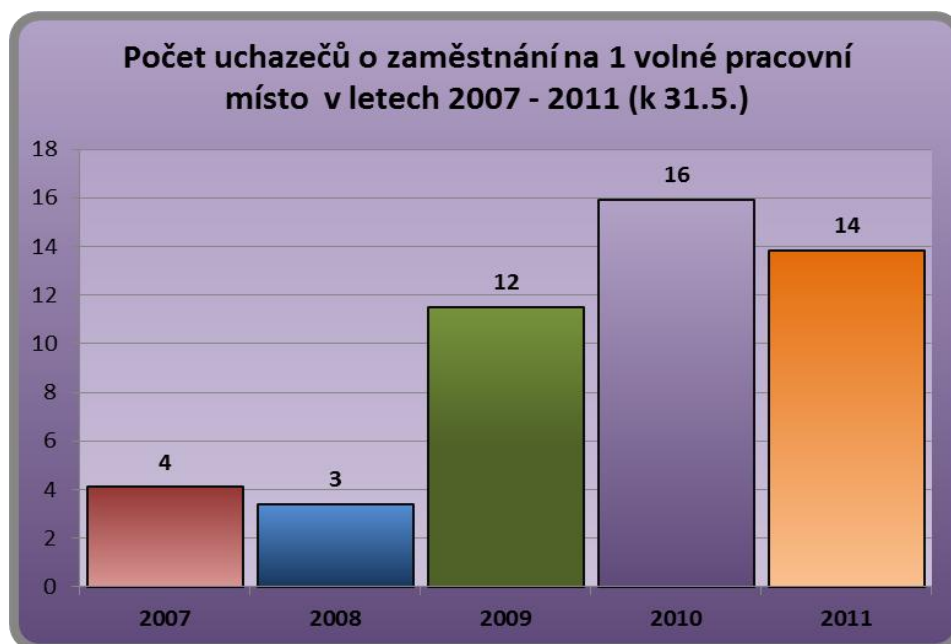
Mezi roky 2007 a 2008 můžeme vysledovat pokles míry nezaměstnanosti a to o 1%. Od roku 2008 do roku 2010 se míra nezaměstnanosti neustále zvyšuje a k 31. 5. 2011 dosahuje již 11,4% (navýšení o 4%). Ve stejném období v roce 2011 míra nezaměstnanosti dosáhla 10,7%.

V období od ledna do května 2011 je při srovnání města a okresu Cheb míra nezaměstnanosti ve městě Cheb vždy o více než 2% vyšší. V květnu 2011 rozdíl činil 2,6%.

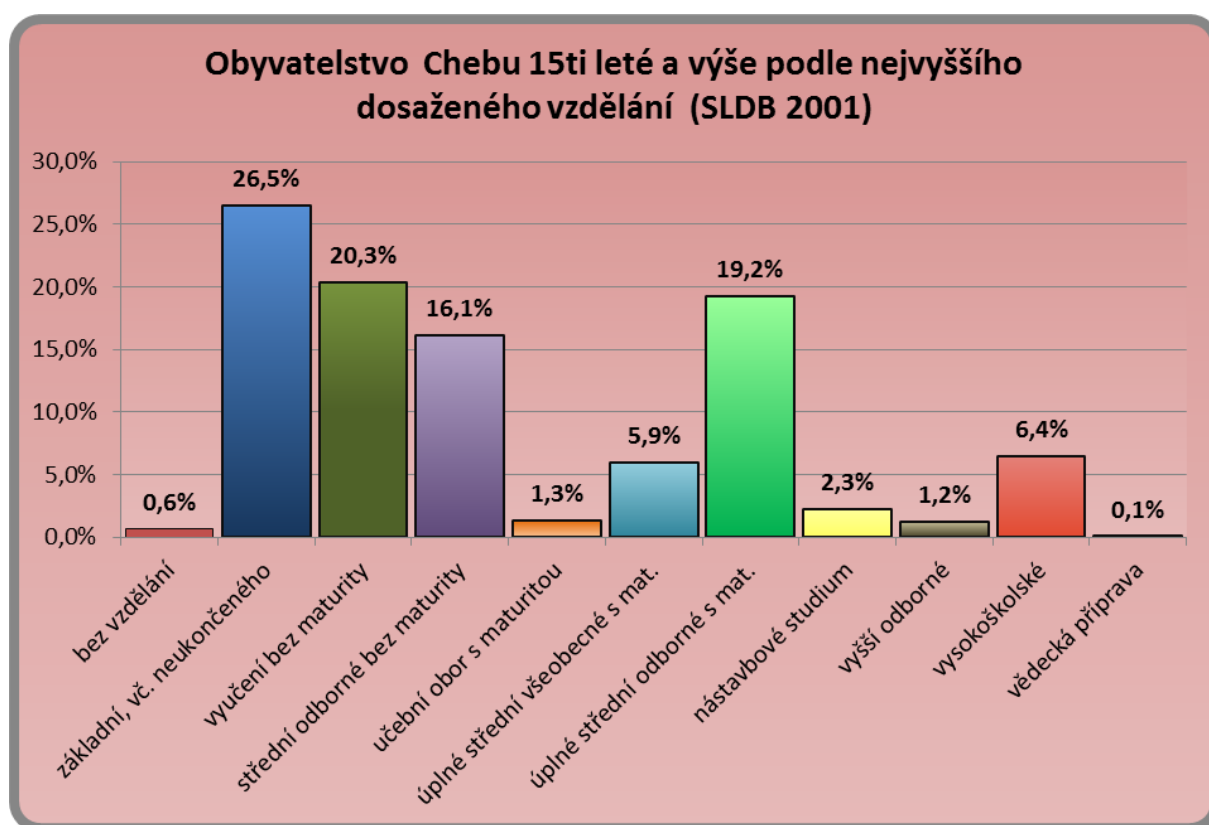
Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání má podobnou tendenci jako vývoj míry nezaměstnanosti. Jejich počet rostl od roku 2008 do roku 2010. V roce 2011 jsme zaznamenali mírný pokles. Přesto v roce 2011 je počet uchazečů o zaměstnání ve městě Cheb téměř dvojnásobný oproti roku 2008.

Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo ukazuje, že se jejich počet oproti roku 2008 více než čtyřnásobil. V květnu 2011 připadá na 1 volné pracovní místo 14 uchazečů o zaměstnání.

2.2.3. Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní strukturu obce nám přibližuje následující graf.

O málo více než půl procenta obyvatel Chebu (0,6%) nemá žádné vzdělání. Více než čtvrtina obyvatel Chebu (26,5%) dosáhla pouze základního vzdělání nebo ani základní vzdělání neukončila. Více než pětina obyvatel (20,3%) se vyučila a 16,1% má střední odborné vzdělání bez maturity. Více než šest desetin obyvatel (63,5%) ukončilo svou vzdělávací dráhu vzděláním bez maturity.

Vzdělávání ukončila maturitní zkouškou více než čtvrtina obyvatel (26,4%). Nástavbové studium absolvovalo 2,3% a vyšší odborné 1,2% obyvatel. Vysokoškolského titulu dosáhla více než dvacetina obyvatel města (6,5%).

2.3. Stručný popis lokalit

Popisu sociálně vyloučených romských lokalit ve městě Chebu se detailně věnuje Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit zpracovaný společností GAC v roce 2009. V této analýze je počet romských obyvatel v Chebu odhadován na 2 500 osob, z nichž 1/3 žije ve městě bez potřeby intervence ze strany sociálního odboru. Devadesát procent z nich tvoří slovenští Romové, osm procent maďarští Romové a dvě procenta olašští Romové. Jako sociálně vyloučenou romskou lokalitu ve městě Chebu zpráva označuje zejména několik bytových domů na ulici Wolkerova a vyjadřuje obavy ze vzniku vyloučené lokality v části sídliště Zlatý vrch. Sociálně vyloučení obyvatelé žijí také v jiných částech města, jde o jednotlivé domácnosti nebo o bytové domy. V monitoringu jsou označeny jako rozptýlené sociálně vyloučené domácnosti: Růžový kopeček, U Stadionu, Komenského, Tyršova, Pražská, Dukelská a Pivovarská.

Lokalita na ulici Wolkerova

Jako vyloučenou lokalitu lze označit pět domů ve špatném technickém stavu na ulici Wolkerova s č. p. 20 – 28. Monitoring uvádí, že domy vyloučené lokality jsou obydleny zhruba jen z poloviny a žijí zde převážně Romové, přibližně 30 rodin (celkem přes 200 osob). Domy jsou v rukou soukromého majitele. Tato lokalita postupně zaniká.

Zdroj: www.mestocheb.cz

Zdroj: www.mestocheb.cz

Lokalita Zlatý vrch

V rámci celého Zlatého Vrchu žije podle odhadů městských terénních pracovníků okolo 60 romských rodin, z nichž některé se přistěhovaly z Wolkerovy ulice. Stěhování Romů do této oblasti pozvolna pokračuje. Podle poznatků a zkušeností odboru sociálních věcí a zdravotnictví lze 29 procent z těchto rodin pokládat za plně integrované a zbývajících 71 procent patří k rodinám ohroženým sociálním vyloučením – od drobnějších problémů po závažnější nedostatky (závislost na sociálních dávkách, nízká vzdělanost, zadluženost apod.). (GAC, 2009). Romové obývají zejména východní část sídliště.

Sídliště Zlatý vrch čítá 60 bytových domů. Na sídlišti Zlatý vrch byla většina bytů zprivatizována. Město zde vlastní přibližně 200 bytů.

2.4. Potřeby lokality a doporučení

Ve zprávě Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit zpracovaný společností GAC v roce 2009 nalézáme tato doporučení, která vnímáme jako výchozí. Tato doporučení definují potřeby města Cheb ve vztahu k sociálně vyloučeným romským lokalitám a jejich obyvatelům.

2.4.1. Oblast bydlení

- Pokračovat v plánu lokálního partnerství vytvořit síť interaktivní palety bydlení, tzv. prostupného bydlení, v rámci něhož by došlo k diferenciaci bytů a vzniku databáze bytů, klientů a vlastníků s cílem klienty účinně motivovat, kontrolovat a případně sankcionovat. Tento plán by měl vyústit v koncepci sociálního bydlení a bytové politiky vzhledem k sociálně vyloučeným obyvatelům města.
- V rámci projektu Integrovaného plánu rozvoje města by bylo potřeba usilovat o zmírňování tenzí mezi jednotlivými skupinami obyvatel sídliště Zlatý vrch.
- Integrační politiky by měly rovněž zohledňovat potenciální disparitu obyvatel sídliště Zlatý vrch, které je začleněno do plánu rozvoje města a kde lze očekávat zlepšování bytové situace, a Wolkerovy ulice, kde o domy zodpovídá soukromý majitel, a anticipovat další možné migrační vlny sociálně vyloučených obyvatel směrem k sídlišti. Za velmi dobré proto považujeme začlenění soukromého majitele bytů ve Wolkerově ulici do fungování lokálního partnerství.
- Usilovat o zavedení vodoměrů přímo v sociálně vyloučených domácnostech (za zničený vodoměr v bytě pak nesou přímou odpovědnost osoby v domácnosti).
- Zvážit možnost větší podpory služby dluhového poradenství vzhledem k dynamice zadlužování sociálně vyloučených domácností.
- Dosud se podle aktérů zcela neosvědčily ani splátkové kalendáře, ani odpouštění penále z dlužné částky za bydlení.

2.4.2. Oblast zaměstnanosti

- Sledovat strukturu nabízených rekvalifikací a návazných pracovních míst, snažit se zajistit maximální provázanost (v regionu existuje například poptávka po profesích ve stavebnictví či šičkách). Snažit se zapojit více lidí ze sociálně vyloučených lokalit do veřejně prospěšných prací (v současné době je do nich zapojeno 12 osob ze sociálně vyloučených lokalit). Další možností je zajistit dlouhodobě nezaměstnaným s nízkou kvalifikací programy, které by jim umožnily doplnit si základní vzdělání či vyučení.
- Ve městě Cheb v současné chvíli chybí služby terénního pracovního poradenství, jehož pracovníci by mohli vytipovávat motivované uchazeče o zaměstnání, doprovázeli je při jednání o zaměstnání, uzavírání smluv a poskytovali podporu v prvních dnech zaměstnání.
- Další možnost podpory sociálně vyloučených uplatnit se na trhu práce vidíme v oživení projektu propojujícího veřejně prospěšné práce a sociální rehabilitaci „Zpět do práce“, který realizovala místní pobočka Diecézní charity.
- Podporovat vznik sociálního podnikání – potenciálem k tomu disponuje místní pobočka Diecézní charity Plzeň.
- Vzhledem k velkému počtu dětí ze sociálně vyloučených rodin, jež nedokončí střední školu, doporučujeme rozvoj programů usilujících o návrat dětí ke studiu – v rámci těchto programů by se seznámili s obory, jímž se mohou vyučit, vedle toho by projekt posiloval i jejich motivaci k dokončení středního vzdělání. Nutno realizovat ve spolupráci s nějakou místní střední školou.

2.4.3. Oblast vzdělávání

- Cheb disponuje kapacitními možnostmi v předškolním vzdělávání – doporučujeme proto pomocí terénních sociálních pracovníků motivovat sociálně vyloučené rodiny, aby tyto služby využívaly. Platby v mateřských školách by měly být bezhotovostní a mateřské školy by měly připouštět mírnější startovací režim, kdy by si všechny zúčastněné strany zvykaly na pobyt dítěte v mateřské škole. Zvýšit informovanost rodičů o možnosti předškolního vzdělávání.
- Zvážit pilotní zavedení asistenta pedagoga na mateřských školách – odborného pedagogického pracovníka, který je k dispozici sociálně vyloučeným a sociálním vyloučením ohroženým dětem z mateřské školy a všem pedagogům, spolupracuje při

komunikaci se žáky či rodiči, může se individuálně věnovat dítěti, hlouběji vysvětlovat, působí jako prostředník.

- S pomocí terénních sociálních pracovníků působit na rodiny v rámci prevence započetí školní docházky dětí ve škole mimo hlavní vzdělávací proud.
- Problémem vzdělávání dětí ze sociálně vyloučených lokalit obecně je nízká podpora a nízký zájem o vzdělání ze strany jejich rodičů, což se přenáší i na děti. V souvislosti s tím mají romské děti vyšší počty neomluvených a omluvených hodin absence. Mezi omluvené absence ale často spadá i tzv. latentní absence, která je následně rodiči omlouvána. Doporučujeme se zaměřit na tyto aspekty při terénní práci s rodinou.
- Zvýšit počty tzv. sociálních asistentů na školách, kteří by se věnovali práci se sociálně znevýhodněnými dětmi.
- Doporučujeme získat potřebný počet pedagogů a proškolených osob věnujících se doučování mimo školu v rodinách.
- Zlepšit koordinaci a zintenzivnit spolupráci škol a nevládních neziskových organizací, které mají o tento typ spolupráce zájem, v oblasti primární prevence a zintenzivnit tyto programy na školách.
- Zvážit vzhledem k pestré skladbě obyvatel Chebu zavedení projektového multikulturního vzdělávání na školách.
- V současné nabídce mimoškolních aktivit chybějí takové, které by vytipovávaly, připravovaly a motivovaly žáky základních škol ze sociálně vyloučeného prostředí ke studiu na střední škole – pracovní motivace formou návštěv podniků a středních škol, besedy se zástupci různých profesí a „role models“ (setkání s Romy, kteří se uplatnili na trhu práce), informační aktivity představující blíže konkrétní obor či danou školu, specifické doučování vybraných žáků s ohledem na případné přijímací zkoušky či zvládání učiva bezprostředně po vstupu na SŠ.
- Několik sdružení se věnuje volnočasovým aktivitám pro děti do 15 let, chybí však služby pro starší mládež – nutno je však upozornit na skutečnost, že tento typ služeb je deficitní ve všech lokalitách a ze zkušeností z jiných míst je známo, že je obtížné připravit program, který by tuto cílovou skupinu přilákal.
- Nabídku oborů na střední škole doporučujeme rozšířit i o obory Šička, Švadlena či Pečovatelka, které v nabídce dosud chybí, a o které by podle lokálních expertů děti pravděpodobně měly zájem.
- V současné chvíli také v Chebu chybí subjekty, které by zajišťovaly sociálně vyloučeným žákům podporu během studia na střední škole. Žáci, kteří studiem

prochází, by měli mít možnost neformálního setkávání ve volnočasovém klubu, kde budou mít příležitost pro výměnu zkušeností, případně neformální besedy s úspěšnými Romy – bude zde docházet k dalšímu násobení průběžných motivačních aktivit a k přípravě na vyučování včetně doučování.

- Prostorová dostupnost by měla být využita k navázání užší spolupráce mezi základními školami a gymnáziem, aby žáci základních škol byli v užším kontaktu s možností dalšího studia na této vzdělávací instituci. Mezi studenty gymnázia lze rovněž rekrutovat dobrovolníky pro doučování sociálně vyloučených dětí.

2.4.4. Služby pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

- V Chebu podle dotázaných aktérů chybí dostatečný počet pracovníků odborné psychiatrické péče, kvalitních psychologů a psychiatrů, rodinných terapeutů a mediátorů, rovněž chybí středisko výchovné péče.
- Za pozitivní považujeme dobrou zasíťovanost a kvalifikovanost místních neziskových organizací a jejich spolupráci s orgány veřejné správy – například orgánem sociálně právní ochrany dětí, probační a mediační službou či zastoupením v Multidisciplinárním týmu EGER.

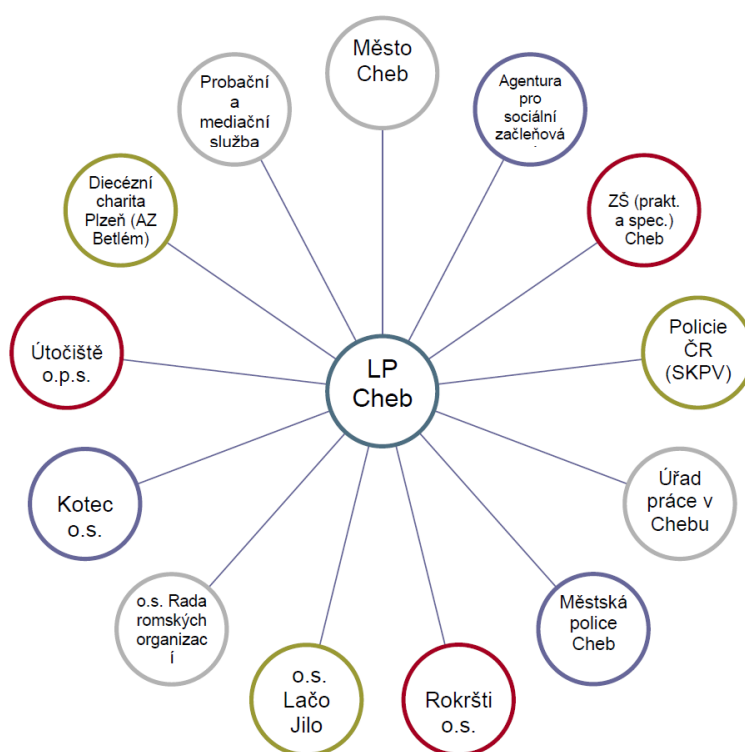
2.4.5. Kriminalita a rizikové formy chování

- V Chebu je v poměru na jednoho obyvatele značné množství výherních hracích automatů. Jsme si však vědomi, že vzhledem k existenci videoterminálů, jež jsou regulovány Ministerstvem financí ČR, je v této oblasti možnost samospráv regulovat tento rizikový jev velmi omezená a problém lze vyřešit zřejmě pouze novelou zákona.
- Výrazným problémem Chebu je existence problémových uživatelů drog – mezi klienty o.s. Kotec nalezneme velké množství romských klientů, což svědčí o jeho efektivní práci s touto skupinou, jež je podle mnohých expertů do těchto služeb velmi těžko začlenitelná. O.s. Kotec poskytuje služby harm reduction i v oblasti prostituce.
- Doporučujeme zaměřit se na informování o sociálním vyloučení, pravicovém extremismu a rasismu v rámci kampaní a zapojení těchto oblastí do projektové výuky na školách.

3. Strategický plán Lokálního partnerství

Strategický plán Lokálního partnerství Cheb pro roky 2010 – 2012 byl zpracován členy Lokálního partnerství v rámci práce jednotlivých pracovních skupin. Pracovní skupiny v rámci partnerství byly čtyři: bydlení, zaměstnávání, vzdělávání a volný čas a pracovní skupina prevence sociálně patologických jevů.

Členové lokálního partnerství:

Zdroj: Strategický plán Lokálního partnerství Cheb

V následujícím textu budou představeny jednotlivé priority a jim podřazené dlouhodobé cíle Lokálního partnerství Cheb, které jsou nedílnou součástí Strategického plánu.

3.1. Priority Lokálního partnerství

Priority Lokálního partnerství Cheb jsou rozděleny do čtyř oblastí:

- bydlení,
- zaměstnávání,
- vzdělávání a volný čas,
- prevence sociálně patologických jevů.

A. Zaměstnávání

3. Priorita: Zavést program pracovní asistence navazující na pracovní a kariérové poradenství

- 3.1. *Dlouhodobý cíl:* Do prvního čtvrtletí roku 2011 je spuštěn v Chebu program pracovního a kariérového poradenství a pracovní asistence.
- 3.2. *Dlouhodobý cíl:* Do konce roku 2012 je zrealizována a vyhodnocena pilotní fáze projektu Nejlepší učebnou je pracoviště.
- 3.3. *Dlouhodobý cíl:* Do prvního čtvrtletí 2012 jsou zabezpečeny nové prostory (nejen) pro realizaci služby pracovního poradenství.
- 3.4. *Dlouhodobý cíl:* Služba pracovního poradenství a asistence je navázána na systém prostupného bydlení (duben 2011).

4. Priorita: sociální podnikání, tréninková a chráněná pracoviště, podporované zaměstnávání

- 4.1. *Dlouhodobý cíl:* Do konce roku 2012 funguje v Chebu sociální firma jako zaměstnanecká líheň. (pozn.: Sociální firma je navázána na službu pracovního poradenství a asistence; sociální firma je navázána na systém prostupného bydlení).

6. Priorita: Zavedení specializované služby právního a dluhového poradenství.

- 6.1. *Dlouhodobý cíl:* V Chebu je poskytována služba právního a dluhového poradenství zaměřená na osoby a rodiny sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené. (pozn. Služba je zakomponována do systému prostupného bydlení; služba je rozšířena o externí poradce: právník, zástupce exekutorské komory, další).
- 6.2. *Dlouhodobý cíl:* Je zrealizována protidluhová kampaň a jsou vyškoleni úředníci veřejné správy.

B. Vzdělávání a volný čas

7. Priorita: Zajištění individuálního přístupu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a k dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí.

- 7.1. *Dlouhodobý cíl:* od února roku 2011 působí na zapojených chebských základních školách asistenti pedagoga pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a pro děti se sociálním znevýhodněním.
- 7.2. *Dlouhodobý cíl:* Od ledna 2011 je v Chebu spuštěn dlouhodobě udržitelný program doučování dětí přímo v rodinách a NZ pro děti a mládež, jehož cílem bude současně výchovné působení na rodiče dětí a celkovou změnu postojů rodin ohrožených sociálním vyloučením ke vzdělání.
- 7.3. *Dlouhodobý cíl:* Od konce dubna 2011 funguje systém průběžného vzdělávání pedagogů, asistentů pedagogů a nepedagogických pracovníků NNO.
- 7.4. *Dlouhodobý cíl:* V únoru roku 2011 je spuštěn na vybraných školách komplexní program předprofesní přípravy vycházejících žáků a kariérního poradenství.

C. Prevence sociálně patologických jevů

8. Priorita: Podpora vzniku regulérního NZDM pro osoby nad 15 let jako SOCIÁLNÍ SLUŽBY, s kapacitou min. 15 lidí denně, tzn. s min. 2 pracovníky.

- 8.1. *Dlouhodobý cíl:* Do konce roku 2012 je zřízeno a funguje NZDM jako sociální služba pro osoby starší 15 let, s minimální kapacitou 15 osob denně a s min. 2 pracovníky na plný úvazek (KOTEC o. s.).

9. Priorita: Podpora lepší prostupnosti v komunikaci jednotlivých poskytovatelů intervencí.

- 9.1. *Dlouhodobý cíl:* Do února roku 2011 je definována písemně koncepce spolupráce mezi jednotlivými poskytovateli intervencí v lokalitě Cheb.
- 9.2. *Dlouhodobý cíl:* Do konce roku 2010 proběhne setkání všech poskytovatelů sociálních služeb, organizací pracujících na poli prevence kriminality, v regionu Cheb, formou prezentace činnosti, pro odbornou i laickou veřejnost, v prostoru bývalé krajinné výstavy v Chebu. Je vydán katalog účastníků s kontakty a krátkou prezentací.

10. Priorita: Podpora sanace rodiny – finanční a provozní: Podpora terénní práce

pracovníků OSPOD ve spolupráci s TSP KOTEC a Útočiště o. p. s. Cheb. Podpora práce MT a case managementu.

10.1. Dlouhodobý cíl: Do konce roku 2012 je ve městě Cheb podporována činnost multidisciplinárního týmu a realizují se případové konference, a podporována provozně i finančně sanace rodiny.

3.2. Návaznost priorit a cílů na potřeby lokality

Podívejme se nyní, jak jednotlivé cíle navazují na provedenou situační analýzu Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit (GAC, 2009) a její doporučení.

3.2.1. Oblast vzdělávání

Řešená doporučení v oblasti „vzdělávání“ v rámci Strategického plánu:

Doporučujeme pomocí terénních sociálních pracovníků motivovat sociálně vyloučené rodiny k využívání předškolního vzdělávání.

- Může být řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.2. - výchovné působení na rodiče dětí a celkovou změnu postojů rodin ohrožených sociálním vyloučením ke vzdělání.

Zvýšit informovanost rodičů o možnosti předškolního vzdělávání.

- Může být řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.2. - výchovné působení na rodiče dětí a celkovou změnu postojů rodin ohrožených sociálním vyloučením ke vzdělání.

S pomocí terénních sociálních pracovníků působit na rodiny v rámci prevence započetí školní docházky dětí ve škole mimo hlavní vzdělávací proud.

- Řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.2. - výchovné působení na rodiče dětí a celkovou změnu postojů rodin ohrožených sociálním vyloučením ke vzdělání.

Mezi omluvené absence často spadá i tzv. latentní absence, která je následně rodiči omlouvána. Doporučujeme se zaměřit na tyto aspekty při terénní práci s rodinou.

- Řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.2. - výchovné působení na rodiče dětí a celkovou změnu postojů rodin ohrožených sociálním vyloučením ke vzdělání.

Zvýšit počty tzv. sociálních asistentů na školách, kteří by se věnovali práci se sociálně znevýhodněnými dětmi.

- Řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.1. - od února roku 2011 působí na zapojených chebských základních školách asistenti pedagoga pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a pro děti se sociálním znevýhodněním

Doporučujeme získat potřebný počet pedagogů a proškolených osob věnujících se doučování mimo školu v rodinách.

- Řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.2. - Od ledna 2011 je v Chebu spuštěn dlouhodobě udržitelný program doučování dětí přímo v rodinách.

V současné nabídce mimoškolních aktivit chybějí takové, které by vytipovávaly, připravovaly a motivovaly žáky základních škol ze sociálně vyloučeného prostředí ke studiu na střední škole.

- Řešeno v rámci priority 7, dlouhodobý cíl 7.4. - V únoru roku 2011 je spuštěn na vybraných školách komplexní program předprofesní přípravy vycházejících žáků a kariérního poradenství.

Několik sdružení se věnuje volnočasovým aktivitám pro děti do 15 let, chybí však služby pro starší mládež.

- Řešeno v rámci priority 8 - Podpora vzniku regulérního NZDM pro osoby nad 15 let jako SOCIÁLNÍ SLUŽBY, s kapacitou min. 15 lidí denně, tzn. s min. 2 pracovníky

V současné chvíli také v Chebu chybí subjekty, které by zajišťovaly sociálně vyloučeným žákům podporu během studia na střední škole formou setkávání ve volnočasovém klubu.

- Může být řešeno v rámci priority 8 - Podpora vzniku regulérního NZDM pro osoby nad 15 let jako SOCIÁLNÍ SLUŽBY, s kapacitou min. 15 lidí denně, tzn. s min. 2 pracovníky

Neřešená doporučení v oblasti „vzdělávání“ v rámci Strategického plánu:

Zvážit pilotní zavedení asistenta pedagoga na mateřských školách.

Platby v mateřských školách by měly být bezhotovostní.

Mateřské školy by měly připouštět mírnější startovací režim, kdy by si všechny zúčastněné strany zvykaly na pobyt dítěte v mateřské škole.

Zlepšit koordinaci a zintenzivnit spolupráci škol a nevládních neziskových organizací v oblasti primární prevence a zintenzivnit tyto programy na školách.

Zvážit vzhledem k pestré skladbě obyvatel Chebu zavedení projektového multikulturního vzdělávání na školách.

Nabídku oborů na střední škole doporučujeme rozšířit i o obory Šička, Švadlena či Pečovatelka, které v nabídce dosud chybí a o které by podle lokálních expertů děti pravděpodobně měly zájem.

Prostorová dostupnost by měla být využita k navázání užší spolupráce mezi základními školami a gymnáziem, aby žáci základních škol byli v užším kontaktu s možností dalšího studia na této vzdělávací instituci. Mezi studenty gymnázia lze rovněž rekrutovat dobrovolníky pro doučování sociálně vyloučených dětí.

3.2.2. Oblast bydlení

Řešená doporučení v oblasti „Bydlení“ v rámci Strategického plánu:

Pokračovat v plánu lokálního partnerství vytvořit síť interaktivní palety bydlení, tzv. prostupné bydlení, v rámci něhož by došlo k diferenciaci bytů a vzniku databáze bytů, klientů a vlastníků s cílem klienty účinně motivovat, kontrolovat a případně sankcionovat.

- Řešeno v rámci Priority 1 - v Chebu existuje paleta diferencovaného bydlení v podobě systému prostupného stupňovitého bydlení.

Zvážit možnost větší podpory služby dluhového poradenství vzhledem k dynamice zadlužování sociálně vyloučených domácností.

- Řešeno v rámci Priority 3 - Zavedení specializované služby právního a dluhového poradenství.

Neřešená doporučení v oblasti „Bydlení“ v rámci Strategického plánu:

Integrační politiky by měly rovněž zohledňovat potenciální disparitu obyvatel sídliště Zlatý vrch, které je začleněno do plánu rozvoje města a kde lze očekávat zlepšování bytové situace, a Wolkerovy ulice, kde o domy zodpovídá soukromý majitel, a anticipovat další možné migrační vlny sociálně vyloučených obyvatel směrem k sídlišti. Za velmi dobré proto považujeme začlenění soukromého majitele bytů ve Wolkerově ulici do fungování lokálního partnerství.

V rámci projektu Integrovaného plánu rozvoje města by bylo potřeba usilovat o zmírňování tenzí mezi jednotlivými skupinami obyvatel sídliště Zlatý vrch.

Usilovat o zavedení vodoměrů přímo v sociálně vyloučených domácnostech (za zničený vodoměr v bytě pak nesou přímou odpovědnost osoby v domácnosti).

3.2.3. Oblast zaměstnávání

Řešená doporučení v oblasti „Zaměstnávání“ v rámci Strategického plánu:

Sledovat strukturu nabízených rekvalifikací a návazných pracovních míst, snažit se zajistit maximální provázanost. Snažit se zapojit více lidí ze sociálně vyloučených lokalit do veřejně prospěšných prací. Další možností je zajistit dlouhodobě nezaměstnaným s nízkou kvalifikací programy, které by jim umožnily doplnit si základní vzdělání či vyučení.

- Může být částečně řešeno v rámci priority 4 - Zavést program pracovní asistence navazující na pracovní a kariérové poradenství
- Dále řešeno v rámci priority 4, dlouhodobý cíl 4.2. - Do konce roku 2012 je zrealizována a vyhodnocena pilotní fáze projektu Nejlepší učebnou je pracoviště.

Ve městě Cheb v současné chvíli chybí služby terénního pracovního poradenství, jehož pracovníci by mohli vytipovávat motivované uchazeče o zaměstnání, doprovázeli je při jednání o zaměstnání, uzavírání smluv a poskytovali podporu v prvních dnech zaměstnání.

- Může být částečně řešeno v rámci priority 4 - Zavést program pracovní asistence navazující na pracovní a kariérové poradenství

Další možnost podpory sociálně vyloučených v uplatnění se na trhu práce vidíme v oživení projektu propojujícího veřejně prospěšné práce a sociální rehabilitaci „Zpět do práce“, který realizovala místní pobočka Diecézní charity.

- V rámci priority 4, dlouhodobý cíl 4.2. - Do konce roku 2012 je zrealizována a vyhodnocena pilotní fáze projektu Nejlepší učebnou je pracoviště.

Podporovat vznik sociálního podnikání – potenciálem k tomu disponuje místní pobočka Diecézní charity Plzeň.

- Řešeno v rámci priority 5 - sociální podnikání, tréninková a chráněná pracoviště, podporované zaměstnávání, dlouhodobý cíl 5.1. si klade za cíl založení sociální firmy

Rozvoj programů usilujících o návrat dětí ke studiu – v rámci těchto programů by se seznámili s obory, jímž se mohou vyučit, vedle toho by projekt posiloval i jejich motivaci k dokončení středního vzdělání. Nutno realizovat ve spolupráci s nějakou místní střední školou.

- Může být řešeno v rámci priority 4, dlouhodobý cíl 4.1. – V Chebu bude zaveden program pracovní asistence navazující na pracovní a kariérové poradenství.
- Může být řešeno v rámci priority 4, dlouhodobý cíl 4.2. - Do konce roku 2012 je zrealizována a vyhodnocena pilotní fáze projektu Nejlepší učebnou je pracoviště.

Neřešená doporučení v oblasti „Zaměstnávání“ v rámci Strategického plánu:

Nejsou.

3.2.4. Oblast sociálních služeb

Řešená doporučení v oblasti „Sociálních služeb“ v rámci Strategického plánu:

V oblasti sociálních služeb nabízí Monitoring GAC (2009) pouze 1 doporučení. V rámci Strategického plánu jsou kladeny jiné cíle (viz výše).

Neřešená doporučení v oblasti „Sociálních služeb“ v rámci Strategického plánu:

V Chebu podle dotázaných aktérů chybí dostatečný počet pracovníků odborné psychiatrické péče, kvalitních psychologů a psychiatrů, rodinných terapeutů a mediátorů, rovněž chybí středisko výchovné péče.

3.2.5. Oblast zdravotní péče

V oblasti zdravotní péče nenabízí Monitoring GAC (2009) žádné doporučení.

3.2.6. Oblast bezpečí

Řešená doporučení v oblasti „Kriminalita a rizikové formy chování“ v rámci Strategického plánu:

Výrazným problémem Chebu je existence problémových uživatelů drog – mezi klienty o.s. Kotec nalezneme velké množství romských klientů, což svědčí o jeho efektivní práci s touto skupinou, jež je podle mnohých expertů do těchto služeb velmi těžko začlenitelná. O.s. Kotec poskytuje služby harm reduction i v oblasti prostituce.

- Řešení problematiky drogově závislých může být podpořeno realizací priority 10 - Podpora sanace rodiny – finanční a provozní: Podpora terénní práce pracovníků OSPOD ve spolupráci s TSP KOTEC a Útočiště o. p. s. Cheb. Podpora práce MT a case managementu.

- Efektivita služeb může být podpořena prioritou č. 9 - Podpora lepší prostupnosti v komunikaci jednotlivých poskytovatelů intervencí.

Neřešená doporučení v oblasti „Kriminalita a rizikové formy chování“ v rámci Strategického plánu:

V Chebu je v poměru na jednoho obyvatele značné množství výherních hracích automatů. Jsme si však vědomi, že vzhledem k existenci videoterminálů, jež jsou regulovány Ministerstvem financí ČR, je v této oblasti možnost samospráv regulovat tento rizikový jev velmi omezená a problém lze vyřešit zřejmě pouze novelou zákona.

Doporučujeme zaměřit se na informování o sociálním vyloučení, pravicovém extremismu a rasismu v rámci kampaní a zapojení těchto oblastí do projektové výuky na školách.

3.2.7. Závěr

Strategický plán reaguje na většinu doporučení uvedených ve zprávě GAC. Strategický plán zavádí či rozšiřuje mnoho aktivit v oblasti vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí, nicméně nezaměřuje se prioritně na předškolní vzdělávání. Je nutné ovšem zmínit, že raná péče je jedním z opatření Komunitního plánu sociálních služeb Cheb 2010-2013. Komunitní plán se také zaměřuje na oblast psychiatrické a psychologické péče a rodinné terapie. Domníváme se, že priority lokálního partnerství ve všech oblastech jsou zaměřeny na nejdůležitější doporučení uvedená v Monitoringu (GAC, 2009), mnohá z neřešených doporučení v rámci strategického plánu, jsou řešena v rámci jiných dokumentů města.

Některá z nerealizovaných doporučení se vztahují k majitelům bytového fondu. Jedno doporučení je zaměřeno na regulaci množství hracích automatů. Touto problematikou se zabývá samotné město Cheb, které deklaruje snahu o regulaci hracích automatů a videoterminálů (viz níže).

4. Politika obce

4.1. Bytová politika

Město Cheb má k dispozici sociální byty určené pro osoby trvale bydlící v Chebu, jejichž příjem nepřesahoval u jednotlivce nebo rodiny 1,6 násobku životního minima. Jednou z dalších podmínek bylo, že žadatel není dlužníkem vůči městu Cheb, ani nedostal výpověď z bytu z důvodu neplacení nájemného nebo porušování dobrých mravů v domě a nebydlel bez písemného souhlasu pronajímatele. Město vlastní i ubytovnu pro matky s dětmi, kde mohou ženy pobývat do doby, než si samy zajistí jiné bydlení. Dále vlastní ubytovnu pro účely zajišťování náhradního ubytování na základě rozsudku soudu o výpovědi z bytu ve vlastnictví města s právem na zajištění náhradního ubytování, případně i pro další zájemce podle možností. (GAC, 2009). Nyní město spolupracuje s Agenturou na zavedení Konceptu garantovaného bydlení.

Při platbě nájemného město využívá institut zvláštního příjemce.

Město se podílelo na úklidu veřejného prostranství v okolí ulice Wolkerova, a to prostřednictvím technických služeb. Uklízeli obyvatelé domů a technické služby poskytly potřebné nářadí a kontejnery. Celkem bylo odvezeno 15 kontejnerů plných odpadů. Město chce ve Wolkerově ulici výrazně zvýšit dohled nad dodržováním pořádku prostřednictvím zvýšeného dohledu městské policie.

Pro realizaci Integrovaného plánu rozvoje města zvolilo město sídliště Zlatý vrch, kam se stěhují sociálně vyloučení obyvatelé, a které je považováno za budoucí sociálně vyloučenou lokalitu.

4.2. Politika zaměstnanosti

Město realizuje veřejnou službu prostřednictvím technických služeb Chetes. V rámci VS došlo k úsporám za úklid ve městě (zametání, natírání, likvidace skládek). Vytipování klienti mají možnost získat v technických službách stálý pracovní poměr (GAC, 2009). Prostřednictvím technických služeb je zabezpečován také výkon obecně prospěšných prací.

Město jako zadavatel práce spolupracovalo také na projektu „Zpět do práce“. Pracovníci, kteří se zapojili do projektu, byli zároveň podporováni službou sociální rehabilitace.

4.3. Vzdělávací politika

V Chebu se nachází celkem osm základních škol - 1. - 6. ZŠ Cheb a Praktická a speciální ZŠ Cheb na ulici Kostelní 14, dále pak jedna soukromá škola. Největší podíl romských dětí mezi žáky dochází právě do Praktické a speciální školy na ulici Kostelní. Na škole působí osm asistentek pedagogů – jedna asistentka pro jednu speciální třídu. Romské děti navštěvují i „běžné“ základní školy v celém městě. V roce 2009 ve městě existovaly již 3 přípravné ročníky. První přípravný ročník byl v Chebu na 4. ZŠ zřízen již v roce 1998.

Městský úřad organizuje doučování romských dětí za finanční podpory MPSV. Jedna asistentka provádí městem organizované doučování pro Romy v Karlově ulici. (GAC, 2009)

4.4. Sociální politika, podpora sociálních a návazných služeb

Město podporuje poskytovatele sociálních služeb a volnočasových aktivit zejména bezplatným pronájmem prostor, ale také granty. Město by mělo realizovat projekt do Integrovaného operačního programu (IOP) na investici do oprav prostor určených pro poskytování sociálních služeb a Individuální projekt obce (IP) na financování sociálních služeb v době prodlouženého působení Agentury.

Městský úřad se zapojuje také do terénní práce. V roce 2004 zde byla vytvořena dvě místa nazvaná „Policejní asistent ČR“, která byla následně přeměněna na terénní pracovníky MěÚ spolupracující s romskou poradkyní.

Vyplácení dávek v hmotné nouzi

Dávky bývají vypláceny peněžitou formou, na bydlení také s využitím institutu zvláštního příjemce. Dávky jsou vypláceny poštovní poukázkou, nebo bankovním převodem, výjimečně i v hotovosti.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb

Komunitní plán sociálních služeb Cheb byl schválen na období let 2010 – 2013. Na tvorbě Komunitního plánu pracovaly čtyři pracovní skupiny zaměřené na tyto skupiny obyvatel: senioři, osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi a mládež, osoby ohrožené sociálním vyloučením. Komunitní plán vychází v oblasti sociálního vyloučení se Strategickým plánem: *„Strategický plán Lokálního partnerství úzce souvisí s Komunitním plánem sociálních služeb. Je to podrobněji propracovaná část, která se věnuje osobám ohroženým sociálním vyloučením. Plánování probíhalo jinou metodou, výsledné poznatky však korespondují*

s prioritami a opatřeními KPSS. Při zpracování KPSS se v některých opatřeních vycházelo ze Strategického plánu LP.“ (KPSS) Vybíráme ta opatření, která se vztahují k sociálně vyloučeným či sociálním vyloučením ohroženým obyvatelům.

Priorita 1: Rozvoj sítě sociálních a navazujících služeb pokrývajících potřeby uživatelů, kvalitní, efektivní, provázané, pro uživatele dostupné.

Opatření: 1.1 Podpora především terénních sociálních služeb

- Sociálně terapeutické dílny
- Alternativy zaměstnávání (chráněné dílny, podporované zaměstnávání)
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny (sanace rodiny)
- Terénní pracovníci pro menšinu a komunity
- Raná péče

Opatření: 1.2 Vytvoření nabídky možností alternativního bydlení pro seniory, OZP, pro OOSV

- Alternativy bydlení (chráněné bydlení, podpora samostatného bydlení)
- Azylový dům pro matky s dětmi
- Startovací byty
- Krizová lůžka

Opatření: 1.3 Zajištění vhodných prostor a materiální základny pro kvalitní trávení volného času

- Nízkoprahové centrum pro mládež nad 15 let
- Veřejná ohniště
- Centrum denních služeb

Opatření: 1.4 Zajištění odborného poradenství

- Psychiatr
- Psychoterapie pro danou cílovou skupinu (rodina s dětmi, osoby ohrožené soc. vyloučením)
- Vzdělávání – psychoterapie
- Rodinná mediace

Opatření: 1.5 Zajištění dostupnosti služeb

Priorita 2: Podpora informovanosti – spolupráce s lékaři, vytvoření odpovídajícího obrazu o sociálních službách u veřejnosti.

Opatření:

- Posílení spolupráce s lékaři
- Posílení informovanosti o možnostech zaměstnávání OZP, matek/otců po mateřské dovolené

Priorita 5: Posílení prevence rizikového chování a zároveň užší spolupráce s kontrolními složkami.

Opatření:

- Zajištění pracovního a dluhového poradenství
- Rozvoj dobrovolnických programů orientovaných na klienty Úřadu práce
- Posílení primární prevence
- Spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování v romských lokalitách v souladu se Strategickým plánem Lokálního partnerství

4.5. Bezpečnostní politika

Město aktivně využívá kamerový systém, který hodnotí jako velmi účinný. Umístěn je na dvanácti místech města.

Městský úřad se snaží na území Chebu regulovat počet hracích automatů. Stanovuje místa a časy, kdy smějí být automaty provozovány. Problém byl s videoterminály, které povolovalo Ministerstvo financí. Nyní již město přemýšlí i o regulaci těchto přístrojů.

Prostřednictvím několika vyhlášek se vedení města pokoušelo prostituci ve městě omezit vytyčením lokalit, kde je prostituce zakázaná. Novým mechanismem postihujícím prostituci má být fotografování zákazníků a jejich následné předvolání pro poskytnutí svědectví.

Město má zpracovanou *Koncepci prevence kriminality na léta 2009 - 2011*. V rámci této koncepce navrhuje jak krátkodobá řešení, tak dlouhodobá řešení.

Krátkodobá řešení:

- projekty sanace rodiny (Útočiště o.p.s.)
- volnočasové a zájmové aktivity (Útočiště o.p.s.)
- probační programy (Probační a mediační služba Cheb)
- přednášková činnost (Pedagogicko-psychologická poradna Cheb, Okresní ředitelství policie ČR, Městská policie Cheb)
- navýšení kamerového systému (Městská policie Cheb)
- casemanagement (realizátorem je odbor sociálních věcí a zdravotnictví)
- projekt pro vzdělání, rozvoj osobnosti a získání sociálních dovedností občanů (Rokršti o.s.).

Dlouhodobá řešení:

- podpora realizace výkonu trestu obecně prospěšnými pracemi
- projekty sanace dluhů
- investování peněz do vzdělání a rozvoje lidských zdrojů
- zvyšování právního vědomí občanů
- projekty zvyšující pocit bezpečí občanů
- bezpečnostní stojany na kola
- mediální a komunikační prostředky pro informování nejširší veřejnosti (např. spoty prevence)
- projekty podporující soužití dětí a mladistvých v kolektivech
- rozvíjení další podpory organizací a institucí působících v oblasti prevence
- zintenzivnění osvěty v rámci prevence kriminality a vytvoření podmínky pro organizování volnočasových aktivit pro mládež.

Ve městě působí multidisciplinární tým pro mládež. Do této pracovní skupiny patří zástupci PČR, MěPolicie, Probační a mediační služby, OSPOD, poskytovatelé sociálních služeb, romský poradce, terénní pracovníce, zástupce Okresního státního zastupitelství a Okresního soudu, Pedagogicko-psychologické poradny, případně pedagogové a lékaři. Účastníci se informují o změnách a rizicích v oblasti jejich práce, navrhnou vhodné postupy, opatření a zásahy, diskutují jednotlivé případy v rámci případových konferencí.

5. Výsledky evaluace

5.1. Vstupní informace

V rámci pilotních rozhovorů v lokalitě jsme zjistili, že i v této lokalitě jako v řadě jiných zanechalo velmi negativní stopu počáteční slibování financí do lokality. Tento fakt se odrazil do vztahů mezi aktéry a také mezi Agenturou a městem. Dále jsme zaregistrovali vliv rozdílného pohledu na sociálně vyloučené. Část aktérů je ztotožňovala s Romy a držela se striktně etnického vymezení cílové skupiny. Zatímco další aktéři odmítali toto vymezení, pokládali ho za zúžené a nepřesné vzhledem k pestrosti obyvatel sociálně vyloučených míst.

Ustavující setkání lokálního partnerství proběhlo dne 30. července 2008. *Zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách za období 1/2008-6/2009* uvádí, že lokální partnerství vzniklo tzv. na zelené louce a nebylo navázáno na žádné procesy ve městě. Vzniklo jako jednovrstevné (rovnost partnerů), rozdělené do pracovních skupin. Na přelomu ledna a února byla po útlumu z konce roku 2008 obnovena činnost lokálního konzultanta. V roce 2009 byla v lokalitě Cheb určena jako klíčová aktivita tvorba Strategie sociální inkluze. Lokální partnerství bylo rozděleno do čtyř pracovních skupin (Prevence sociálně patologických jevů, Bydlení, Vzdělávání a volný čas, Zaměstnanost). Strategický plán měl být hotov do září 2009. Strategické plánování probíhá za absence zpracované situační analýzy. Plánovací proces proto začal déletrvající analytickou fází. Na analýzu potřeb cílových skupin navázala analýza potřeb partnerů. Výstupy z plánovacího procesu, z práce pracovních skupin, byly předávány vedení města Cheb.

Zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách v roce 2009 (březen 2010) informuje o osmi připravovaných a třech realizovaných projektech a strategickém plánování probíhajícím v průběhu roku. Výstupy jsou zpracovávány ve čtyřech pracovních skupinách. Pracovní skupiny se scházely několikrát do měsíce od března 2009 do ledna 2010. První půlrok byl analytický, druhý plánovací. Východiska byla „zpětně“ konfrontována s výsledky situační analýzy. Byly poskytovány konzultace pro projekt IOP, OPLZZ a OPVK. Každá z pracovních skupin se zabývala tvorbou priorit a opatření.

Ze záznamů je evidentní, že pracovní skupiny působily velmi aktivně a byly odborně zdatné. Věnovaly se důležitým aspektům sociálního vyloučení ve městě a hledaly řešení pro identifikované problémy a potřeby. Lokální partnerství generuje celkem 15 projektů. Jedním z realizovaných projektů je Program doučování dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (realizátor Občanské sdružení Rokřsti, odbor Sociálních věcí a zdravotnictví města Cheb a Agentura pro sociální začleňování).

Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách 2010 (březen 2011) uvádí, že v roce 2010 došlo po úpravách dne 13. 5. 2010 zastupitelstvem města ke schválení strategického plánu pro roky 2010-2012. Začalo období naplňování plánu. Byly sestavovány a podávány grantové projekty do OPLZZ 3.3, OPVK 1.1 a individuální projekt do IOP 3.1b a chystány individuální projekty města do OPLZZ 3.2 a IOP 3.1b, jejichž podání se však díky postojům vedení města zdrželo. Ke změně došlo až po podzimních volbách. Jedním z nejakcentovanějších opatření byla příprava systému prostupného bydlení v Chebu, na které vedle města a Agentury participují i neziskové organizace a soukromí pronajímatelé. V polovině listopadu se uskutečnilo evaluační setkání Lokálního partnerství Cheb, které vyhodnotilo plnění strategického plánu. Až na ojedinělé výpadky byly cíle naplňovány, byť v časovém skluzu oproti harmonogramu (schvalování strategického plánu, výzvy).

V roce 2010 zasedá lokální partnerství a pracovní skupiny celkem 26 krát.

Ve *Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách 2010* (březen 2011) se dále uvádí, že se v Chebu Agentura potýkala s dědictvím nenaplněných očekávání města a kolapsu slibované přímé podpory partnerům z roku 2008. Politické vedení města odmítalo Agenturu jako partnera a ignorovalo aktivity lokálního partnerství. Negativní postoj k Agentuře se projevil i při schvalování strategického plánu na úrovni vedení a Rady města, a ještě zásadněji při přípravě implementace plánovaných opatření. Výsledkem byly spory o individuální projekt do OP LZZ 3.2 a navazující projekt investiční do IOP 3.1b. Došlo ke sporům ohledně strategického plánu a obou zmiňovaných projektů, které souvisely s přibližně třetinou plánu. Volby a změna na radnici posunula věci kupředu. Po dokončení plánu se agenda konzultanta skládala z projektového poradenství a přípravy projektů (IOP, OP LZZ – projekty grantové i individuální, OP VK), obhajování vytyčených a přijatých cílů a z tvorby systému prostupného bydlení, jenž se měl coby motivační systém stát základem inkluzivních opatření v Chebu.

V rámci evaluačního sezení k ukončení působení Agentury se aktéři shodli na tom, že by Agentura měla v působení pokračovat. Rozhodnutí Monitorovacího výboru z února 2011 bylo prodloužit činnost Agentury do konce roku 2012.

Časový snímek působení Agentury

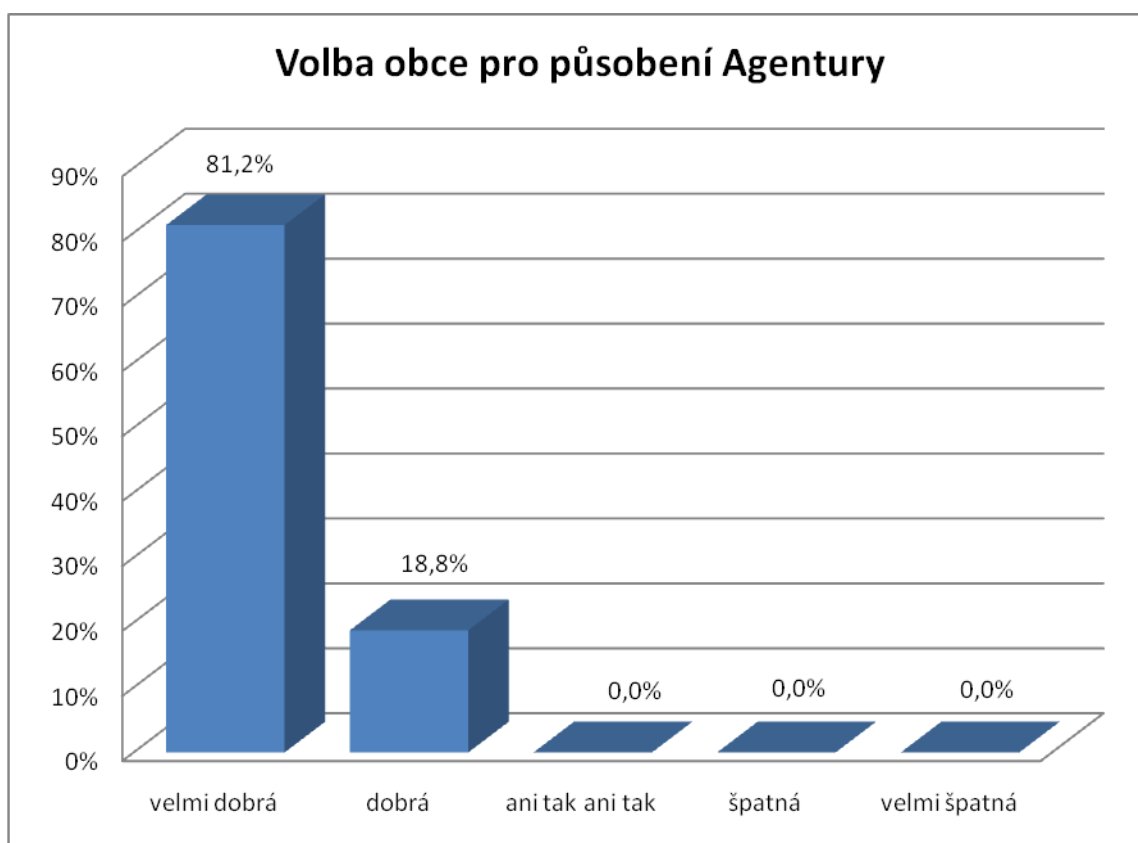
Ustavující setkání lokálního partnerství proběhlo dne 30. července 2008. Na přelomu ledna a února 2009 byla po útlumu z konce roku 2008 obnovena činnost lokálního konzultanta. Začátkem roku 2009 čelí lokální konzultant náporu kritiky dosavadního působení Agentury. Od března 2009 do ledna 2010 se schází pracovní skupiny a vzniká strategický plán. Situační analýza byla zpracována v roce 2009. Strategický plán na roky 2010 – 2012 byl dokončen

v únoru 2010. V květnu 2010 byl po přepracování schválen zastupiteli města. Od května do listopadu probíhají diskuse mezi Agenturou a městem ohledně realizace záměrů, které mají ráz obstrukcí. Ale na plnění plánu se pracuje. Listopadové komunální volby definitivně ukončují období obtížné spolupráce, plán dostává zelenou. V prosinci je schváleno Zastupitelstvem podání klíčových projektů.

5.2. Počátky intervence do lokality

Důležité je, jakým způsobem se Agentura v obci uvedla a etablovala. Dále také okolnost, zdali byla v obci chtěná a žádaná.

Samotný **výběr obce pro spolupráci s Agenturou** považují místní aktéři spíše za dobrou volbu. Za velmi dobrou volbu ji pokládají více než čtyři pětiny dotázaných (81,2%) a za dobrou volbu další téměř pětina aktérů (18,8%). Nikdo nezaujal neutrální postoj, ani nepochyboval o správnosti této volby.

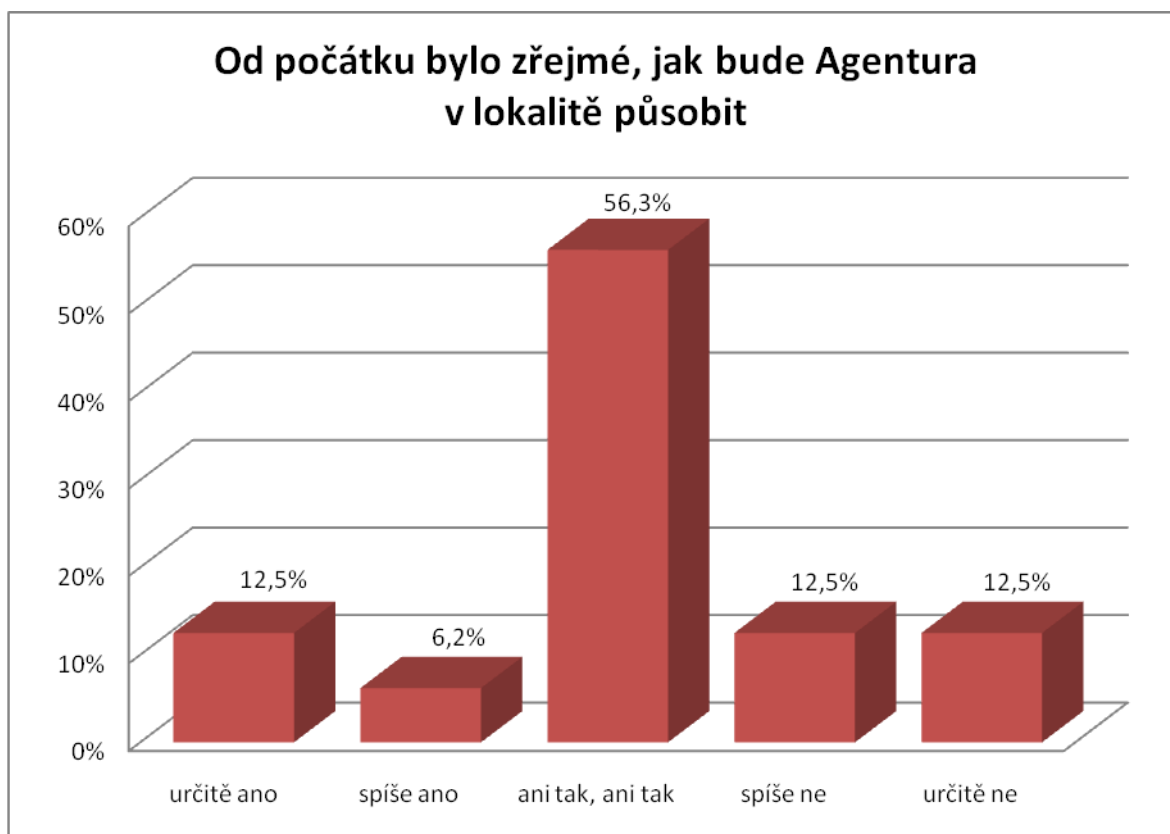

V rozhovorech aktéři uvedli, že zpočátku pochybovali, ale „*přestože jsem byla ze začátku skeptik, tak tu dokázala organizace vše sjednotit*“. Ve městě se vyskytuje cílová skupina a

žádoucí byla změna, na tom se aktéři dokázali shodnout. „Myslel jsem si, že se něco změní.“ „Myslím si, že volba naší obce byla vcelku správná, protože se zde vyskytují vyloučené lokality a je zde silně zastoupena romská menšina.“ Ve městě hrozila eskalace problému a navíc zde byl dobrý potenciál v podobě neziskových organizací. Správnost volby podtrhuje finální výsledek, „udělal se velký kus práce a vztahy se tu zlepšily“. Situace ve městě nebyla až tak vyhrocená. Problém sice existoval, „ale nebyl tak velký jako jinde“. „Žiji v Chebu od narození a vnímám, že ve městě žije velká skupina sociálně nepřizpůsobivých občanů a z toho vyplývají určité problémy, na které je třeba reagovat a řešit je. Agentura byla v této záležitosti nápomocna, jak organizacím, které tady ve městě již fungují, tak městu“. Pro město to byla příležitost „rozjet nové služby a zkvalitnit stávající práci“.

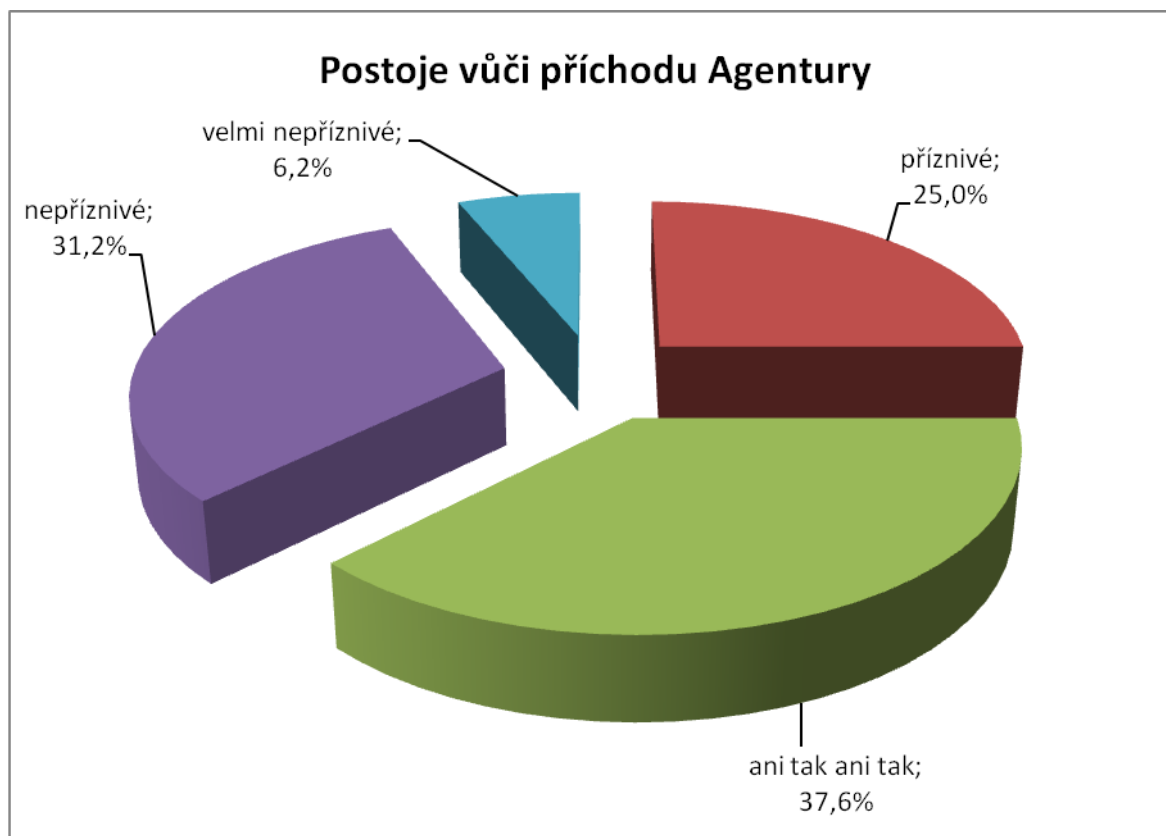
Počátky působení Agentury dodnes vyvolávají emoce. Mísily se zde očekávání s rozpaky. Byla zde „energie, chuť“. Vše vypadalo „velmi dobře“. „Nejprve nás osobně navštívil lokální konzultant, vysvětlil nám roli Agentury a nabídl spolupráci. Poté byla společná schůzka všech, kteří měli zájem se zapojit, byly vytvořeny pracovní skupiny. Jedno z očekávání od Agentury, jak nám bylo také prezentováno, byl přínos finančních prostředků na nové projekty, což se ukázalo, že nakonec není možné a byla narušena důvěra v Agenturu. Také to bylo pro nás hodně časově náročné, práce v pracovních skupinách a schůzky lokálního partnerství.“ Právě sliby financí a jejich nenaplnění v Chebu sehrálo velmi negativní roli a ovlivnila řadu procesů a jednání s městem. „Původní koncept financování ale nebyl splněn“. Mnozí na počátky vzpomínají jako na rozpačité. Panovala zde nedůvěra, „způsob práce nebyl zřejmý“. Jedna organizace uvádí, že „my romáci jsme všechno připravovali a pak nás nakonec vykopli a teď s náma nekomunikují“. Ve vzpomínkách nalézáme známky počátečního chaosu, teprve časem „se to postupně dostávalo do určité roviny.“ „Moc si nevzpomínám, ale měla jsem obavy a myslela jsem si, že se to nerozjede.“ Na počátku byly postupy nejasné z více stran. Postup byl „rozpačitý ze strany obce i agentury. Agentura neměla jasné kompetence od vlády, město Cheb váhalo v navázání spolupráce.“

Jak vidíme z dalších kvantitativních údajů, Agentura nedokázala v Chebu jasně aktérům sdělit, **jak bude v obci působit a jakým způsobem bude pracovat**. Určitě nebylo zřejmé její působení více než desetinu aktérů (12,5%) a spíše nebylo zřejmé další více než desetinu aktérů (12,5%). Neutrální stanovisko zaujaly k této netransparentnosti téměř tři pětiny dotázaných (56,3%). Celkem tedy nebylo od počátku zřejmé, jak bude Agentura v místě působit čtvrtinu aktérů (25%). Naopak určitě srozumitelné bylo působení pro více než desetinu dotázaných (12,5%) a spíše srozumitelné pro méně než desetinu respondentů (6,2%).

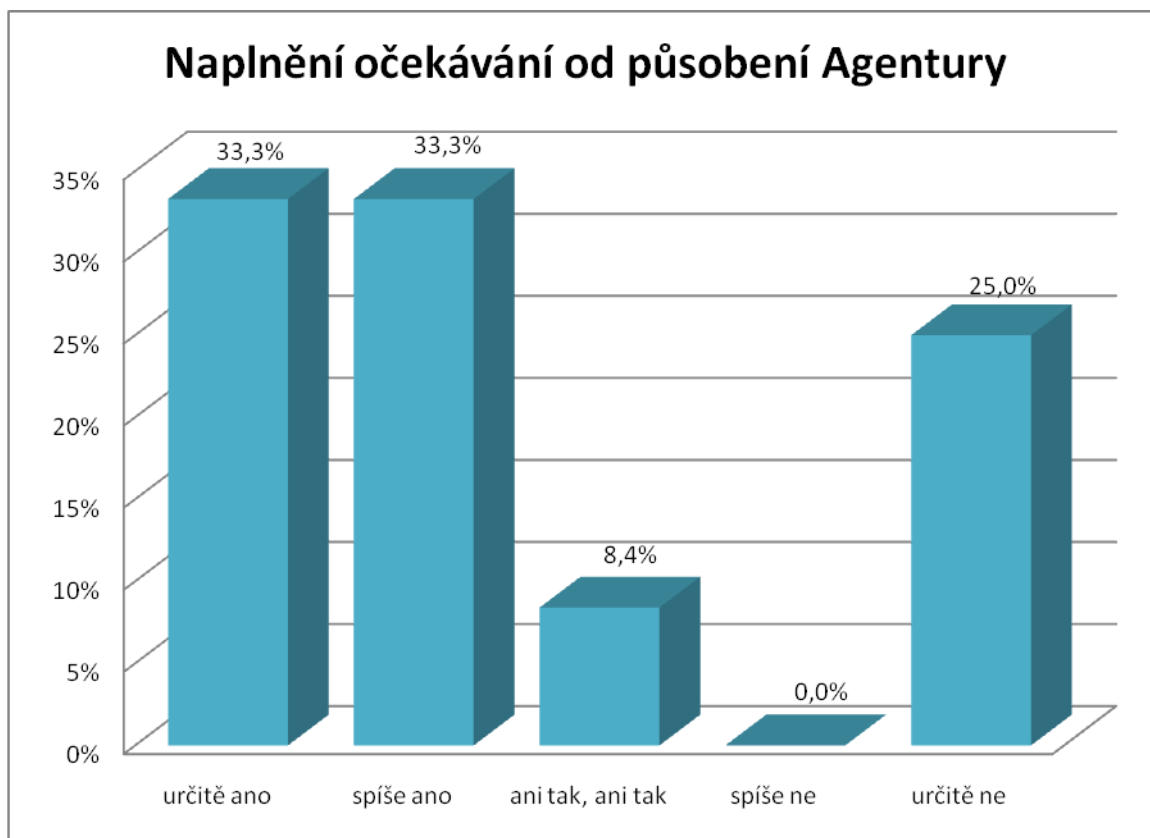

Celková **atmosféra v obci ve vztahu k příchodu Agentury** se dá charakterizovat slovem různorodá. Byla tak „*padesát na padesát, někteří měli očekávání a vítali to a někteří zase naopak říkali, že to bude k ničemu*“. Lidé si nebyli ve vztahu k Agentuře jistí, chovali k ní nedůvěru. Ta plynula z toho, že „*to bude další zbytečná instituce*“. Očekávání bylo negativní, „*co to zas bude, zas budou něco zkoušet, co se beztak nepovede*“. „*Spíše nikdo nevěděl, do čeho jde*.“ Vlna skepse se usídlila také na obci. „*Vedení bylo skeptické, ale našli se lidé s očekáváním*“. „*Lidi z obce a z organizací říkali, že hodně namluví a nic neudělají*“. Jiní byli pozitivně naladěni. Atmosféra byla „*myslím, že dobrá, všichni byli plni očekávání*“. Skeptické hlasy po čase rozptýlilo postupné zlepšení, „*atmosféra se zlepšila*“. „*Prvně nikdo nic moc nečekal, ale pak se ta atmosféra začala zlepšovat, díky spolupráci s ní*“.

Kvantitativní data vypovídají o tom, že **postoje obce jako celku vůči příchodu Agentury** nebyly optimální. Za velmi příznivé neoznačil postoje obce vůči příchodu Agentury nikdo a za příznivé čtvrtina dotázaných (25%). Podle více než třetiny byl postoj neutrální (37,5%). Velmi nepříznivé postoje zaujímal obec vůči příchodu Agentury podle názoru méně než desetiny aktérů (6,2%) a nepříznivé zaujímal podle téměř třetiny respondentů (31,2%). Celkově tedy nalézáme příznivé postoje obce vůči příchodu Agentury u pouhé čtvrtiny aktérů (25%). V tomto ohledu byly asi začátky Agentury ztíženy.

A do jaké míry se očekávání aktérů naplnila? Názory aktérů jsou rozloženy nerovnoměrně. Očekávání se určitě naplnila u třetiny aktérů (33,3%) a spíše naplnila rovněž u třetiny aktérů (33,3%). Neutrální hodnocení nalézáme u méně než desetiny dotázaných (8,4%). Naopak určitě se očekávání nenaplnilo u čtvrtiny dotázaných (25%). Oněch rozčarovanych aktérů ve srovnání s původními očekáváními je pouhá čtvrtina (25%).

Vysvětlení, proč tomu tak je, nalézáme zejména v tom, že sice původní sliby ohledně přísunu financí nebyly splněny, ale další kroky přinesly výsledky. Aktéři očekávali pomoc s projekty, což se také stalo. Čekalo se, „že dostaneme nové nápady a zapojíme se projektů a vytvoříme dobré programy“. Nebo že se začne „něco dít a něco se změní“. Partneři čekali „seznámení s příklady dobré praxe z jiných regionů, asistenci a poradenství při psaní projektů, koordinaci veškerých aktivit členů lokálního partnerství“. Pomoc měla být jakákoliv, hlavně aby byla. „Přála jsem si, aby nám pomohla, i když jsem tomu nevěřila ... a nakonec to funguje.“ Agentura měla ukázat, „jaké jsou potřeby lokality a najít způsob, jak situaci řešit“.

Někdo neměl očekávání žádné, a tudíž se nechal překvapit. Někteří ale spokojeni nejsou. Čekali větší zapojení. „A pak přišlo zklamání, P. se ani nezajímá, nekontaktuje nás a přitom máme rok ještě fungovat, pořád jsou schůzky a my o ničem nevíme, pak se divíte, že děláme bordel“ Neuspokojeni jsou i ti, kteří čekali „získání finančních prostředků přímo od Agentury“.

5.3. Dosahování cílů, poslání Agentury a jejich vnímání aktéry

Vzhledem ke zjištěným pestrým očekáváním a velkému projektování všemožných názorů a podnětů do příchozí intervence, jsme se rozhodli blíže věnovat také tomu, jak aktéři vnímali cíle a poslání Agentury a jak hodnotili jejich dosahování.

Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech definuje hlavní poslání Agentury následovně: „Agentura je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Agentura pro sociální začleňování podporuje obce a města, aby mohly plnit svoji funkci - zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Agentura podporuje taková opatření, která pomohou samosprávám v procesu sociální integrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a v rozvoji sociálně vyloučených lokalit v kontextu a zájmu celé obce/města a všech jejích občanů. Posláním Agentury je propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování. Agentura podporuje nadresortní přístup a propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru.“

Zejména se pak jedná o podporu v oblasti:

- v zajištění služeb na podporu vzdělání, podporu zaměstnanosti, sociálních služeb a sociálního bydlení a zajištění infrastruktury pro tyto služby,
- v čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů, státního rozpočtu, krajských dotačních programů a dalších zdrojů,
- v komunikaci s ústředními orgány státní správy, zejména resorty, které mají sociální začleňování v gesci; z podnětů při práci v lokalitách Agentura formuluje návrhy v oblasti legislativy, dotačních titulů, sociálních politik, apod.

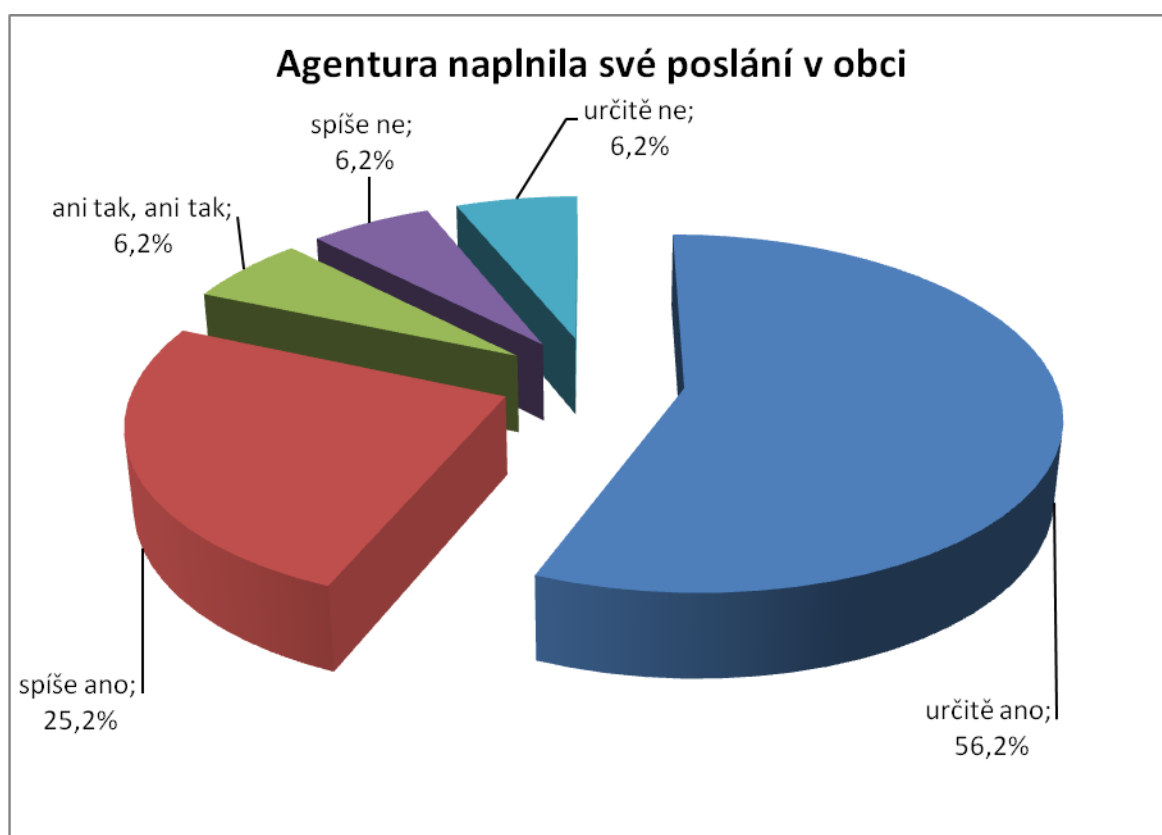
Jak ale **poslání Agentury vnímají samotní aktéři** v lokalitě? Agentura má být především koordinátorem síťování. Má „soustředit ty síly a dostat je k jednomu stolu, definovat problémy a hledat řešení“. Posláním je zajistit „koordinaci pomoci lidem ze soc. vyloučených lokalit a rozvoj plánu sociálních služeb.“ Dále „síťování, vyjednávání, šíření know-how a příkladů dobré praxe, boj s předsudky a možnost čerpání z finančních zdrojů“. Také „poskytování metodické podpory a pomoci všem lokálním partnerům při tvorbě a realizaci projektů naplňující lokální strategie, přenášení informací získaných z lokální úrovně na úroveň národní“. Totéž jinými slovy zaznívá od dalšího partnera. „Koordinace, přínos zdrojů informací z centra, metodická pomoc při vyhledávání dotačních zdrojů.“

Posláním Agentury je potírat sociální vyloučení, „snižování a eliminace sociálního vyloučení v sociálně vyloučených lokalitách, vznik lokálního partnerství, realizace strategií zaměřených na eliminaci sociálního vyloučení“. Dále má jít o zefektivnění práce v této oblasti.

Jen okrajově je mezi posláním zmíněna „pomoc sociálně slabým“ a „pomoc Romům“. „Nevím, proč strkaj do těch českých neziskovek a nedaj ty peníze nám“. Případně návrh způsob práce „s těmito lidmi“.

Jak vidíme, tak až na výjimky dokázali aktéři poslání Agentury uvést do souladu s deklarovaným posláním.

Podívejme se dále, jak bylo toto různorodě vnímané **poslání Agentury podle názoru aktérů naplňováno v obci**. Určitě bylo naplněno podle téměř tří pětiny dotázaných (56,2%) a spíše bylo naplněno podle více než čtvrtiny dotázaných (25,2%). Neutrálně hodnotí dosažení poslání Agentury méně než desetina respondentů (6,2%). Spíše své poslání Agentura v obci nenaplnila podle méně než desetiny dotázaných (6,2%) a určitě své poslání nenaplnila podle další méně než desetiny aktérů (6,2%). Je zřejmé, že se jedná především o ty aktéry, kteří poslání Agentury situují do oblasti přímé a konkrétní práce a v oblasti metodického působení spatřují pouhé teoretizování. Celkově tedy Agentura naplnila své poslání v očích více než čtyř pětiny aktérů (81,4%).

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech je uvedeno, že hlavním posláním Agentury je podpořit obce a města, aby mohly plnit svoji funkci - zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Právě na toto jsme se dotazovali aktérů v dotazníku a požádali jsme je, aby posoudili, **do jaké míry podpořila Agentura obec, aby byl zajištěn rovný přístup ve jmenovaných oblastech.**

V oblasti vzdělávání se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup ke vzdělávání byl zajištěn podle 61,6% dotázaných, nebyl zajištěn podle 30,8% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 7,6% dotázaných.

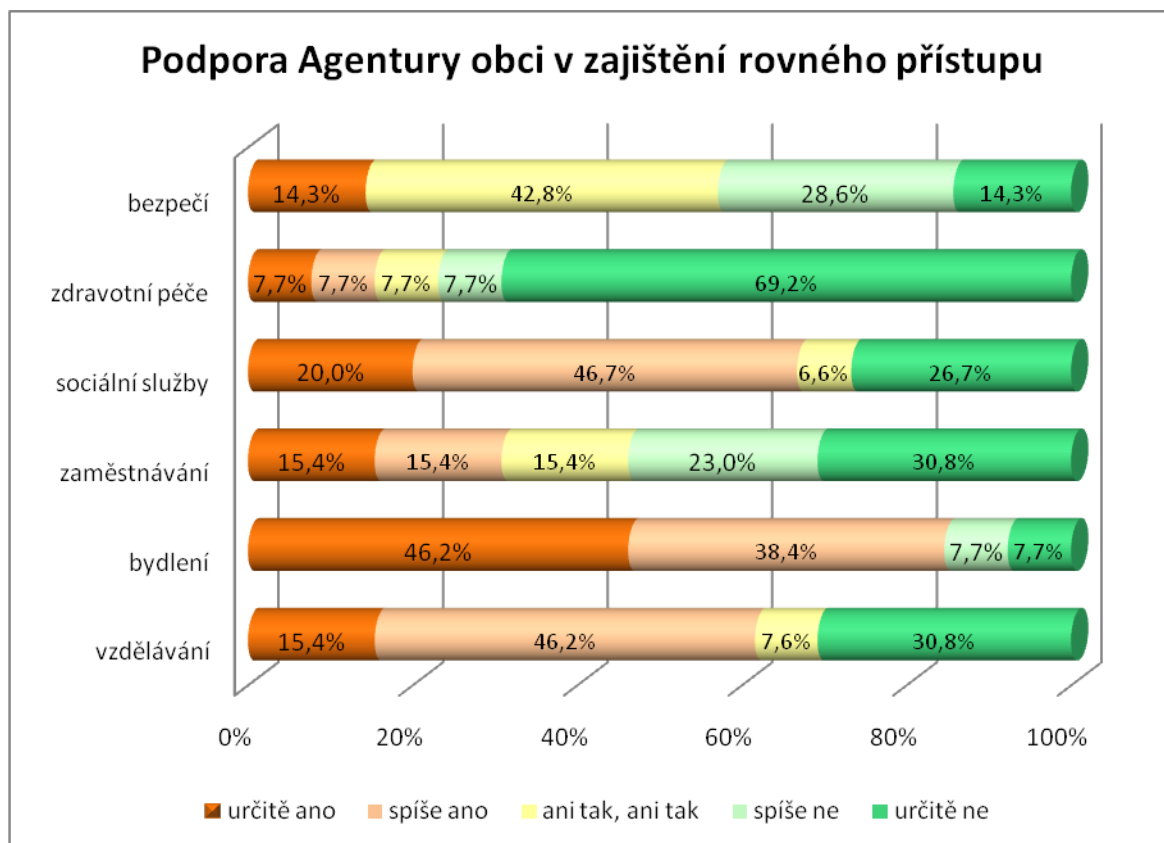
V oblasti bydlení se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k bydlení byl zajištěn podle 84,6% dotázaných, nebyl zajištěn podle 15,4% dotázaných a neutrální hodnocení nevystavil nikdo z dotázaných.

V oblasti zaměstnávání se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k zaměstnání byl zajištěn podle 30,8% dotázaných, nebyl zajištěn podle 53,8% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 15,4% dotázaných.

V oblasti sociálních služeb se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k sociálním službám byl zajištěn podle 66,7% dotázaných, nebyl zajištěn podle 26,7% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 6,6% dotázaných.

V oblasti zdravotní péče se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup ke zdravotní péči byl zajištěn podle 15,4% dotázaných, nebyl zajištěn podle 76,9% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 7,7% dotázaných.

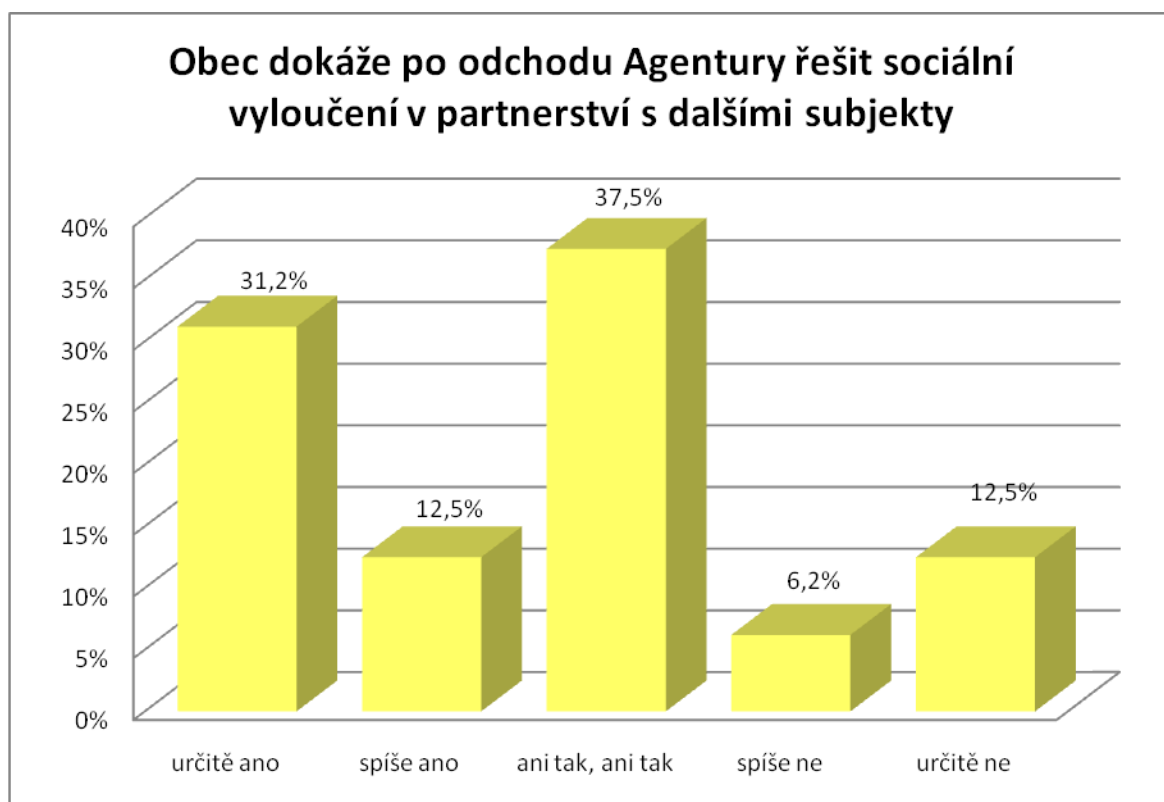
V oblasti bezpečí se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k bezpečí byl zajištěn podle 14,3% dotázaných, nebyl zajištěn podle 42,9% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 42,8% dotázaných.

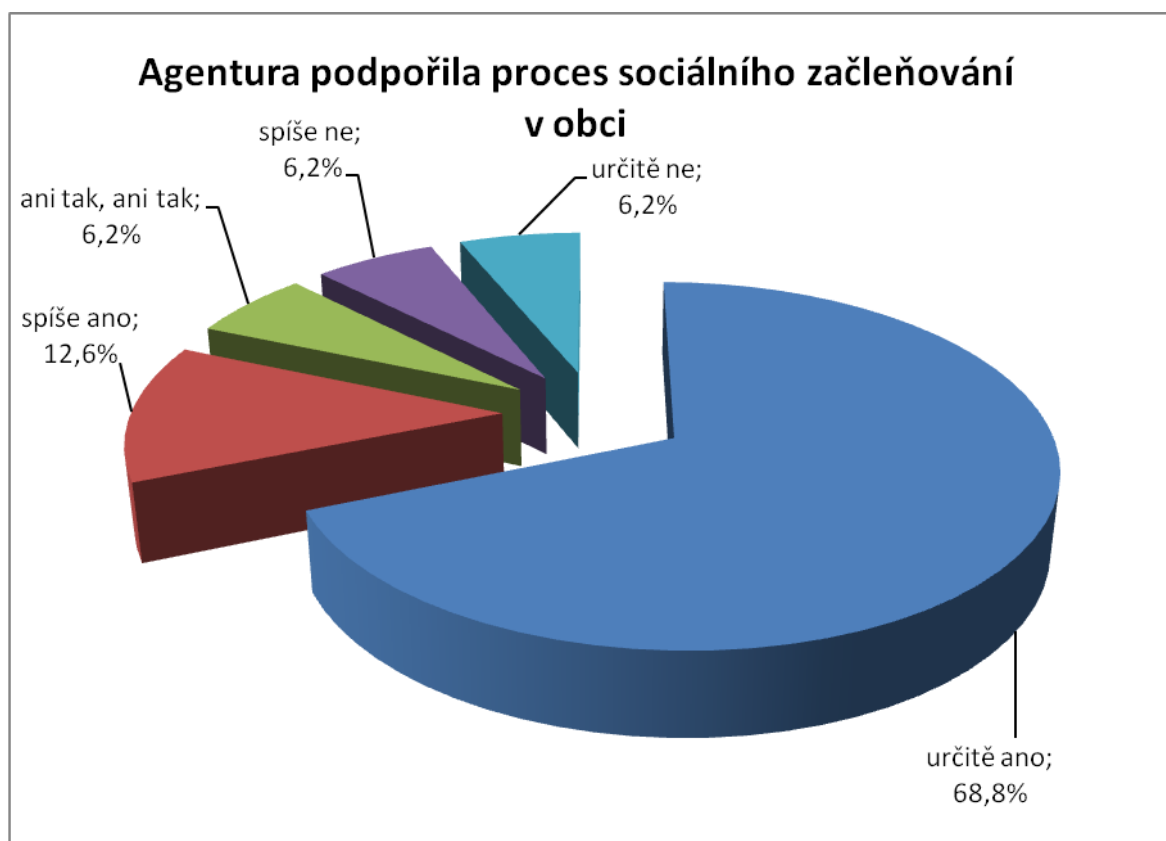
Jak z uvedeného grafu vidíme, tak podpora Agentury k zajištění rovného přístupu mířila především do oblasti bydlení (84,6%), oblasti sociálních služeb (66,7%), do oblasti vzdělávání (61,6%). Mnohem méně potom do oblasti zaměstnávání (30,8%), do oblasti zdravotní péče (15,4%) a do oblasti bezpečí (14,3%).

Další hodnocení se rovněž týká sféry naplnění poslání Agentury, kterým měla být podpora obce. **Dokáže obec po ukončení pilotního působení Agentury funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s dalšími subjekty v místě?**

Určitě to obec dokáže podle téměř třetiny dotázaných (31,2%) a spíše to obec dokáže podle více než desetiny dotázaných (12,5%). Neutrální hodnocení v tomto bodě vystavila více než třetina aktérů (37,5%). Naopak obec problematiku spíše neumí řešit podle méně než desetiny dotázaných (6,2%) a určitě nedokáže řešit podle více než desetiny respondentů (12,5%). Jak vidíme, tak se hlavní poslání Agentury naplnilo podle více než dvou pětiny aktérů (43,7%) a nenaplnilo podle méně než pětiny aktérů (18,7%).

A jak aktéři hodnotí skutečnost, zdali **Agentura podpořila nebo nepodpořila proces sociálního začleňování v obci**? Jak ukazují kvantitativní údaje, tak Agentura podpořila proces sociálního začleňování v místě zcela podle více než dvou třetin dotázaných (68,8%) a spíše podpořila podle více než desetiny dotázaných (12,6%). Méně než desetina respondentů označila možnost ani tak, ani tak (6,2%). Podle méně než desetiny dotázaných Agentura proces v obci spíše nepodpořila (6,2%) a podle méně než desetiny aktérů proces určitě nepodpořila (6,2%). Tedy celkem více čtyři pětiny aktérů uvedly, že Agentura proces sociálního začleňování v obci podpořila (81,4%).

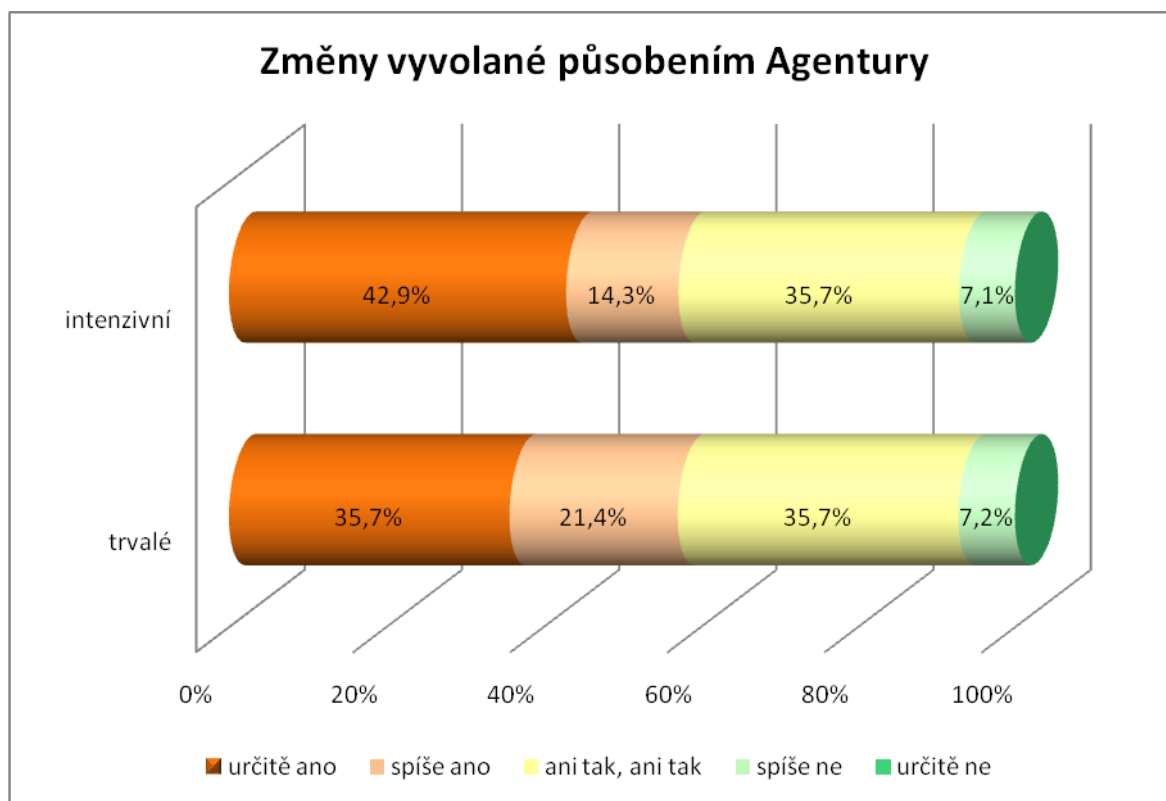
Čím nejvíce Agentura proces sociálního začleňování v obci podpořila? Právě tvorbou projektových záměrů k čerpání dotací z EU. Podpora mířila do oblasti „*metodické podpory při tvorbě projektů, lobbingu u zástupců města*“. Měla výsledky při vyjednávání s městem, byť to nebylo jednoduché. Agentura zavedla „*koordinaci společné práce působících organizací, která chyběla*“. Došlo ke „*vzniku pracovních skupin, metodické podpoře, spolupráci s obcí*“. Podpora mířila především do oblasti bydlení, věnovali se „*zajištění důstojnějšího bydlení*“ a „*prostupnému bydlení*“. Ale také do oblasti sociálních služeb a vzdělávání.

Jakou mají povahu změny, které Agentura do obce přinesla? Jsou změny trvalé nebo krátkodobé? Jak intenzivní změny jsou? A lze je považovat za pozitivní nebo negativní?

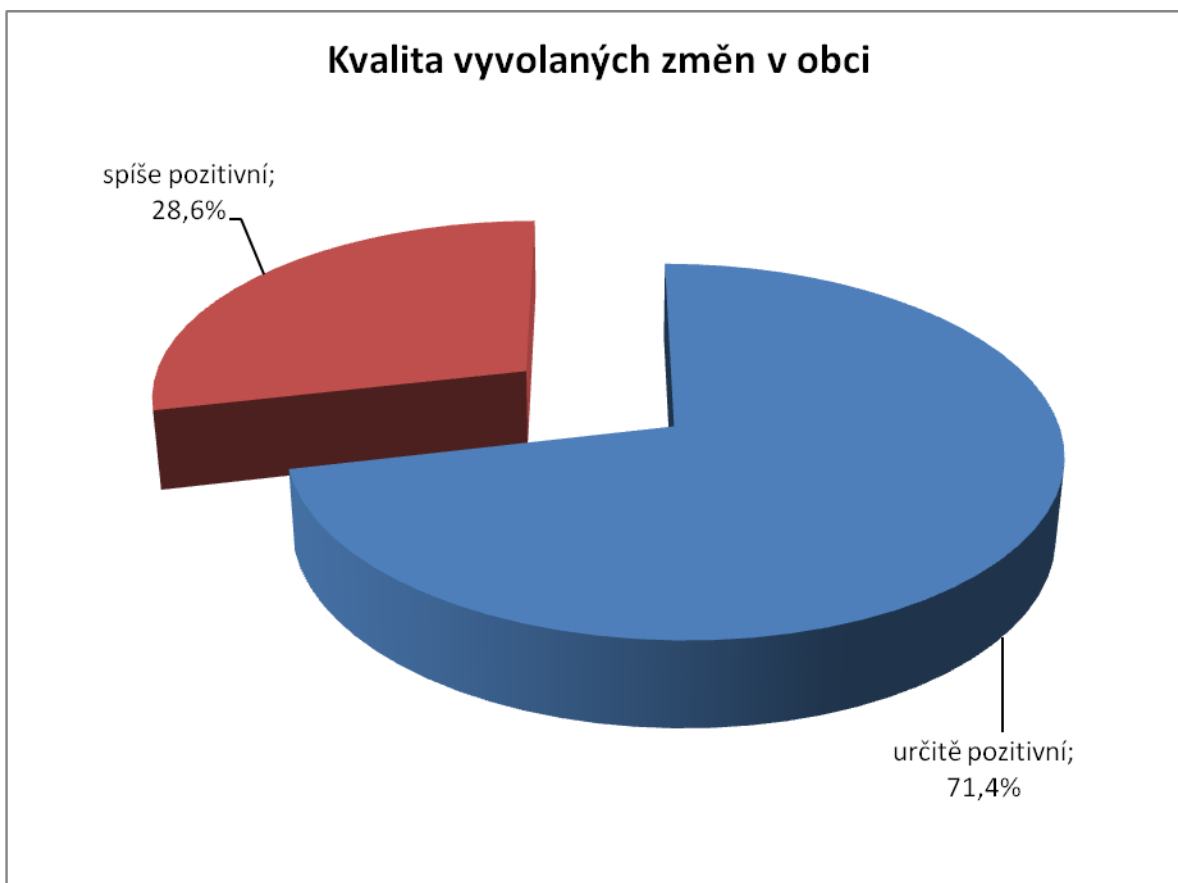
Změny považují za zcela **intenzivní** více než dvě pětiny dotázaných (42,9%), více než desetina aktérů považuje změny za spíše intenzivní (14,3%). Neutrální hodnocení vystavila intenzitě změn více než třetina dotázaných (35,7%). Za spíše neintenzivní změny pokládá méně než desetina dotázaných (7,1%).

Změny považuje za určitě **trvalé** více než třetina dotázaných (35,7%) a za spíše trvalé více než pětina z nich (21,4%). Za ani trvalé, ani krátkodobé je považuje více než třetina aktérů (35,7%). Za spíše krátkodobé změny pokládá méně než desetina dotázaných (7,2%).

Projektovou řečí tedy můžeme hovořit o pouhém více než třípětinovém očekávání udržitelnosti změn.

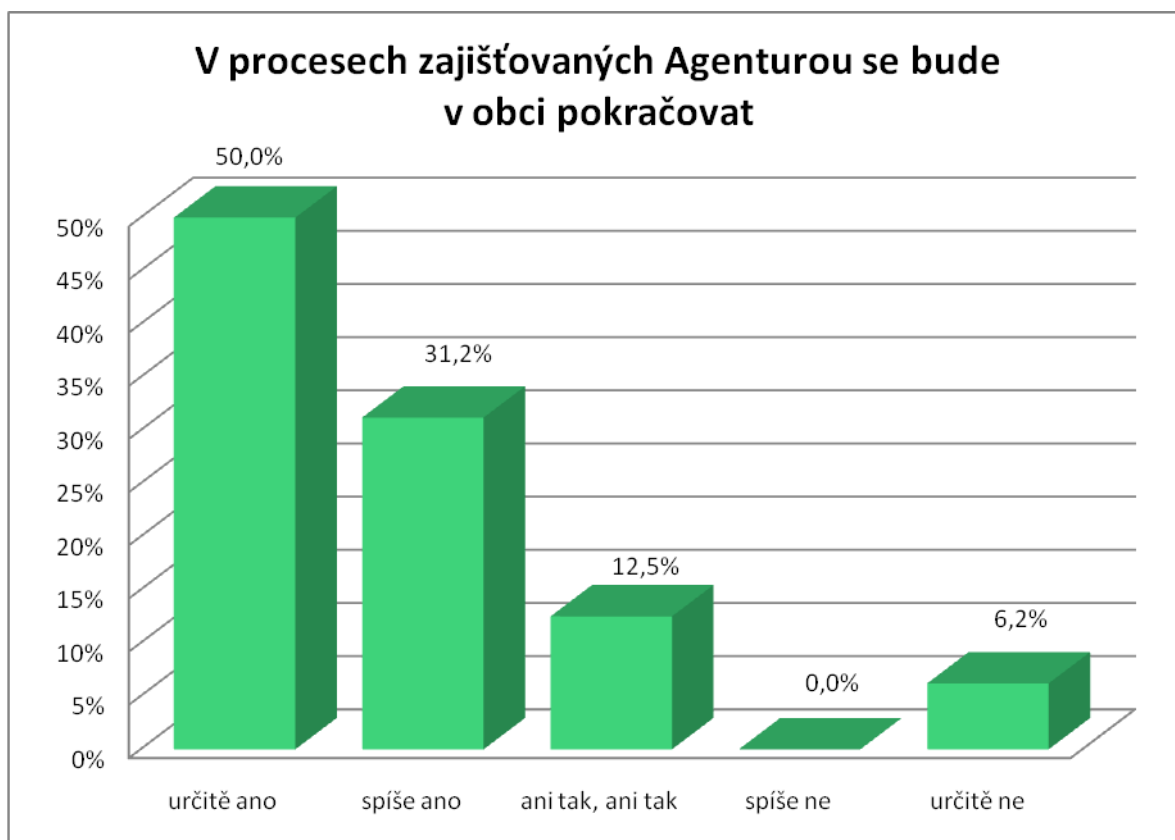

Z hlediska **kvality změny** hodnotí téměř tři čtvrtiny dotázaných změny jako určitě pozitivní (71,4%) a více než čtvrtina dotázaných jako spíše pozitivní (28,6%). Žádný z respondentů s odpovědí neváhal, ani je neoznačil za negativní.

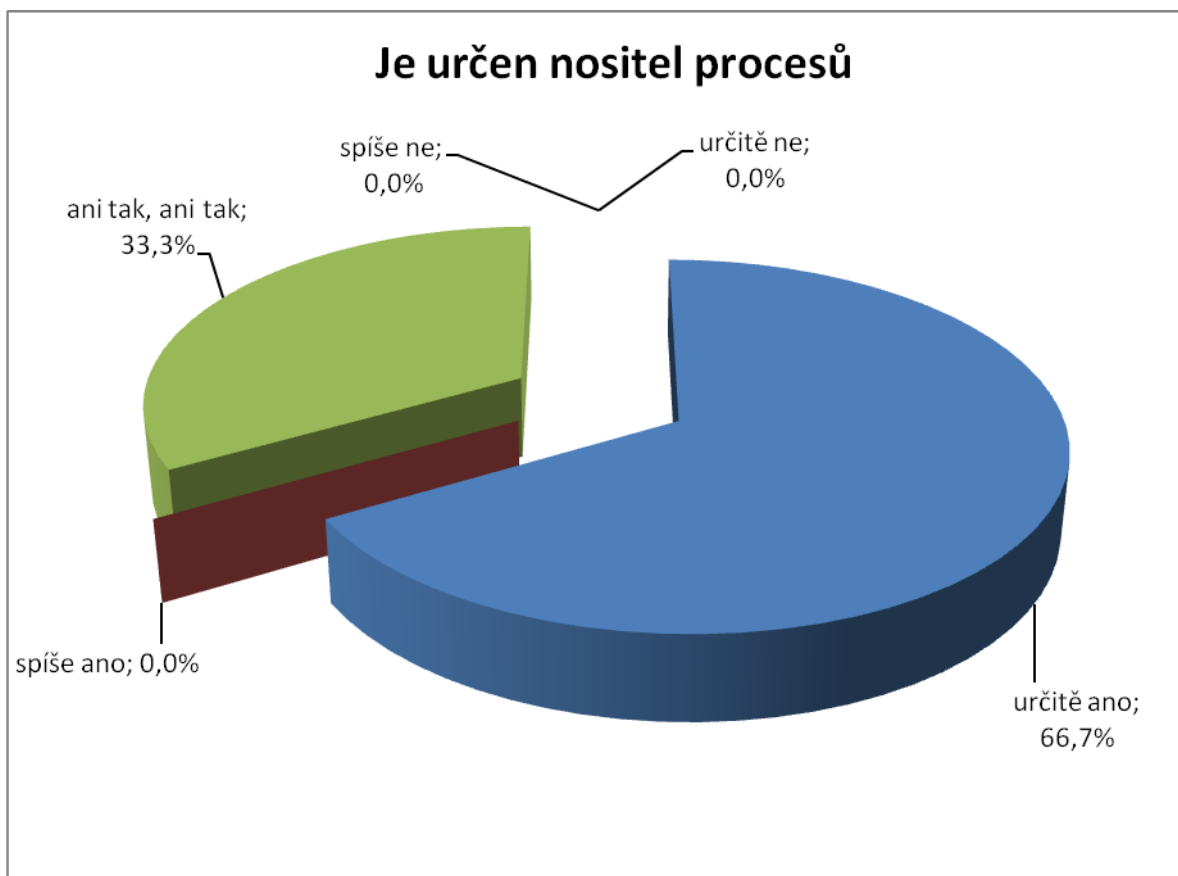

Pozitivním je především zavedení prostupného bydlení, nízkoprahového centra a vzdělávání. „Nejdůležitější je dle mého názoru vznik strategického plánu a pracovních skupin.“

Agentura sice v Chebu pokračuje, ale jednou své působení ukončí. **Budou pak procesy doposud zajišťované Agenturou v obci dále pokračovat?** Na tuto otázku odpověděla polovina dotázaných (50%), že procesy budou určitě pokračovat a méně než třetina dotázaných (31,2%), že budou spíše pokračovat. Nerozhodnuta je více než desetina respondentů (12,5%). To, že procesy nebudou určitě pokračovat, se domnívá méně než desetina dotázaných (6,2%). Jak vidíme, více než čtyři pětiny aktérů jsou přesvědčeny o pokračování procesů (81,2%) a méně než desetina je vůči pokračování skeptická (6,2%).

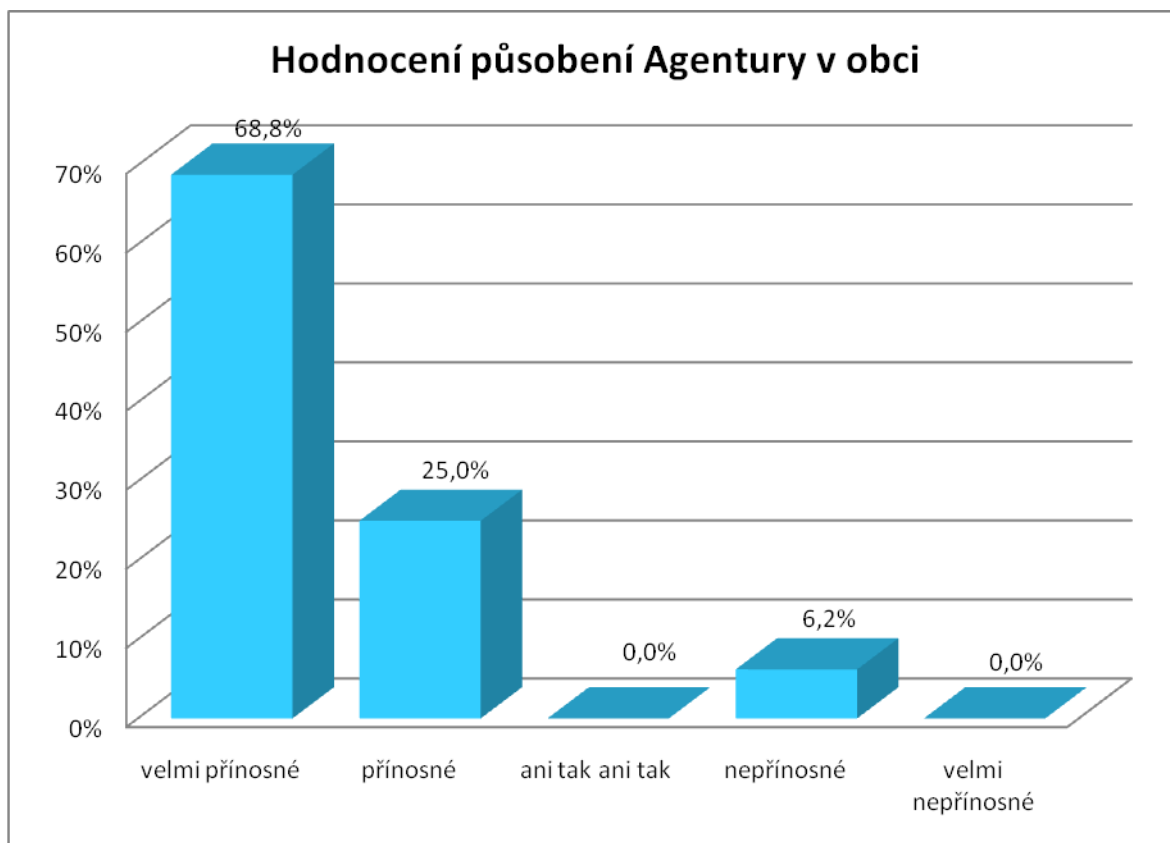

Více než dvě třetiny aktérů uvedly (66,7%), že je určitě **určen „nástupce“, nositel procesů, který převeze úlohu Agentury po jejím odchodu**. Pochybuje třetina aktérů (33,3%).

Tímto **nositelem** je nadále lokální konzultant se vzdálenou podporou. Dále organizace, které jsou zapojené do procesu plánování. Aktéři jsou v tomto směru aktivní. Nabízí se také město.

Jaké je tedy **celkové vyhodnocení působení Agentury v obci**? Více než dvě třetiny aktérů pokládají působení Agentury v obci za velmi přínosné (68,8%) a čtvrtina ho pokládá za přínosné (25%). Za nepřínosné působení Agentury označila méně než desetina dotázaných (6,2%). Celkem tedy přínos Agentury spatřuje v místě převážná většina aktérů (93,8%).

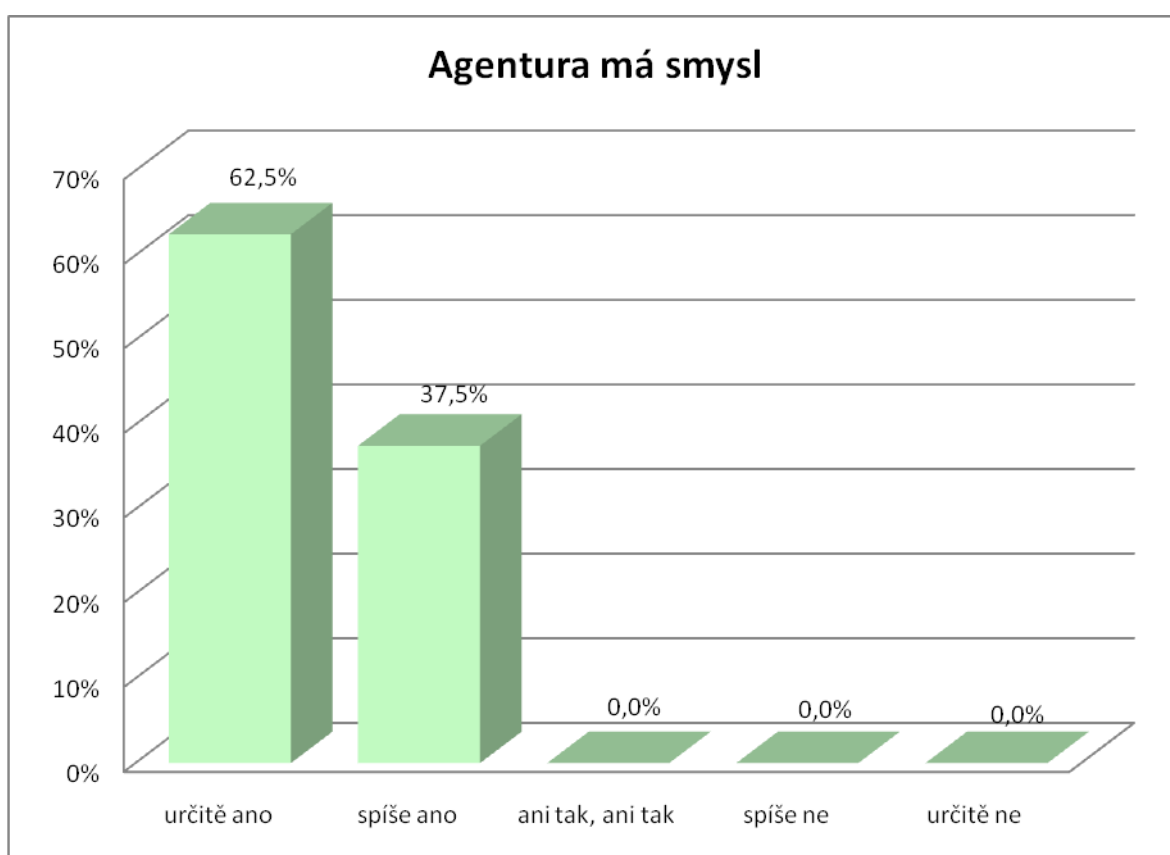

Co je příčinou takovéhoho příznivého hodnocení? Aktéři oceňují „*skvělou práci lokálních konzultantů*“. Došlo k naplňování cílů a pomoci v rozvoji sociálních a dalších služeb v místě. Aktéři – a to je velmi důležité – hodnotí pozitivně analytickou část, která je v jiných lokalitách odsuzována jako teoretizování, která přešla v část realizační. Dobrý byl „*vznik pracovních skupin, strategického plánu, poradenství od lokálního konzultanta*“, který postupně přešel v „*nastartování projektů, což je velký přínos*“ a tím došlo k „*naplnění cílů*“. Práce Agentury je obecně vnímána jako velmi přínosná. „*V tomto našem regionu vykonala hodně.*“ Navíc se dokázala prosadit jako partner vůči městu. „*Přinesla důležitý rozměr, ten politický.*“ Také se dokázala oprostit zúženého pojetí sociálního vyloučení jako výhradně etnického, „*je to problém lidí, ne jen Romů*“.

Velké pochvaly ale překrývá kritika jednoho z aktérů, který se cítil být procesem posunut na druhou kolej. „*Prvně to bylo dobré, ale teď nezám ...a nekomunikují se mnou ... do komunitního centra jde 300 milionů a já tu vedu 40 dětí a nepřijde sem nic, přišlo jen několik tisíc*“.

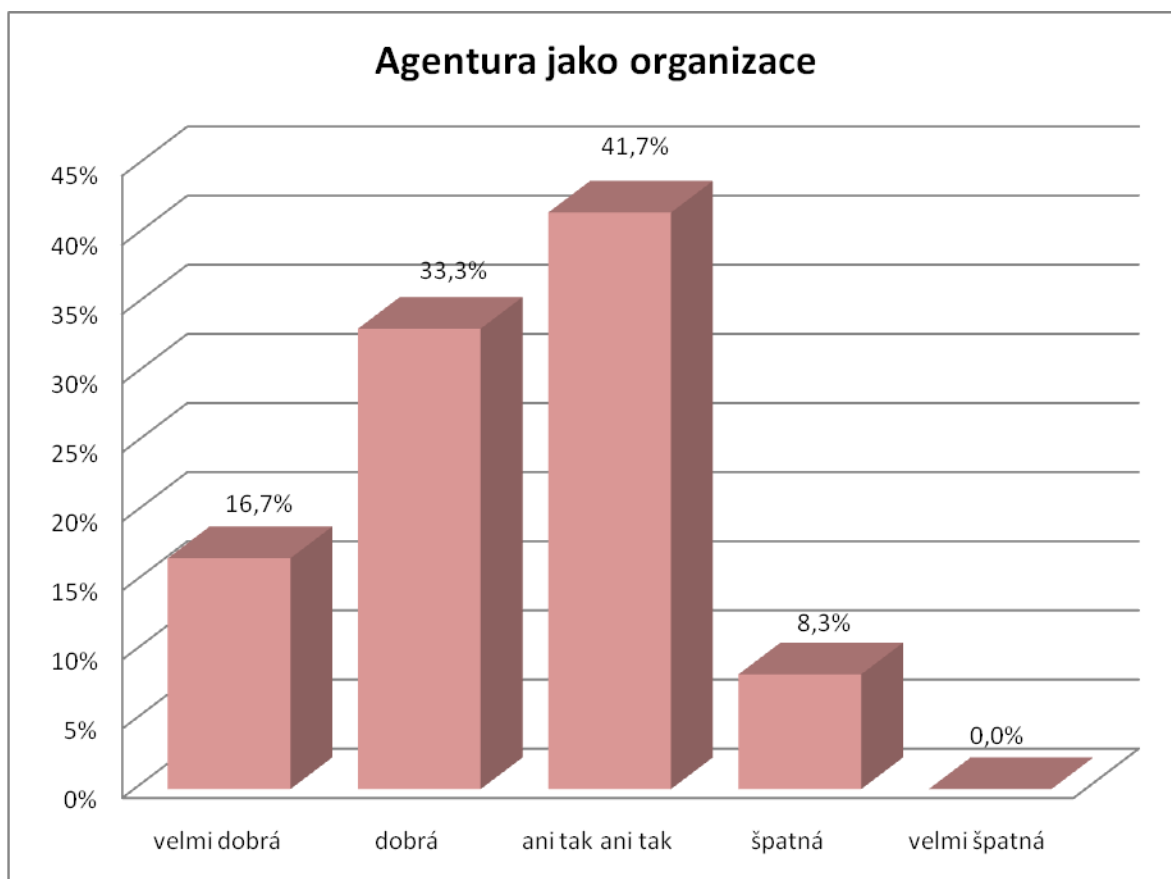
Co by se mělo stát, aby bylo působení Agentury přínosnější než doposud? Aby došlo během působení Agentury alespoň „*k padesátiprocentnímu naplnění strategického plánu*“, by se pracovalo se všemi partnery z regionu a bylo by podstatně více času. Dále by byla vhodnější větší podpora města a jeho reprezentantů. Hodila by se „*politická náklonnost k činnosti agentury a navazujících aktivit, je zcela rozhodující.*“

Jaký má Agentura jako organizace svého zaměření smysl? Podle více než tří pětin dotázaných má určitě smysl (62,5%) a podle více než třetiny má spíše smysl (37,5%). Nikdo nad jejím smyslem v Chebu nepochybuje.

Celkový smysl je dán zaměřením projektu Agentury. Projekt má smysl, protože vede k výsledkům. Nejdřív je ale potřebné „*vyjasnit ten problém, nastavit pravidla hry*“. Výsledky jsou patrné již nyní, ale „*ohodnotí se to časem, teď se něco dělá, ale efekty se uvidí teprve po delší době*“. Celkový smysl Agentura má, pouze se diskutuje o podobě jejího konání – o způsobu vedení a „*dobré prezentaci vůči veřejnosti*“. Ale důležitý je „*celkový přínos*“. „*Jak říkám, prvně jsem byla skeptická, ale nakonec je to velice pozitivní*“. Smysl má, pokud se lokální konzultanti „*seznámí se situací*“. Má „*dobré cíle, dále vidím smysl v tom, že díky Agentuře vznikly pracovní skupiny*“.

Agentura jako organizace (ve smyslu instituce) působila na aktéry spíše neutrálně. Za velmi dobrou ji označila téměř pětina respondentů (16,7%), za dobrou pak třetina dotázaných (33,3%). Více než dvě pětiny dotázaných Agenturu jako organizaci neshledala za ani dobrou, ani za špatnou (41,7%). Za špatnou organizaci ji označila méně než desetina aktérů (8,3%) a nikdo ji neoznačil za velmi špatnou.

Někteří aktéři se potýkali s problémy, jak organizaci ohodnotit, příliš ji neznali, jejich svět se v tomto ohledu zúžil jen na lokálního konzultanta. Ti, kteří to dokázali, tak uváděli, že „*chtějí, dělat, to je vidět*“. „*Čím starší, tím lepší!*“ Na lokalitu dopadly „*nestabilita, personální změny v Agentuře*“.

Jak nahlíží aktéři na cíl Agentury? *Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech* definuje cíl následovně: „*Cíle Agentury je dosaženo, pokud obec dokáže funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s úřady, školami, neziskovým sektorem, policií, podnikateli a dalšími subjekty a při zapojení občanů. Dílčím způsobem může být cíle dosaženo i tehdy, pokud Agentura podpoří procesy sociálního začleňování v obcích, ovšem komplexní řešení není možné např. z politických důvodů.*“

Aktéři vnímají cíl následovně a nutno opět říci, že různorodě. V zásadě jsme se setkali se třemi výklady cíle Agentury.

Prvním cílem je síťování a koordinace. Agentura má za cíl *„soustředit ty síly a dostat je k jednomu stolu, definovat problémy a hledat řešení“*. Má zpočátku působit analyticky. Má *„zmapovat danou oblast, dostat se do problematiky“*, *„zprvė zmapovat, kolik je romských rodin a jaké jsou jejich potřeby a ty potřeby pokrýt“*. Cíle je zajištění *„koordinace, přínos zdrojů informací z centra, metodická pomoc při vyhledávání dotačních zdrojů“*.

Druhým cílem je obecně eliminovat sociální vyloučení. Jde o *„snižování a eliminaci sociálního vyloučení v sociálně vyloučených lokalitách“* a to skrze *„vznik lokálního partnerství, realizaci strategií zaměřených na eliminaci sociálního vyloučení“*. Cílem je *„snížení počtu sociálně vyloučených lokalit, podpora sociálního začleňování“*.

Třetí cíl je vnímán velmi konkrétně a má se týkat přímé podpory sociálně vyloučených osob. Má změnit *„situaci sociálně vyloučených skupin obyvatel a domnívám se, že organizace takového zaměření, s podobným zázemím a v podstatě celoplošným působením, zde byla velice zapotřebí.“* Má zajistit *„konkrétní pomoc v té sociální oblasti pro romské lidi ... hlavně pomoci zaměstnávat Romy“*.

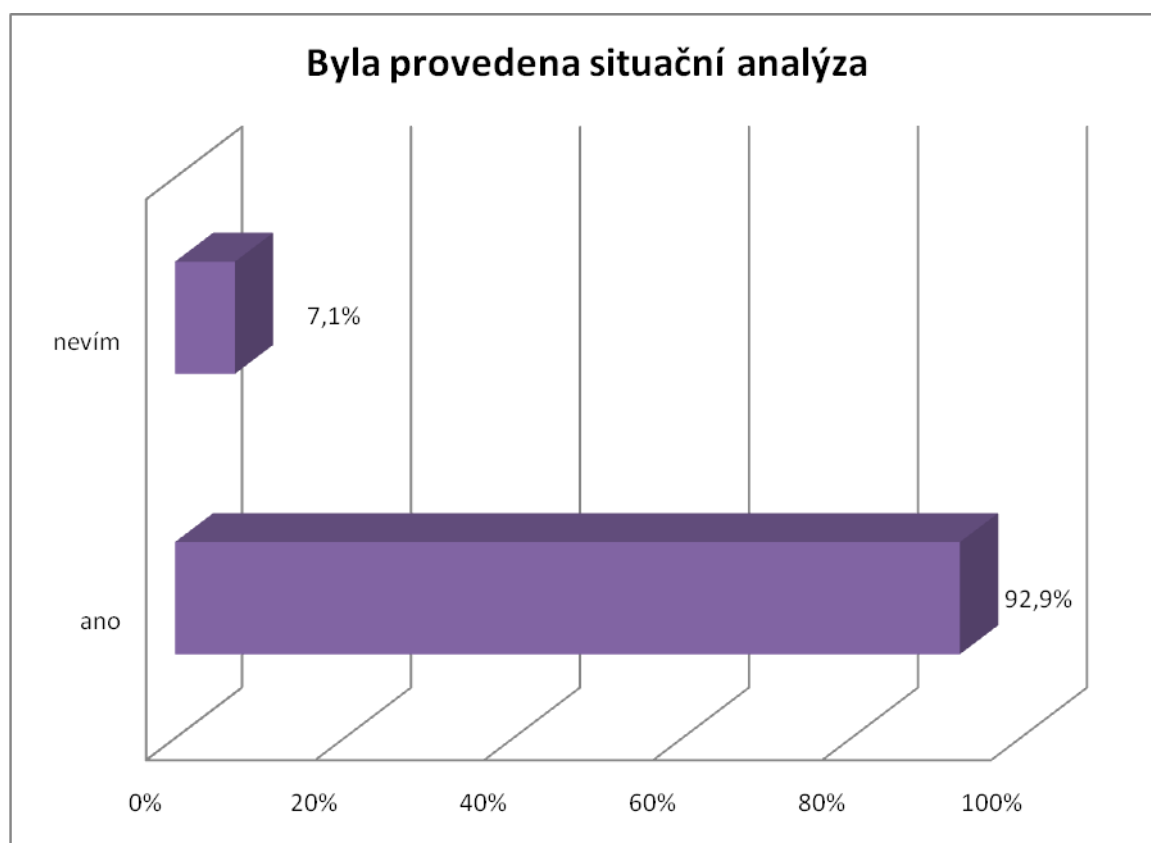
Existuje mnoho **okolností, které mohly ovlivnit působení Agentury v obci**. Co ovlivňovalo podle aktérů působení Agentury v Chebu? Především partneři, kteří spolu dobře komunikovali. *„Vytvořila se tu dobrá parta lidí, která měla na mysli jeden cíl, takže jsme se vždy domluvili“*. Atmosféra byla pracovní, plná *„spolupráce“*. Vliv měla *„míra spolupráce zástupců místních organizací“*. Důležitý byl lidský faktor, který byl příznivý.

Problémem byla nízká podpora ze strany obce, *„město moc nepomáhalo“*. *„Měli jsme problémy s radními, to bylo pro Agenturu náročné prosadit“*.

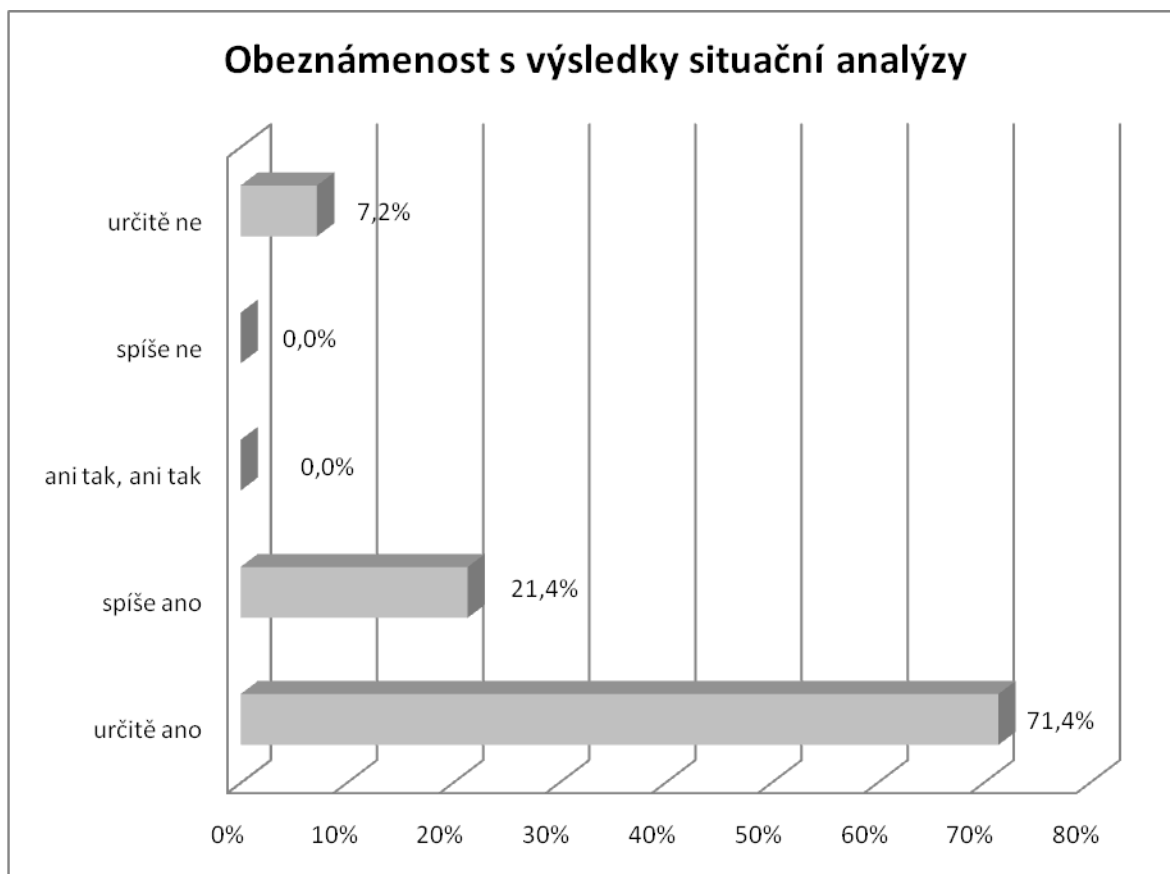
5.4. Situační analýza

Za standardní součást působení Agentury v lokalitě bylo zajištění **provedení situační analýzy**. Která si kladla za úkol přinést data o obyvatelích lokality, hlubší porozumění dění v lokalitě a celkové situaci a pochopení příčin problémů a souvislostí, které jsou překážkami v řešení. Takováto analýza je nezbytným předpokladem pro kvalitní strategické plánování, a stanovení jednotlivých kroků proti sociálnímu vyloučení (Příručka pro sociální integraci).

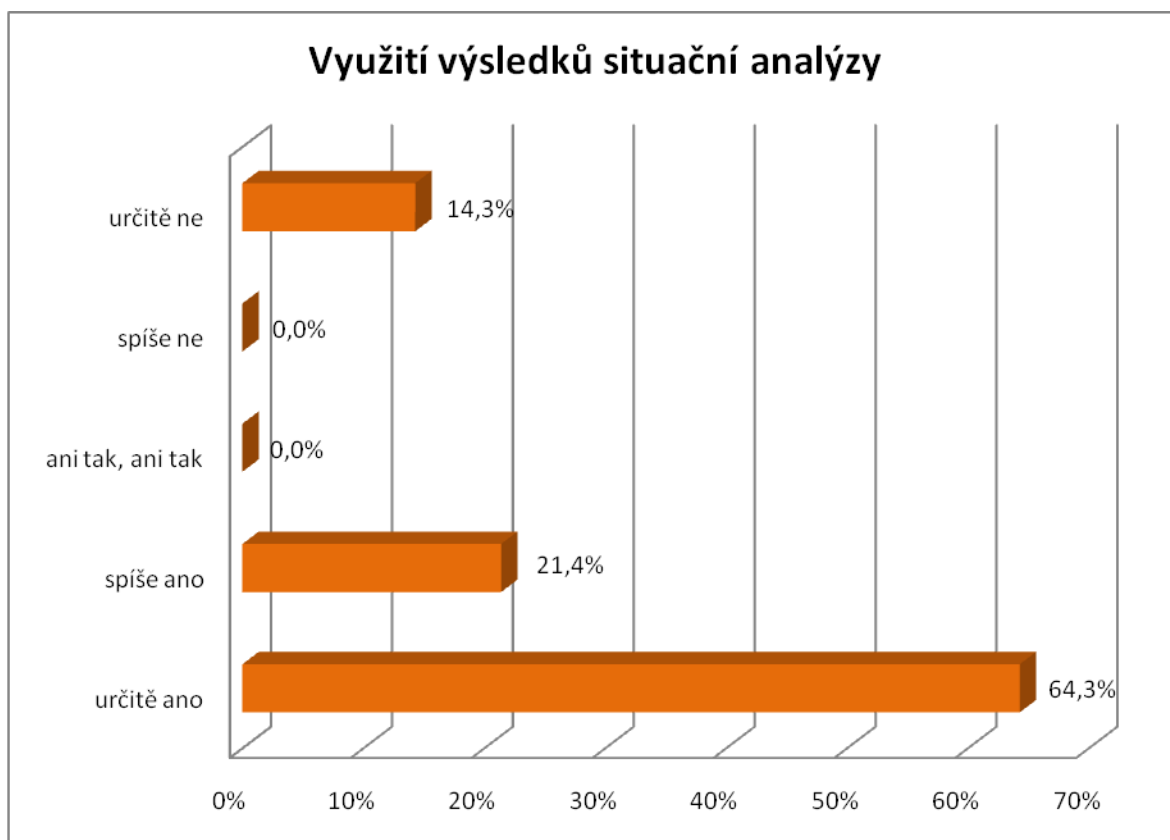
Prověřovali jsme, **zdali byla situační analýza provedena** a jak ji místní aktéři přijali. V Chebu odpověděla téměř desetina dotázaných, že o vzniku neví (7,1%). Ostatní vznik analýzy potvrdili (92,9%).

S **výsledky situační analýzy se obeznámila** většina dotázaných. Určitě se s analýzou obeznámily téměř tři čtvrtiny dotázaných (71,4%) a spíše obeznámila více než pětina dotazovaných (21,4%). Méně než desetina respondentů se s ní neobeznámila (7,2%).

Výsledky situační analýzy určitě využily téměř dvě třetiny dotázaných (64,3%) a spíše využila více než pětina dotázaných (21,4%). Celkově je využily více než čtyři pětiny aktérů (85,7%). Naopak určitě výsledky nevyžila více než desetina respondentů (14,3%).

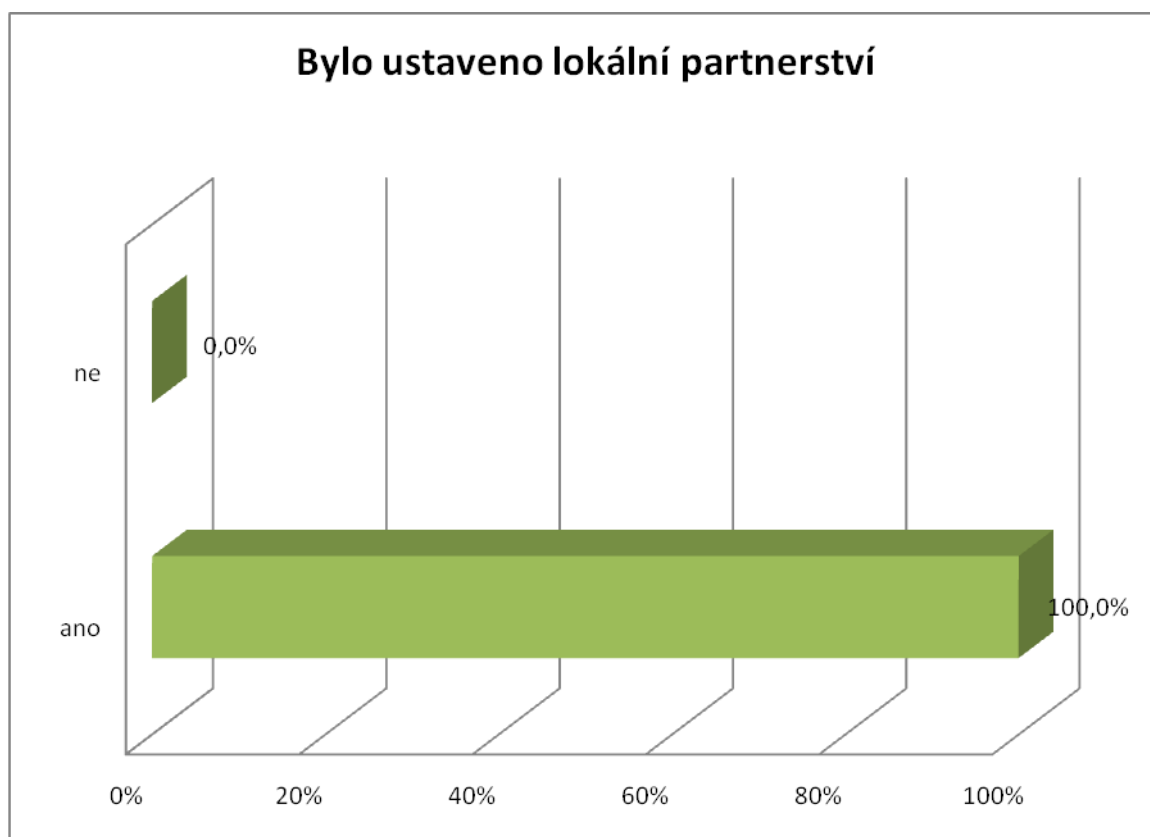
Situační analýza v lokalitě bohužel vznikla později, když už byla analytická fáze strategického plánování v běhu a vlastně na konci. Jediné, co mohli aktéři dělat, byla konfrontace výsledků analýzy s vlastními výsledky. Do značné míry se na kvalitě místních vlastních analytických procesů podepsala vlastní výzkumná zkušenost a vzdělání lokálního konzultanta.

Někteří z aktérů na analýze spolupracovali, „*poskytovali součinnost*“. Analýza byla využita především v projektech. „*Při pomoci na zpracování žádosti o dotace jsme využili výsledků demografické mapy našeho regionu*“. U některých vzbudily výsledky rozpaky. „*Měl jsem pocit, že nebyla moc kvalitní, některé věci byly nekvalitní nebo jakoby vymyšlené.*“

5.5. Vyhodnocení metod – lokální partnerství a spolupráce s aktéry

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že lokální partnerství je základem činnosti Agentury v lokalitách. Lokální partnerství je platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců obce a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování. V rámci této platformy dochází k aktivizaci / síťování, jehož smyslem je aktivizace místních kapacit, podpora místních organizací, maximální využití dostupných místních zdrojů, dále poskytování know-how ve všech klíčových oblastech, jež mají vliv na sociální začleňování a zprostředkování nejlepší praxe z dalších obcí.

Prověřovali jsme, zdali bylo **lokální partnerství** ustaveno. V Chebu skutečně vzniklo, jak potvrzují všichni dotázaní.

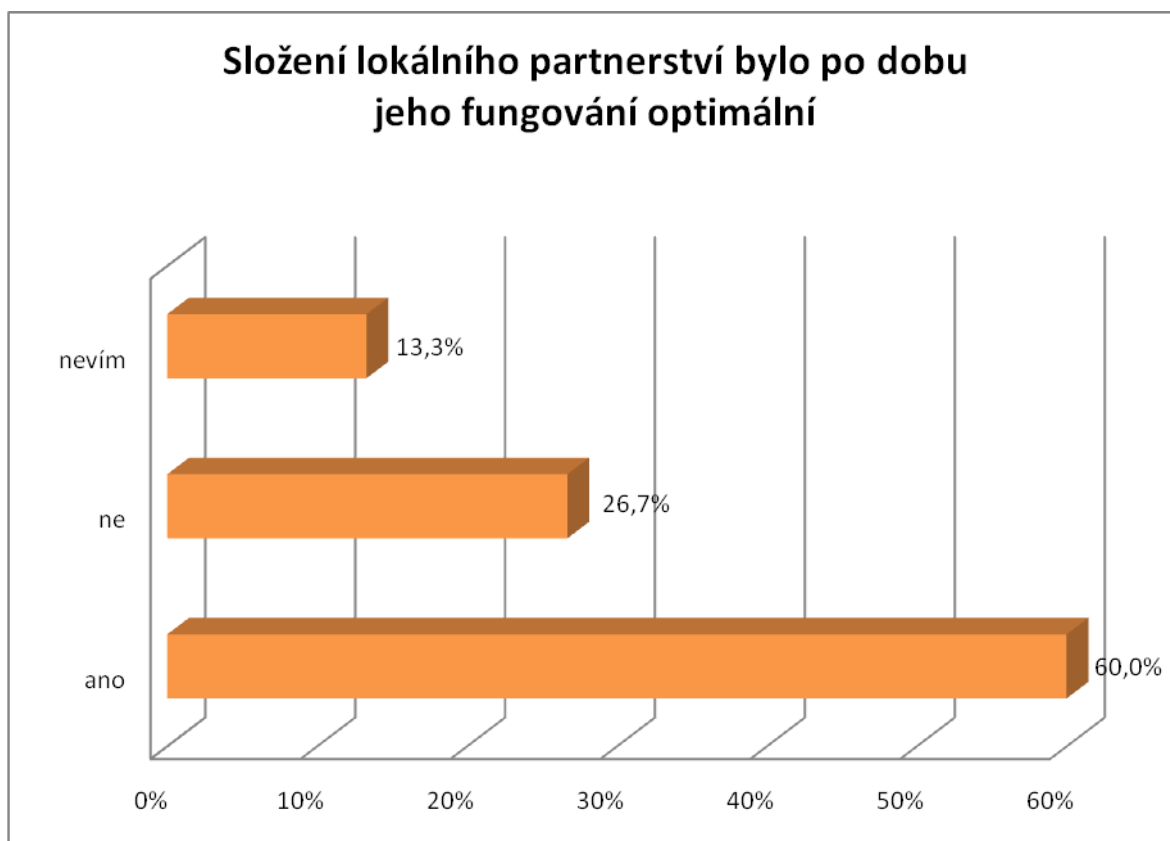

Do Lokálního partnerství Cheb byli podle hodnocení aktérů **osloveni vhodní partneři**, o tom je přesvědčena většina dotázaných (93,3%).

Ke **složení lokálního partnerství** se aktéři vyslovovali příznivě. Byli osloveni ti, kteří tam měli být. Kritika se objevuje z řad romské organizace, která má pocit, že by měli být Romové více zastoupeni.

Ne všichni aktéři pokládají **složení lokálního partnerství po dobu jeho fungování** za optimální. Více než čtvrtina uvedla, že složení nebylo po dobu fungování optimální (26,7%). Více než desetina na otázku odpověděla, že neví (13,3%) a tři pětiny pokládali složení za optimální.

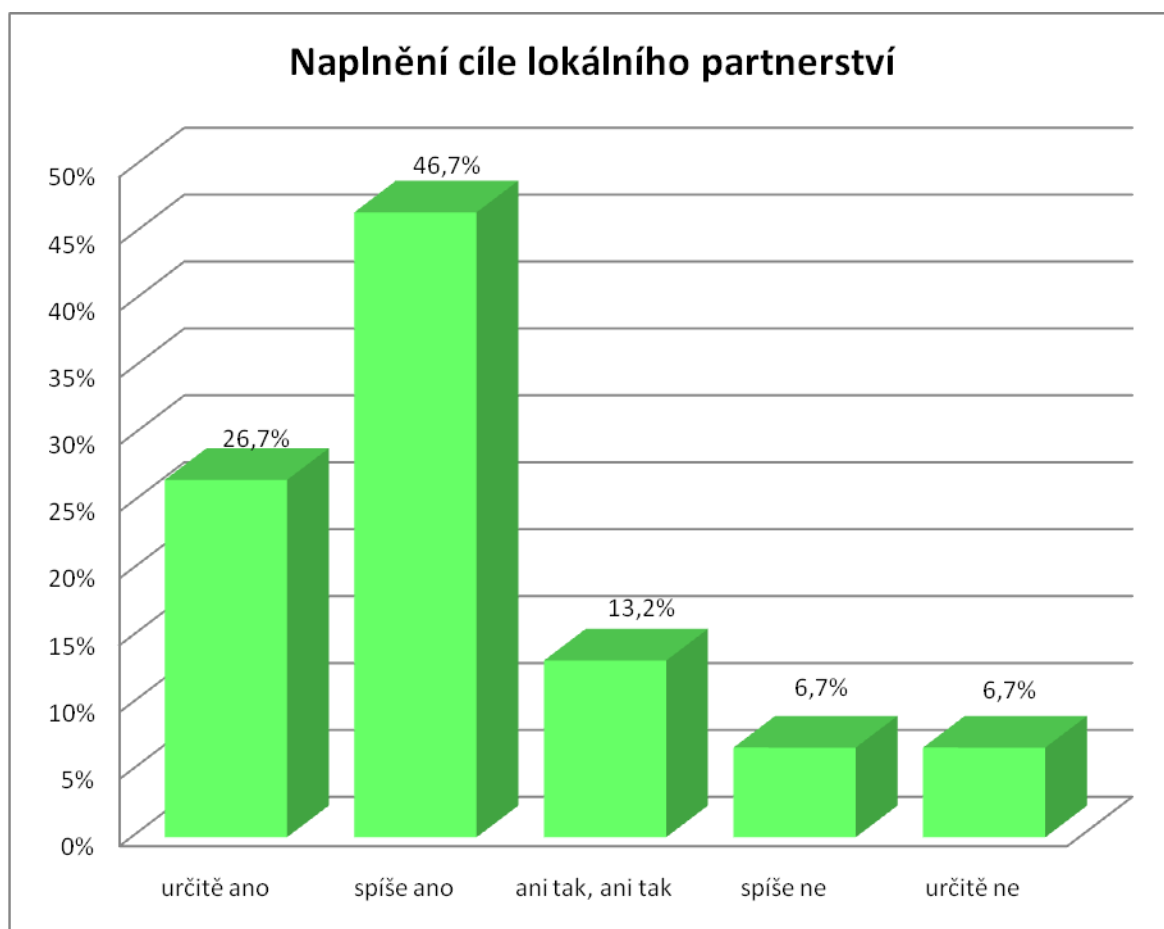
Co je příčinou tohoto „rozkolísaného“ hodnocení? Na jednu stranu *„se zapojili všichni, kdo měli, všichni se angažovali aktivně“*. Problematická byla neaktivita cílové skupiny a jak se ukazuje, tzv. romské organizace tuto účast nedokázaly zprostředkovat. Někteří se cítili být v defenzivě, *„byla tam skupina, co držela spolu, a někteří se neměli šanci prosadit, když jsme něco navrhovali, tak se to nedalo prosadit“*. Jiní z práce skupiny vypadli a interpretace příčin se v tomto směru rozchází. Na jedné straně zaznívá, že *„se to v průběhu času pročistilo a zůstali tam jen ti, co měli zájem pracovat“*, na druhé zase zaznívá, že *„nás přestali zvát“*. Jak uvedl jeden z aktérů, *„je to spíš otázka míry zapojení a aktivity jednotlivých členů lokálního partnerství“*.

Problém byl, když proces narazil na překážku. *„Když se to začalo někde brzdit, tak někteří začali být pesimističtí.“*

Hlavním cílem lokálního partnerství bylo podle aktérů *„vypracovat strategický plán a definovat ty problémy“*. Zde panuje naprostá shoda a je zřejmé, že se lokální partnerství shodlo na samotném procesu. Cílem bylo plánovat, mapovat a zpracovat projekty. Vytvoření strategického plánu bylo ale vnímáno jako první etapa, od které se odráží skutečná realizace cílů. Vytvořily se pracovní skupiny, *„které by samostatně pracovaly na daném problému“*. Cílem bylo aktivizovat partnery, *„spojení neziskovek a dát dohromady to, co kdo nabízí“*.

a začalo se pracovat účelně“. Dále bylo „účelem umožnit vzájemnou komunikaci všem orgánům“ a zajistit „podporu začleňování sociálně vyloučených obyvatel města“.

Podle hodnocení aktérů došlo k **naplnění zmíněného cíle lokálního partnerství** z velké části. Podle více než čtvrtiny dotázaných bylo cíle lokálního partnerství určitě dosaženo (26,5%) a podle téměř poloviny respondentů bylo cíle spíše dosaženo (46,7%). To, že cíle nebylo ani dosaženo ani nedosaženo, uvedla více než desetina respondentů (13,2%). Cíle spíše nebylo dosaženo podle názoru méně než desetiny aktérů (6,7%) a určitě nebylo dosaženo podle méně než desetiny dotázaných (6,7%). To, že bylo dosaženo cíle lokálního partnerství, tedy celkem označily téměř tři čtvrtiny aktérů (73,4%).

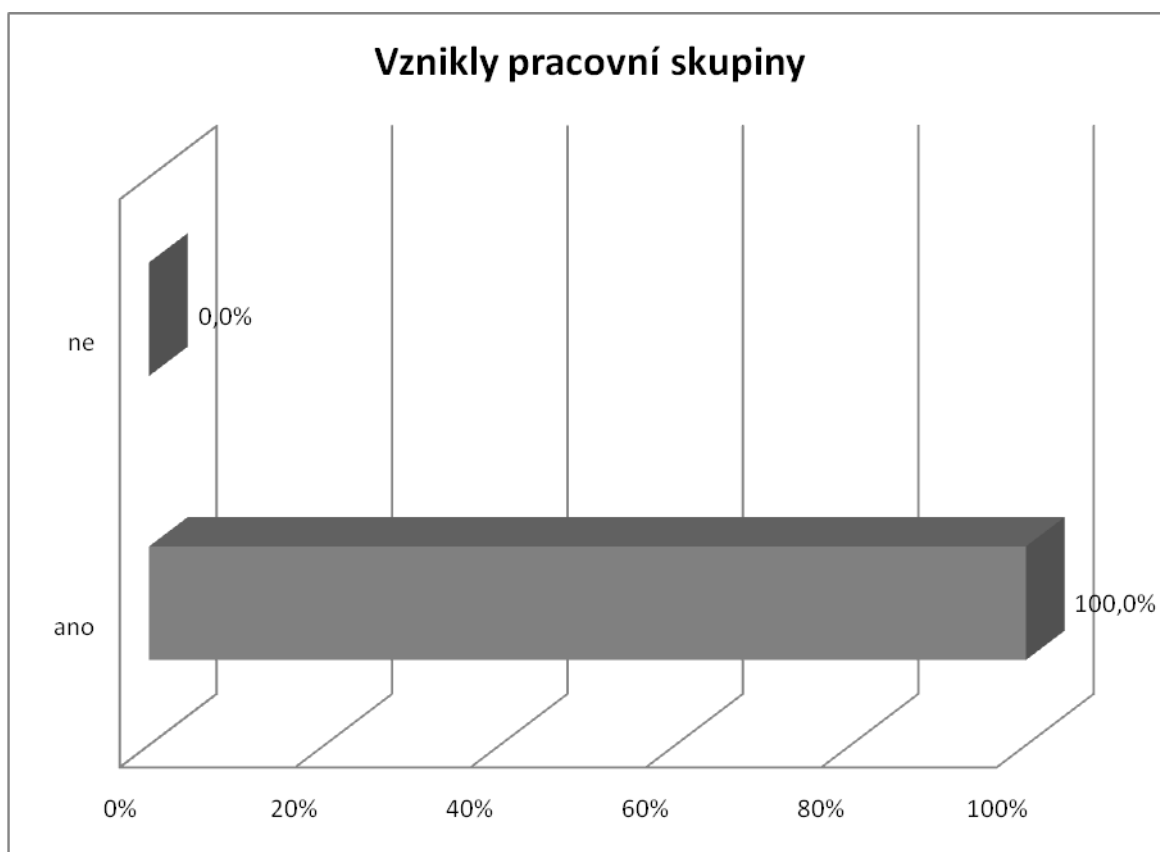

Aktéři mezi **pozitivity lokálního partnerství** uváděli především intenzitu práce, „*uskutečnění projektu, efektivní řešení problémů*“. „*Líbilo se mi, že se maká, pracuje a chce se to řešit.*“ Lokální partnerství pracovalo s nasazením, což potvrzují i frekvence setkávání. Díky tomu došlo k „*navázání lepší spolupráce mezi jednotlivými subjekty v Chebu, vypracování jednotné koncepce, efektivnějšímu využívání místních zdrojů, možnosti čerpat finance*“. Prohloubila se „*vzájemná pomoc a napojení nových neziskovek*“. Společně se diskutovaly problémy.

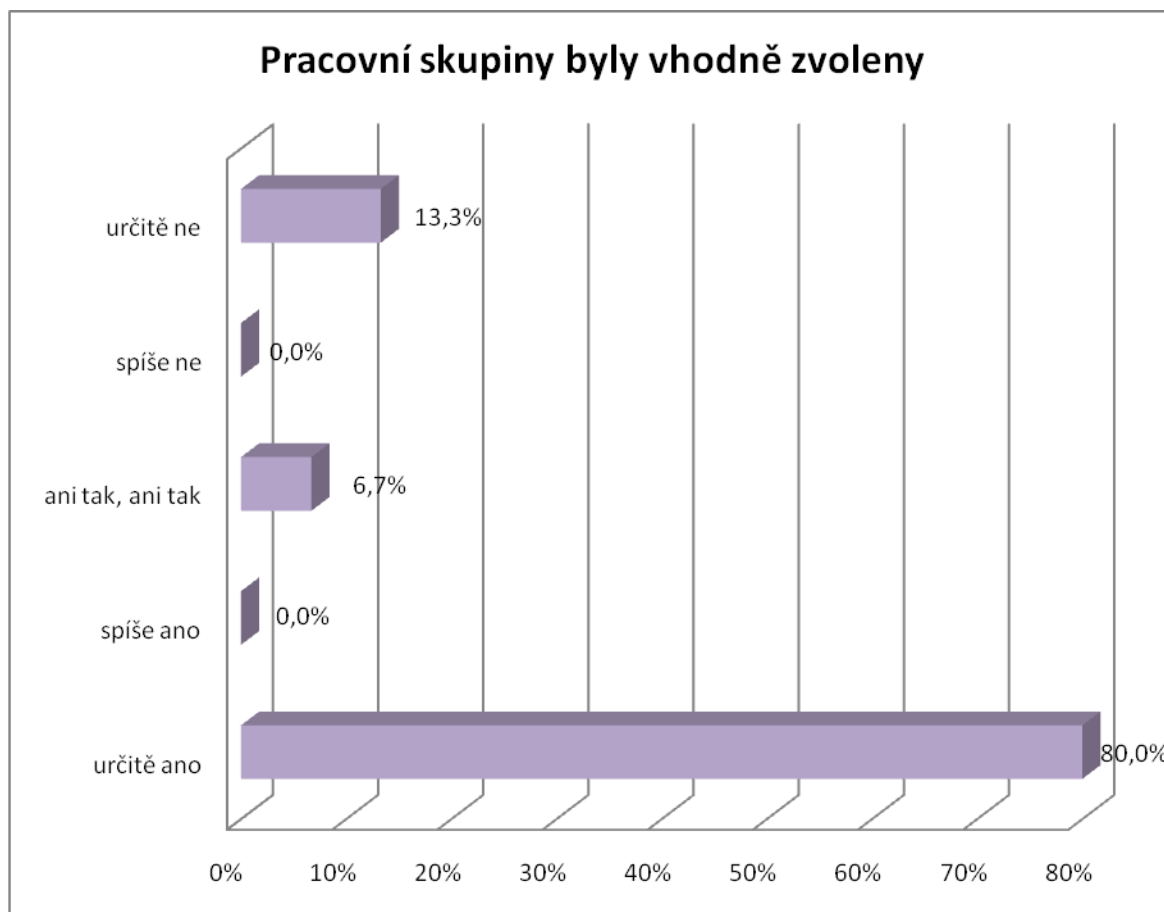
Lokální partnerství se také dokázalo vyrovnat s procesem komunitního plánování, „*nastavilo zrcadlo komunitnímu plánování, nemyslelo na sociální začlenění*“. Na půdě partnerství se odehrávala „*koordinační a metodická pomoc při podání žádosti o dotaci a její získání*“. Vznikl projekt na dům sociálních služeb.

Objevovaly se také **negativa lokálního partnerství**. K nim se řadí neúspěchy v oblasti podpory zaměstnávání. Samotný proces znamenal pro některé partnery velkou časovou zátěž. Problematická byla koordinace aktivit s obcí. Také bylo problematické zapojení tzv. romských organizací do činnosti partnerství.

V rámci lokálního partnerství vznikly **pracovní skupiny**. O tom jsou přesvědčeni všichni oslovení aktéři (100%).

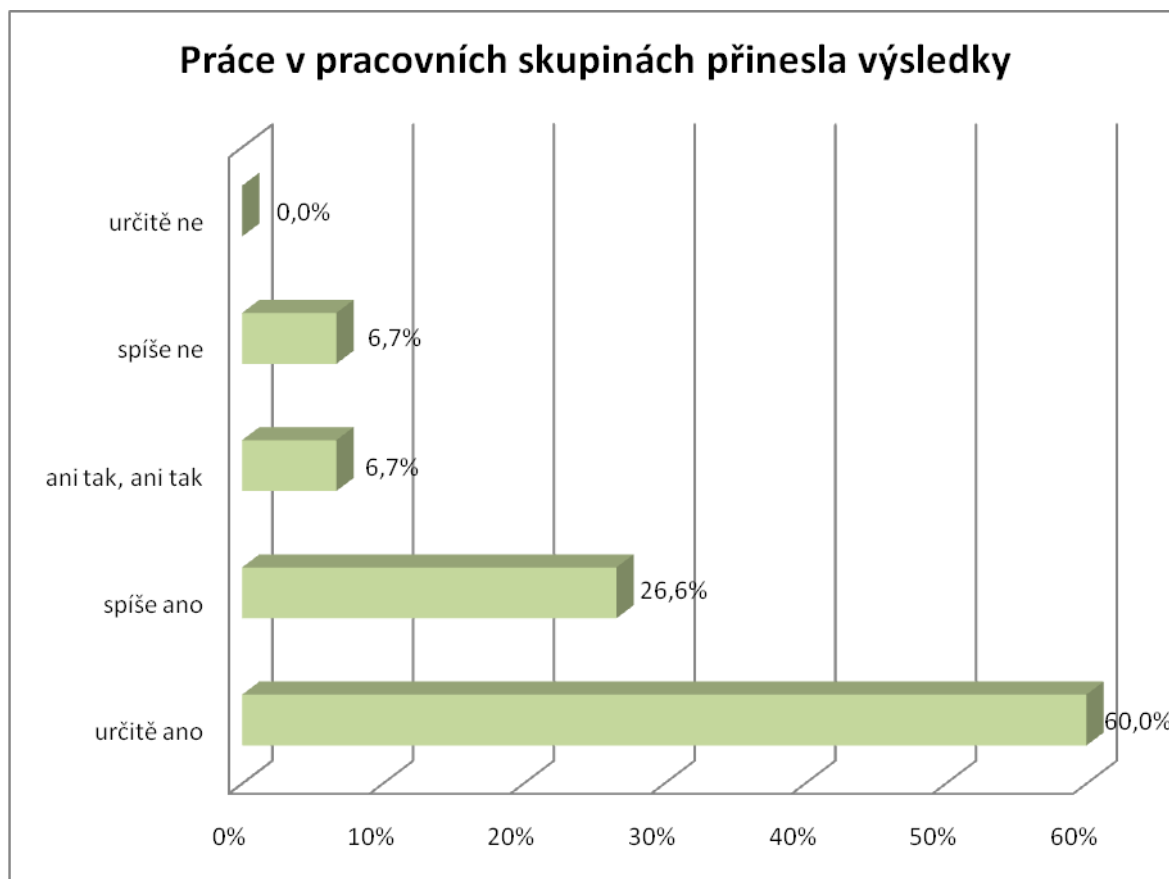

Podle osmdesáti procent dotázaných byly pracovní skupiny určitě **vhodně zvoleny** (80%), méně než desetina s odpovědí váhá (6,7%) a podle více než desetin určitě nebyly vhodné zvoleny (13,3%).

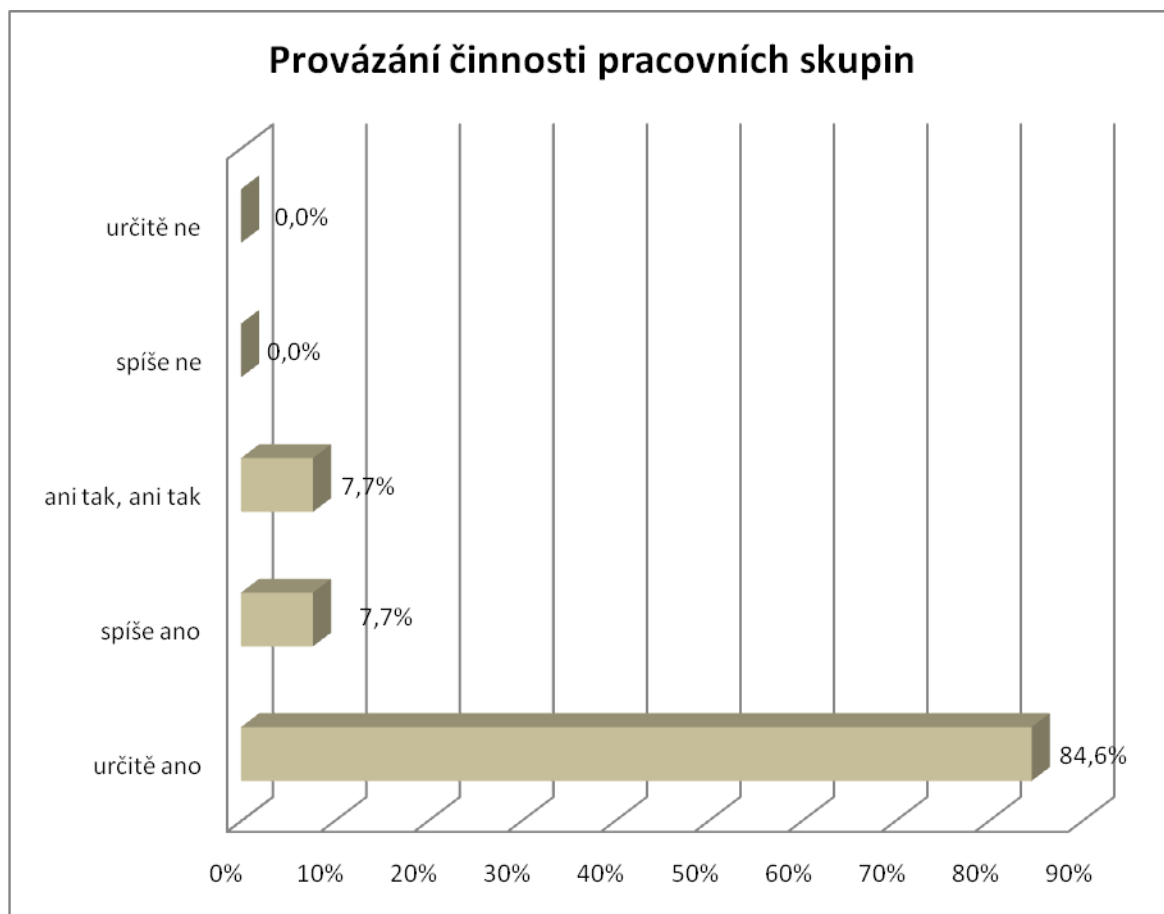
Zmiňováno bylo dobré zastoupení organizací i jejich zástupců. Kritika se váže k absenci Romů a kvalitě některých konkrétních osob (ze strany NNO).

Přinesla práce v pracovních skupinách nějaké výsledky? Tři pětiny uvedly, že práce určitě výsledky přinesla (60%) a více než čtvrtina uvedla, že práce výsledky spíše přinesla (26,6%). Neutrální hodnocení zaznamenáváme u méně než desetiny respondentů (6,7%). Výsledky skupiny spíše nepřinesly podle méně než desetiny dotázaných (6,7%). Celkově tak přínos práce vnímají více než čtyři pětiny dotázaných (86,6%).

Práce v pracovních skupinách se týkala řešení některých konkrétních aktivit v lokalitách, zejména vybudování střediska sociálních služeb a pilotního projektu prostupného bydlení. Vznikl strategický plán a došlo k „funkčnímu navázání komunikace mezi partnery v sociálních službách, koordinaci pomoci a poradenství“.

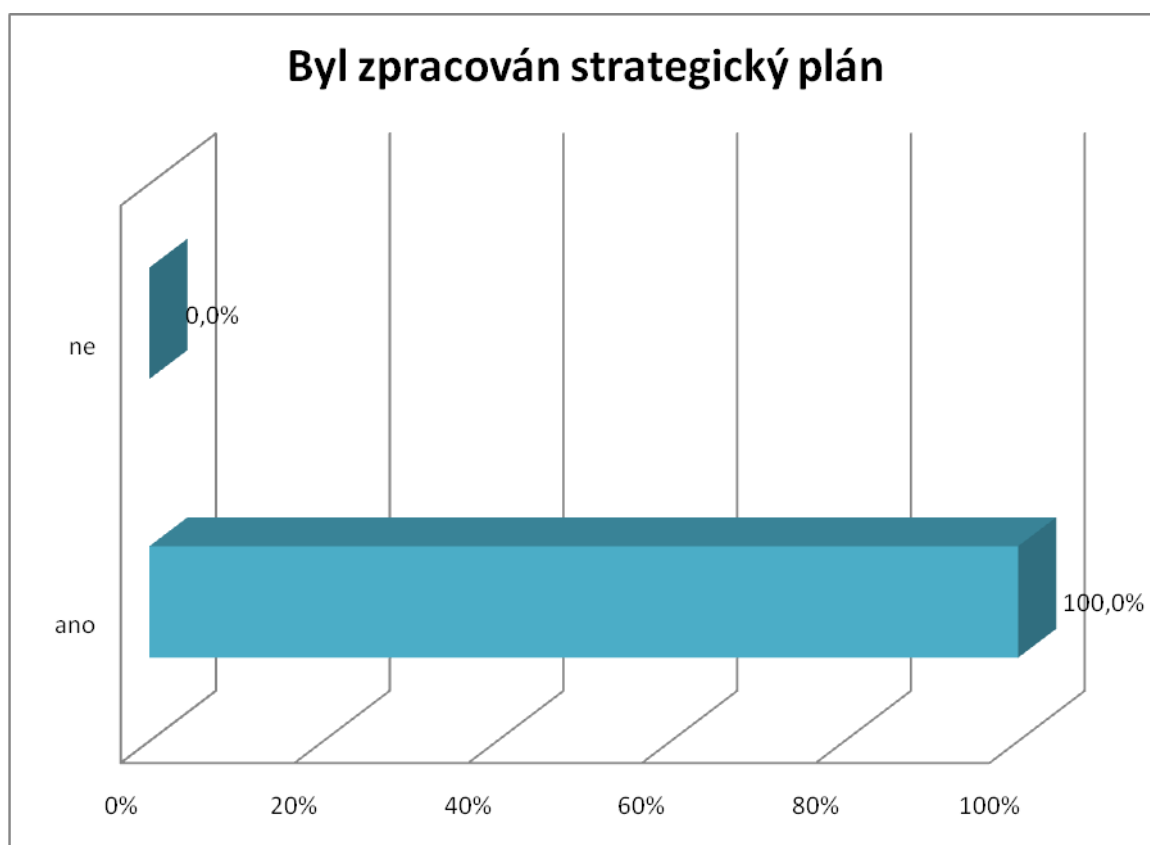
Důležité je, zdali došlo k **provázání pracovních skupin**. Skutečnost, že určitě došlo k provázání práce, potvrdily více než čtyři pětiny dotázaných (84,6%). Spíše k provázání práce došlo podle méně než desetiny aktérů (7,7%). Méně než desetina respondentů s odpovědí váhala (7,7%) a nikdo neuvedl, že by k provázání činnosti pracovních skupin nedošlo.

5.6. Vyhodnocení metod – strategický plán

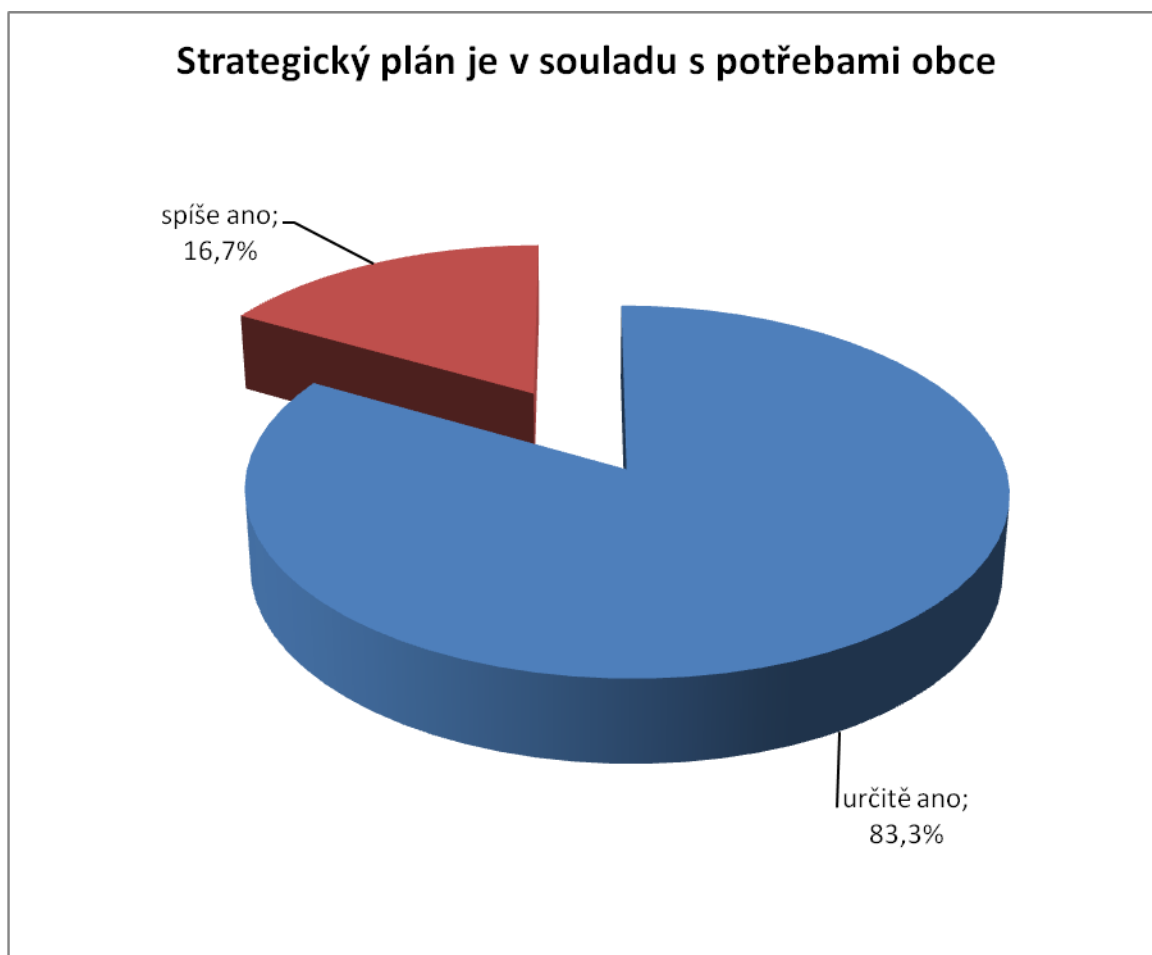
V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že v rámci lokálního partnerství se utváří strategický plán. Jedná se o metodu, která koordinuje vlastní tvorbu strategického plánu sociálního začleňování a zajišťuje podporu jeho přijetí radou a zastupitelstvem obce jako závazného rozvojového dokumentu. Na přípravě plánu se podílí všichni aktéři uvedení v cílové skupině Agentury. Činnost směřuje k podpoře realizace cílů a aktivit obsažených ve strategickém plánu, asistenci partnerům při přípravě jednotlivých projektových záměrů. Má docházet k monitorování naplňování strategického plánu, jeho aktualizaci a revizi, dopady integračních opatření mají podléhat evaluaci.

V Chebu byl **strategický plán** zpracován, to uvádí všichni dotázaní partneři.

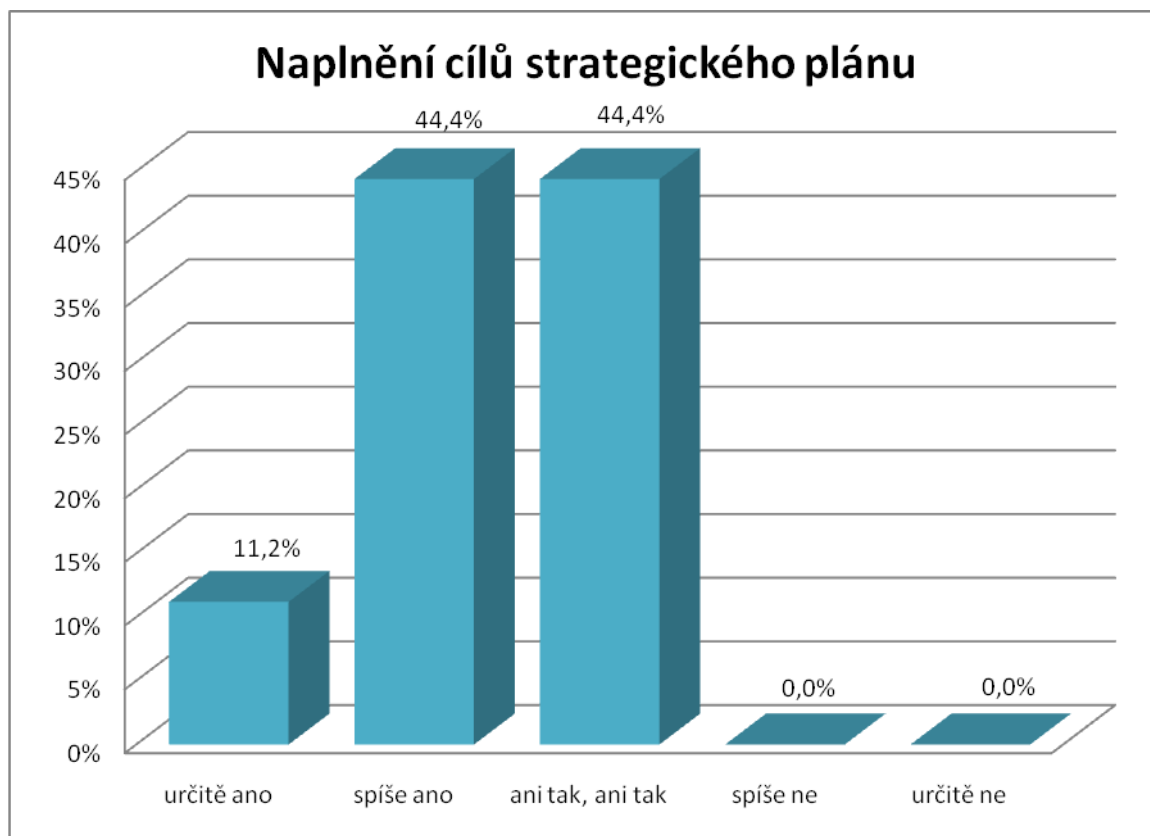

K okolnostem vzniku aktéři uvádí, že se formoval „těžce, vyšlo se z analýzy Agentury a pak z toho, co se narodilo ve skupinách“. Plán vznikl na častých pracovních schůzkách. Vznikal „v těch pracovních skupinách a společně jsme to vytvořili, návrhy ze skupin se pak řešily a z toho se ten návrh udělal“. Vznikal jako „společný koncept všech zúčastněných a byl postavený na zmapování potřeb jednotlivých skupin a situační analýze. Obsahuje podrobný časový plán a adresné rozdělení jednotlivých úkolů a kompetencí.“ „Každá pracovní skupina udělala analýzu, jaké organizace ve městě již fungují, co poskytují, co tu chybí, jaké jsou potřeby cílové skupiny, pak si zvolila priority, které chce řešit, ty se pak ještě připomínkovaly v lokálním partnerství a pak se v pracovních skupinách řešily jednotlivé kroky, kdo za ně bude mít odpovědnost a do kdy. Finální podobu strategickému plánu dělal lokální konzultant., plán je velice dobře a profesionálně zpracovaný.“ Z uvedeného je zřejmé, že strategický plán vznikl na základě systematické a úporné práce jednotlivých členů a za výrazné koordinační podpory lokálního konzultanta. Tedy vznikl „dlouhodobě, složitě, emotivně, nakonec díky hlasování a koordinaci procesu stran a Agentury vznikl a byl odsouhlasen zastupitelstvem města Cheb.“

Je **strategický plán v souladu s potřebami obce**? Na tuto otázku existuje poměrně jednoznačná odpověď. Většina aktérů odpověděla, že je plán určitě v souladu s potřebami obce (83,3%) a méně než pětina dotázaných odpověděla, že je spíše v souladu s těmito potřebami (16,7%). Nikdo nad odpovědí neváhal, ani nevnímal nesoulad plánu s potřebami.

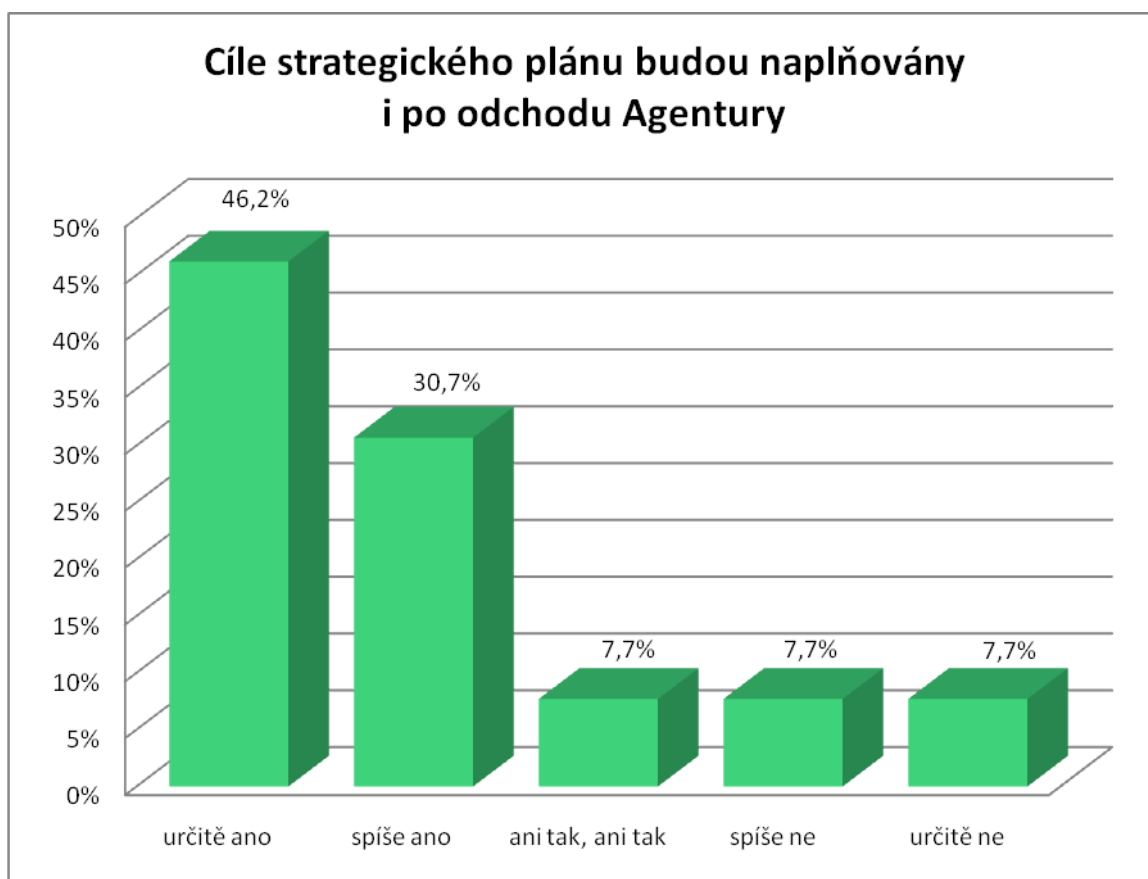

Byly **naplněny cíle strategického plánování**? Podle více než desetiny dotázaných byly cíle strategického plánu určitě naplněny (11,22%) a podle více než dvou pětiny byly spíše naplněny (44,4%). To, že nebyly ani naplněny ani nenaplněny, označily více než dvě pětiny aktérů (44,4%). Nikdo neuvedl, že by k naplnění cílů strategického plánu nedošlo. Celkově tedy dosažení cílů strategického plánování označila více než polovina aktérů (55,6%).

Komentář k naplňování strategického plánu se týkal především skutečnosti, že je ještě brzy na jejich vyhodnocování. Teprve se realizuje. Ovlivnění plnění je způsobeno „*například sníženou aktivitou odpovědné osoby, posunutí podání projektů do jednotlivých výzev*“.

Pro samotné hodnocení projektu je důležité, zdali **budou cíle strategického plánu naplňovány i po „odchodu“ Agentury** z lokality. Téměř polovina dotázaných se domnívá, že cíle budou určitě naplňovány i po odchodu Agentury (46,2%) a více než čtvrtina si myslí, že budou spíše naplňovány (30,7%). Téměř desetina respondentů s odpovědí váhá (7,7%). Podle téměř desetiny respondentů k dosahování cílů spíše nedojde (7,7%) a podle stejného počtu určitě nedojde (7,7%). Celkem jsou tedy o dlouhodobém dosahování cílů přesvědčeny více než tři čtvrtiny aktérů (76,9%).

Zárukou pokračování práce a plnění cílů strategického plánu jsou politická vůle a „dobřej tým“. Také „ty kroky jsou dopředu finančně zajištěné“. Musí dojít ke schválení některých projektů. A dále musí být „chuť obce a ta chybí“. „Opět to záleží na koordinaci. Pokud zde Agentura přestane působit, město Cheb nebude podporovat práci např. lokálního konzultanta“.

Je podle aktérů vytvořený **strategický plán kvalitním dokumentem**? Při tak intenzivní práci se nedají čekat špatné výsledky. Určitě je kvalitní podle dvou třetin dotázaných (66,7%) a spíše kvalitní je podle třetiny dotázaných (33,3%). Za ani kvalitní, ani za nekvalitní ho nepovažuje nikdo, stejně jako za nekvalitní. O kvalitě plánu jsou tedy přesvědčeni všichni aktéři.

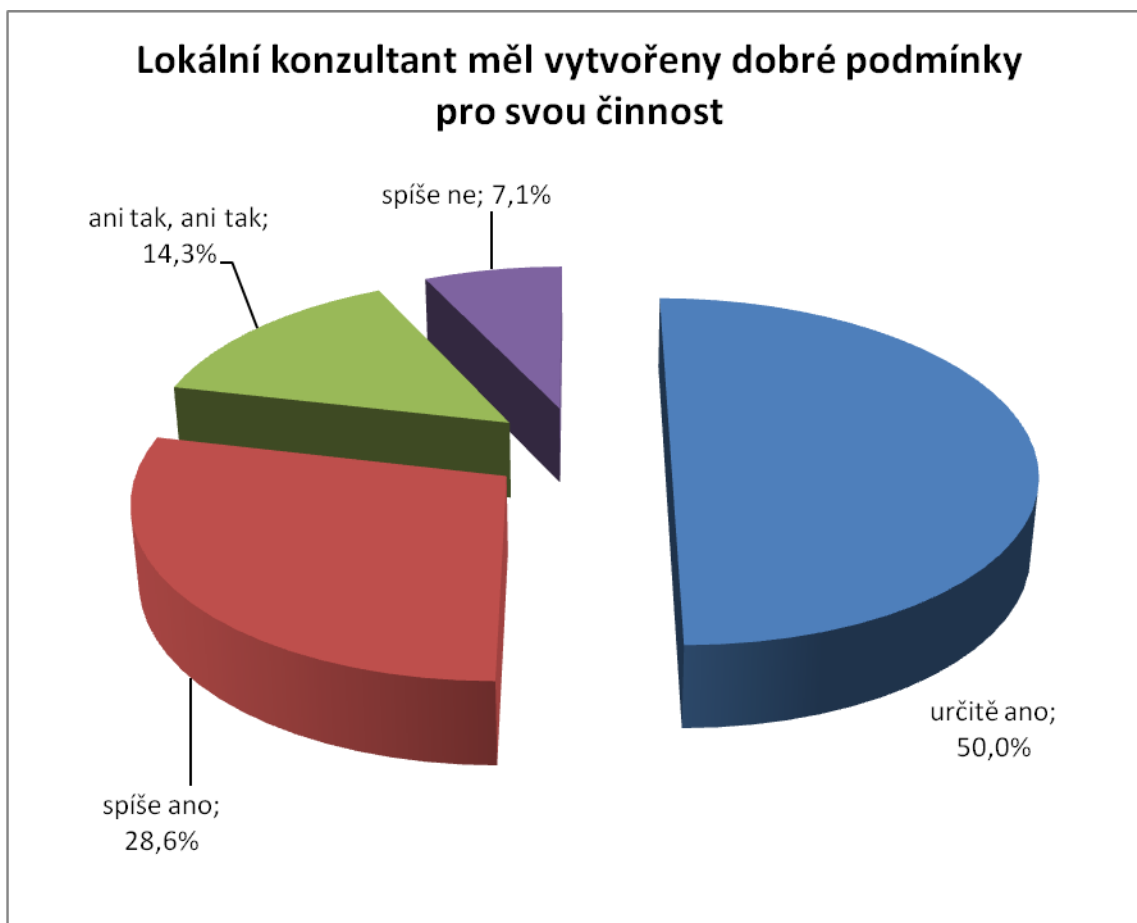
Jak jeden z aktérů poznamenal, čas může ukázat na některé jeho chyby. Celkově lze ale tvrdit, že jsou aktéři na výsledky své práce náležitě hrdí. Občas se vkrádají pochyby. „*Asi tam budou nějaké nedostatky, bylo to v prvopočátcích, tak se možná něco změnilo.*“

5.7. Vyhodnocení metod – lokální konzultant

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se předpokládá, že metody Agentury budou naplňovány prostřednictvím lokálního konzultanta. Jedná se o významný prvek, který ovlivňuje implementaci integračních opatření, proto je třeba se věnovat i této konzultantské roli.

U aktérů lokální konzultant sklízí velký úspěch. „Odvedl kus práce, obdivuji ho.“ Byl „velmi dobrý“, „úplně super, pomohl nám se vším, jak jsme potřebovali“, „výborný“, „byl vždy při ruce, i když na dálku“, „pracuje za dva“, „profesionální vedení, aktivní, ochotný, spolehlivý, flexibilní“. Zaznívá i kritika jedné nespokojené organizace „s námi vůbec nekomunikuje, komunikuje jen s romskou poradkyní, takže nic moc“.

Důležité je, zdali **měl lokální konzultant vytvořeny v lokalitě dobré podmínky pro svou činnost**. Z odpovědí aktérů vyčteme, že podmínky měl k práci příznivé. Určitě je měl dobré podle poloviny dotázaných (50%) a spíše dobré podle více než čtvrtiny dotázaných (28,6%). S odpovědí váhala více než desetina respondentů (14,3%). Méně než desetina dotázaných si myslí, že podmínky spíše nebyly dobré (7,1%).

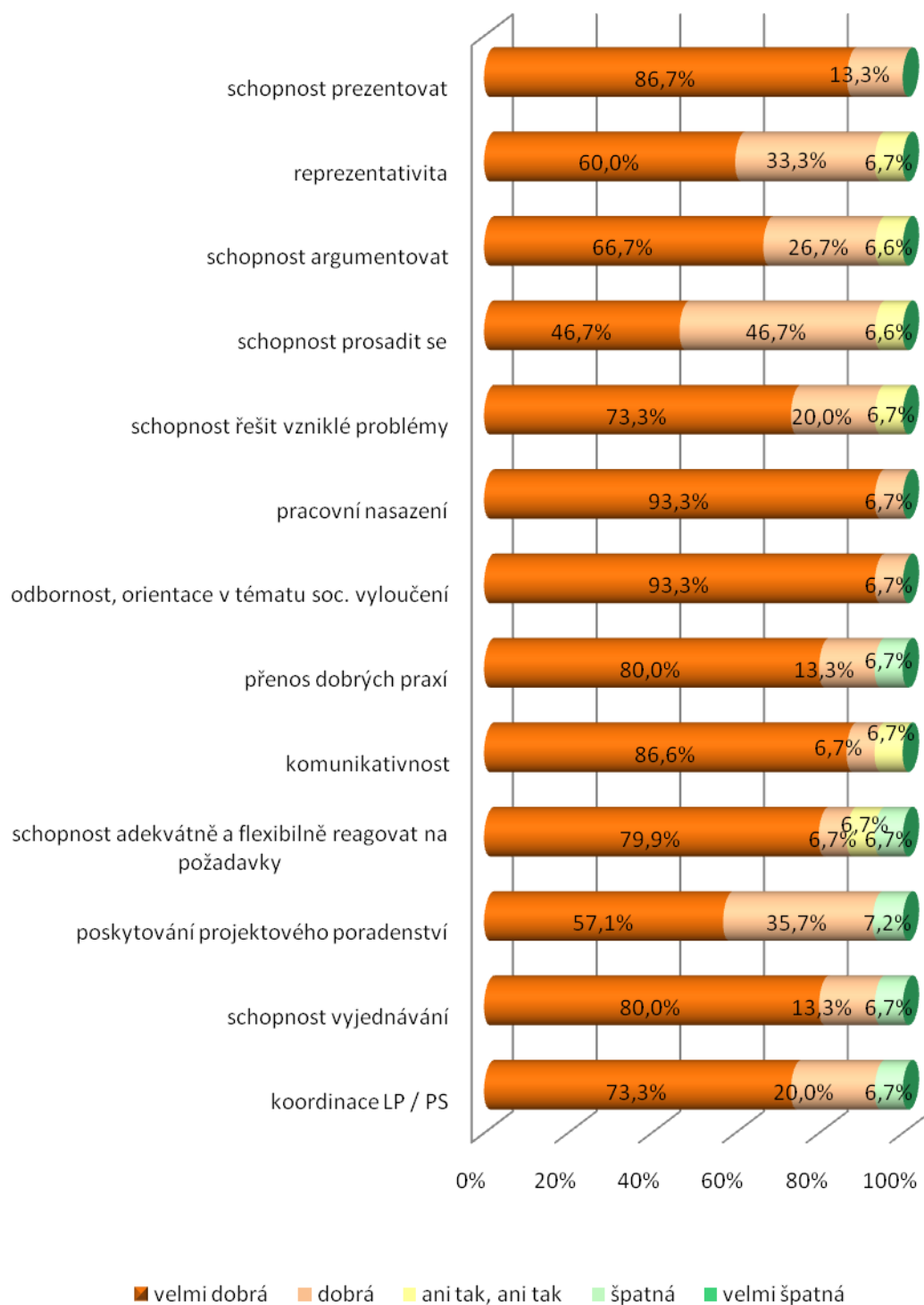
Je patrné, že podmínky se aktérům hodnotí o poznání hůře. Někdo mu vytvářel podporu, někdo ne. „Právě ty neziskovky byly nejvíc proti a nakonec nejvíc dostaly.“ „Strašně se nalítal, jak to bylo na dálku.“ „Na začátku to trochu vázlo, byla to nová role, ale pak se vyjasnila jeho role a bylo to dobré.“ Podpora ze strany města byla malá, spíše byla „počáteční neochota“.

Co se týká **hodnocení kompetencí lokálního konzultanta**, navrhli jsme celkem třináct klíčových kompetencí, které aktéři hodnotili jednu po druhé. Tyto kompetence jsme navrhli podle nároků kladených na práci lokálního konzultanta a vybrali jsme ty, které byly z oblasti sociálních kompetencí a kompetencí v oblasti metod (odborné). Čtenáře žádáme o opatrnost při interpretaci výsledků. Byť aktéři hodnotí kompetence lokálního konzultanta, tak si musíme být vědomi, že zvládnutí kompetencí souvisí s celkovou rolí Agentury a její pozicí v lokalitě – závisí na kultuře sociálního prostředí, na místním kontextu a situaci, který mohl dát některým kompetencím vyniknout, jiné mohly být zase potlačeny zájmy a potřebami aktérů situace. Kompetence jsou v tomto ohledu spoluvytvářeny.

Jak dokládá následující graf, místní aktéři ocenili kompetence druhé lokální konzultantky jako velmi dobré nebo dobré následovně.

Všichni aktéři ocenil i konzultantovu odbornost a orientaci v tématu sociálního vyloučení (100%), schopnost prezentovat (100%), pracovní nasazení (100%), více než devět desetin schopnost argumentovat (93,4%), schopnost prosadit se (93,4%), schopnost přenosu dobrých praxí (93,4%), schopnost řešit vzniklé problémy (93,3%), komunikativnost (93,3%), schopnost vyjednávání (93,3%), reprezentativitu (93,3%), koordinaci lokálního partnerství / pracovních skupin (93,3%), poskytování projektového poradenství (92,8%) a více než čtyři pětiny schopnost adekvátně a flexibilně reagovat na požadavky (86,6%).

Hodnocení lokálního konzultanta

5.8. Vyhodnocení metod – projektové poradenství

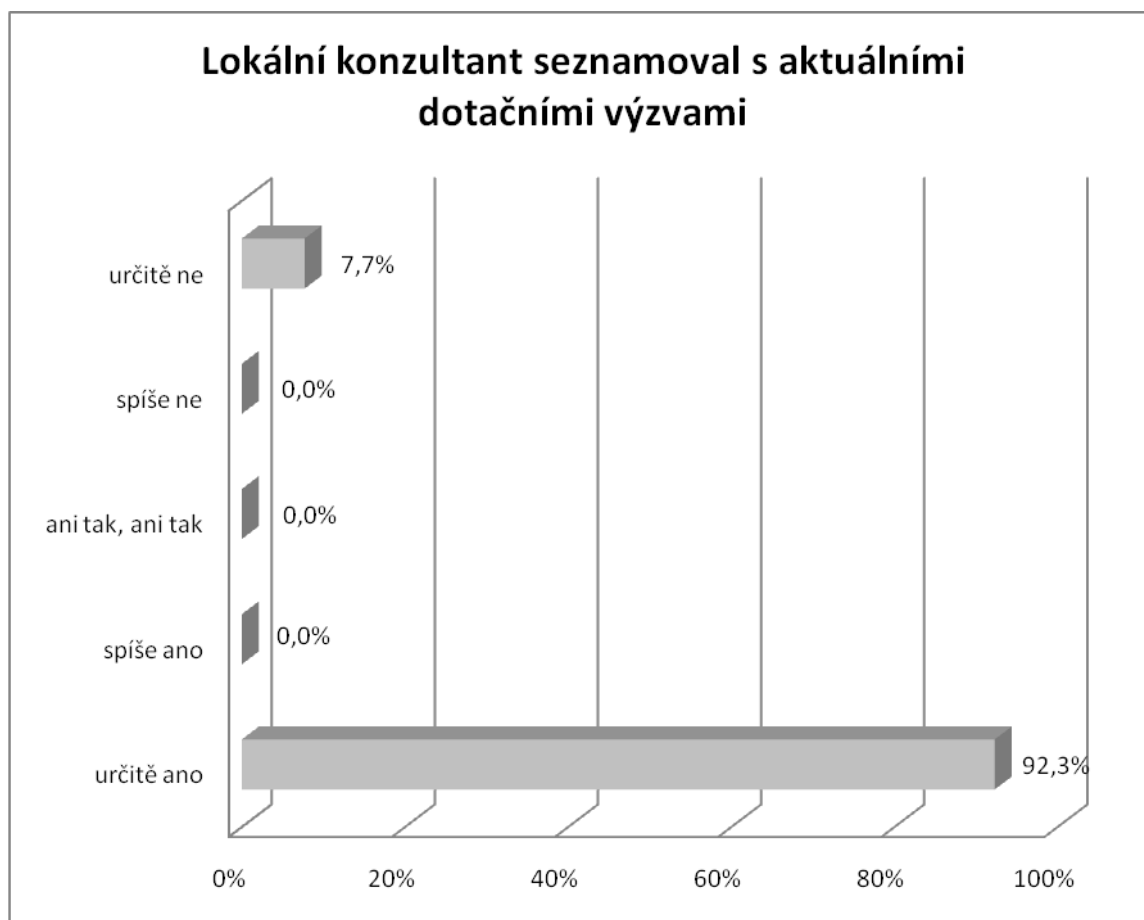
V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že další metodou působení Agentury je poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů. Agentura má poskytovat poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů všem partnerům v lokálním partnerství, přičemž se má zaměřovat na operační programy jako OP LZZ (zejména osa 3), OP VK (zejména osa 1.2), IOP (zejména 3.1b investice do infrastruktury sociálních služeb, 3.1c investice v oblasti sociální ekonomiky a 5.2c zlepšení prostředí v problémových sídlištích) a ROP. Agentura má poskytovat poradenství při administraci projektů a podporu při realizaci Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM).

Poskytoval lokální konzultant v lokalitě projektové poradenství? Více než čtyři pětiny aktérů uvádí, že ano (86,6%). Méně než desetina neví (6,7%) a stejný počet uvedl, že ne (6,7%).

Ti, kteří odpověděli, že neposkytoval, tuto odpověď vztahovali vůči sobě. Tuto službu nepotřebovali a ani ji nepožadovali, případně byla poskytována někomu jinému, případně „pouze částečně“.

Úkolem lokálního konzultanta bylo **seznamovat aktéry s aktuálními dotačními výzvami**. Obeznamována byla většina dotázaných aktérů (92,3%).

Dále jsme zjišťovali, jaké projekty byly v lokalitě zpracovány, v jaké jsou fázi realizace (schvalování) a jaký byl podíl projektového poradenství na jednotlivých projektech. Konfrontovali jsme tak podíl činností, které uvedl lokální konzultant a podíl činností, které označili ti partneři, kteří projekt připravovali. Reagovali jsme tak na vznášená podezření, že si pracovníci Agentury přisvojují práci aktérů.

ROGRAM	ÝZVA/ ZDROJ	PARTICIPACE ASZ	Míra spolupráce – hodnocení aktérů	ŽADATEL	NÁZEV PROJEKTU	datum aktualizace údajů	STAV	DATUM PODÁNÍ	AKTIVITY PROJEKTU	ÁDANÁ DOTACE	PODPOŘENO
OP	.1b	konzultace (1)	1,2,3,4,5,6,7,9	DCHP	Dům sociálních služeb Betlém Cheb	23.6.2011	schválená projektová žádost	7. 7. 2010	cílová skupina: osoby žijící v sociálně vyloučených romských komunitách atd.	9 999 303	ano
	.1b	příprava projektu (4)	1,2,3,4,5,6,7,9	město Cheb	Středisko sociálních služeb Zlatý vrch	23.6.2011	projektový záměr+studie proveditelnosti	podání 3-4. čtvrtletí 2011	cílová skupina: Příslušníci sociálně vyloučených romských komunit, klíčové aktivity: NZDM ve věku 15-26 let, NZDM ve věku 6-14 let, zázemí pro terénní sociální práci atd.	8.600.000	
PLZZ 3.2	.55 IP	příprava projektu (4, 6, 7, 8, 9)	1,2,3,4,5,9	ěsto Cheb	Individuální projekt města Chebu na změnu situace sociálně vyloučených obyvatel města, zejména na sídlišti Zlatý vrch	3.6.2011	schváleno k realizaci	zahájení realizace červenec 2011	terénní sociální práce, NZDM 15+, dluhové poradenství atd.	30845 11	ano
	.3.	příprava projektu (4, 5, 7, 8)	1,2,3,5,7,9	CHP	Pracovní poradenské centrum Cheb	3.6.2011	schváleno k realizaci	realizace od září 2011: zpožděný proces hodnocení	cílová skupina: Etnické menšiny a osoby z jiného socio-	771 463	ano

									kulturního prostředí, klíčové aktivity: pracovní poradenská, konzultace psychologa, bilanční, pracovní a osobnostní diagnostika, motivační kurzy apod.		
PVK	.1. KK	příprava projektu (3, 5,9)	1,2,3	SŠ Cheb (+ ZŠ)	Rozhodují o své kariéře	3.6.2011	v hodnocení (přepracováno a znovu podáno)	13.6.2011	cílová skupina: žáci 8. a 9. tříd ZŠ, žáci ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci 1.ročníku ISŠ Cheb, klíčové aktivity: poradenská a diagnostická činnost zaměřená na správnou volbu povolání atd.	120 706	
	.2. KK	koordinace příprav (3)	1,2,3,7	Rokršti	Vzdělávání pedagogů, pedagog. asistentů a neped. pracovníků s CS děti a mládež ze sociokulturně znevýhodněného prostředí	3.6.2011	rezignovali	nepodáno			

	.2.K K	onzulta ce (3)	1,2,3,7	Rokršti	Doučování dětí	3.6.20 11	rezignovali	nepodáno	pokračov ání a rozšíření projektu z Rady vlády		
	.2.K K	příprava projektu (3, 5, 7, 9)	1,2,3,4,5, 6,7,9	Občan ské křesťan ské sdruže ní Sintů a Romů Cheb	Podpora participace sociokultur ně znevýhodn ěných dětí v hlavním vzdělávací m proudu: předškolní klub, podpora žáků a aktivizace rodičů	3.6.20 11	v hodnocení	13.6.2011	1. předškol ní klub, 2. spoluprá ce s MŠ a přípravn ými ročníky, 3. vzdělávací a zájmové aktivizace s dětmi školního věku, 4. rodičovsk é centrum	571 2 59	
	.2.K K	příprava projektu (3, 5, 7, 9)	1,2,3,4,5, 6,7,8,9	točiště, o.p.s.	Klub pro dětí předškolní ho věku ze sociokultur ně znevýhodň ujícího prostředí a jejich rodiče	3.6.20 11	podáno v BN7, nezaregistr ováno, připraveno pro další výzvu	13.6.2011/ přelom 2011 a 2012 podle další výzvy	vzděláva cí, volnočas ové, osvětové , socializač ní aktivizace pro předškol áky a jejich rodiče; spolupor áce s MŠ, střední školou (dobrovo lníci), OSPOD, NZDM pro školní dětí a SAS	574 7 65	
STATN Í	VZR K	konzult ace (2)	1,2,3,7	Rokršti , o.s.	Doučování dětí						

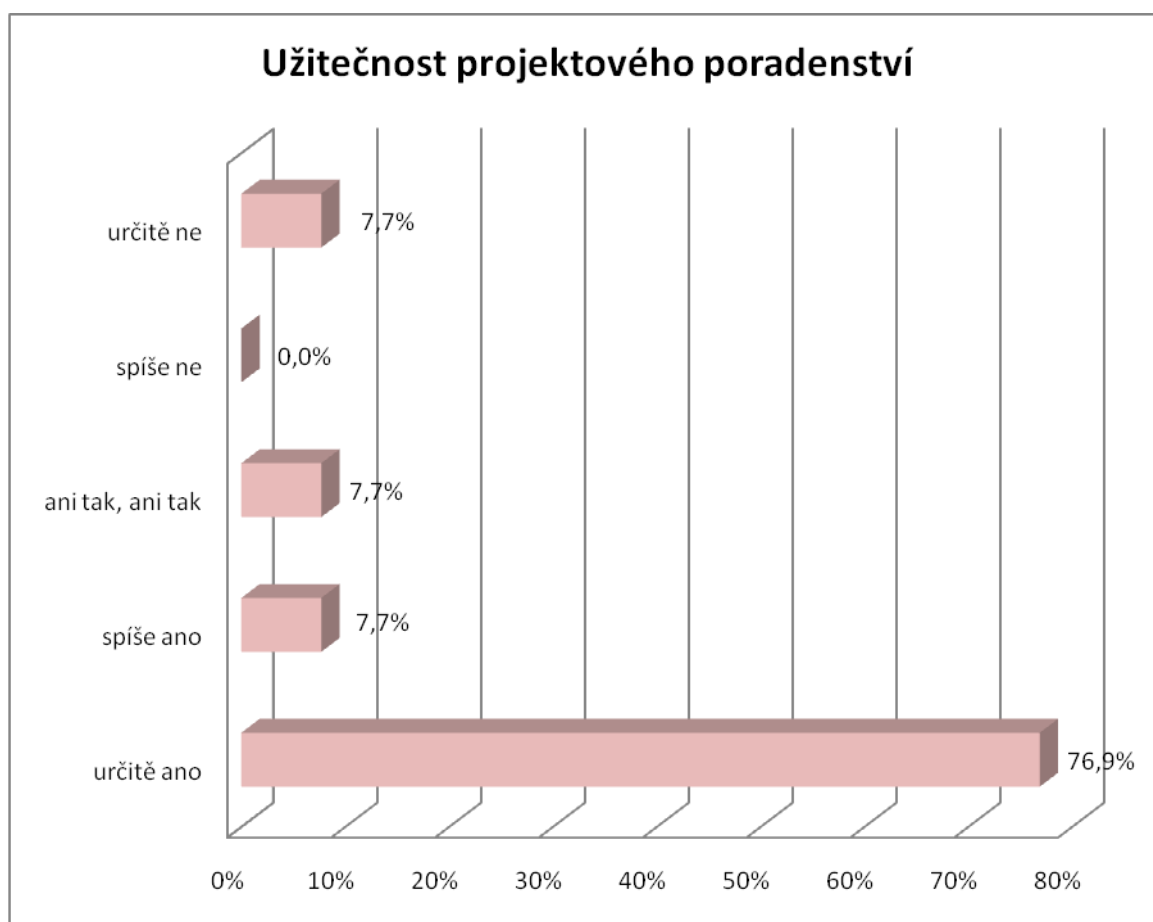
*použita následující klasifikaci (možné i kombinace více možností):

1. konzultace dílčích částí – lokální konzultant nic nepsal, jen připomínkoval
2. konzultace celého projektu – lokální konzultant nic nepsal, jen připomínkoval

3. spolupráce na projektovém záměru – lokální konzultant pomáhal psát projektový záměr
4. napsání projektového záměru - lokální konzultant napsal projektový záměr
5. spolupráce při přípravě projektové žádosti - lokální konzultant pomáhal psát projektovou žádost
6. napsání projektové žádosti - lokální konzultant napsal projektovou žádost
7. lokální konzultant se podílel také na vkládání žádosti do benefitu
8. spolupráce na realizaci projektu
9. lokální konzultant psal vyjádření k projektu
10. jiná forma uveďte jaká

Jak z tabulky vidíme, v lokalitě bylo zpracováno množství projektů, některé nebyly podány. Lokální konzultant poskytoval projektové poradenství, celkově je v souladu s hodnocením aktérů. Mnohdy vidí aktéři mnohem větší účast konzultanta, než jak ji kvalifikuje on sám.

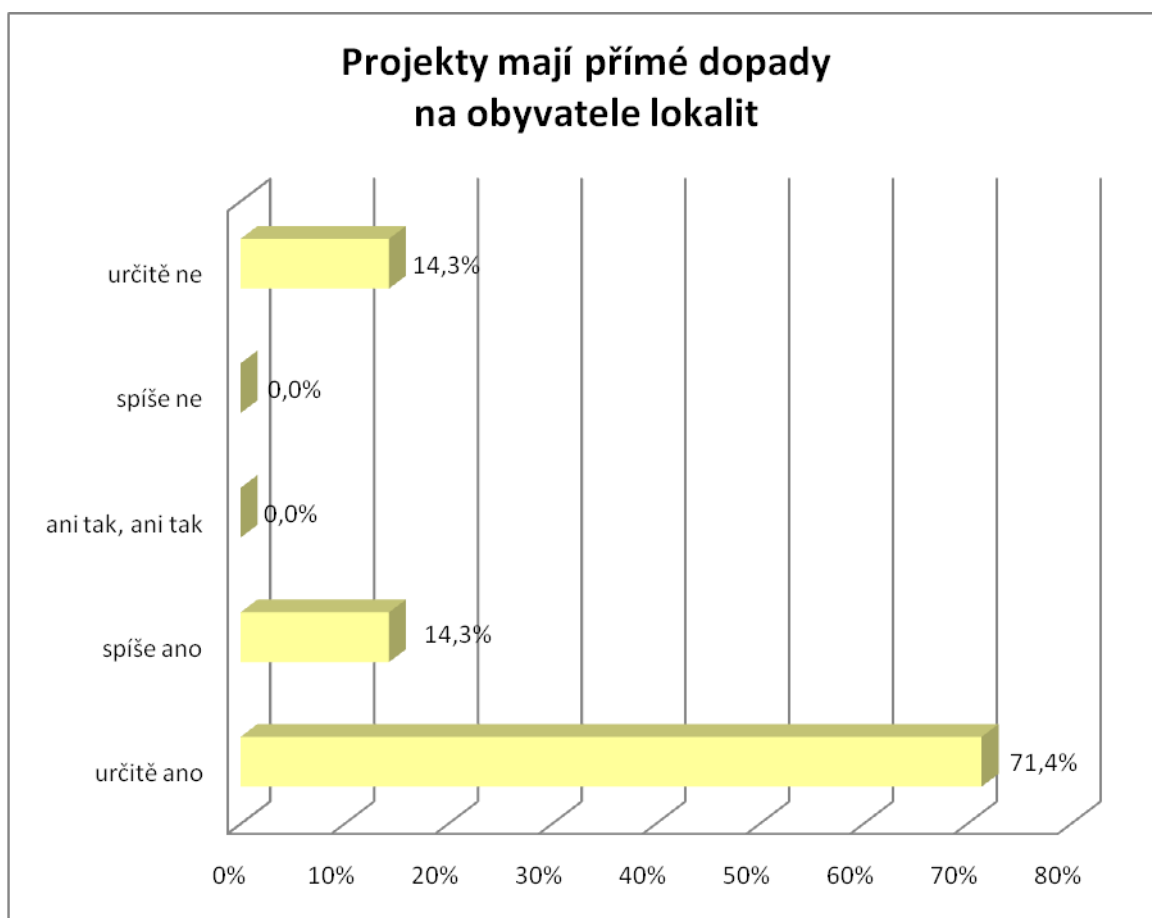
Jak hodnotí aktéři **užitečnost projektového poradenství**? Více než tři čtvrtiny dotázaných uvedly, že je poradenství určitě užitečné (76,9%) a další méně než desetina, že je spíše užitečné (7,7%). Méně než desetina s odpovědí váhá (7,7%) a pro další méně než desetinu je poradenství neúčinné (7,7%).

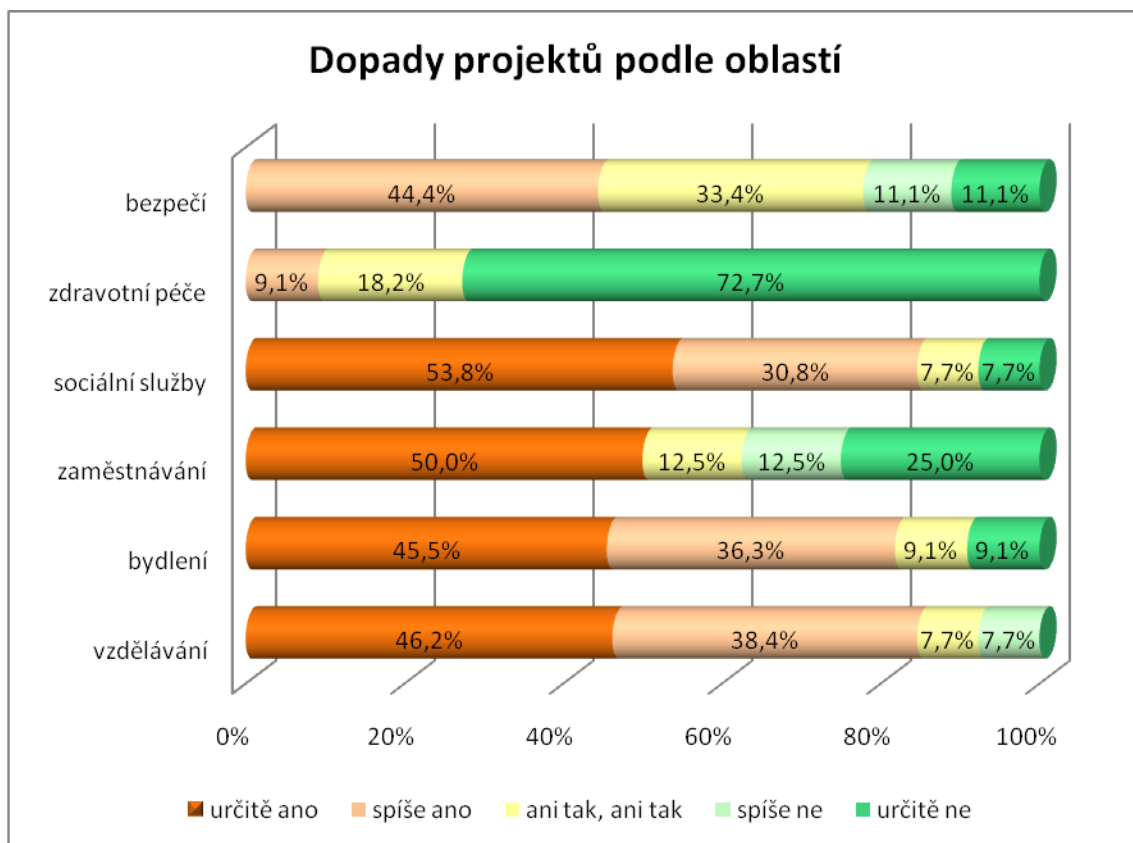
Mnozí byly k poradenství zpočátku skeptičtí, ale v průběhu času se ukázalo, že bylo užitečné. Týkalo se „odborných záležitostí“. Poradenství se dařilo tam, kde bylo žádané. „Neměli jsme doposud zkušenosti s vyplňováním projektu do benefitu, zprostředkoval nám také užitečné

radý a doporučení od zástupce projektové agentury, která má s těmito projekty zkušenost“.
„Nedělali jsme projekt, ale ještě možná nějaký navrhnu, nevíte, jestli to ještě stihnu?“.

Důležité ale je, zdali **mají projekty přímé dopady na obyvatele sociálně vyloučených lokalit**. Více než dvě třetiny dotázaných se domnívají (71,4%), že určitě mají projekty přímé dopady na obyvatele lokalit a více než desetina, že dopady spíše mají (14,3%). Více než desetina si myslí (14,3%), že projekty přímé dopady určitě nemají. O přímých dopadech je tak přesvědčena většina aktérů (85,7%).

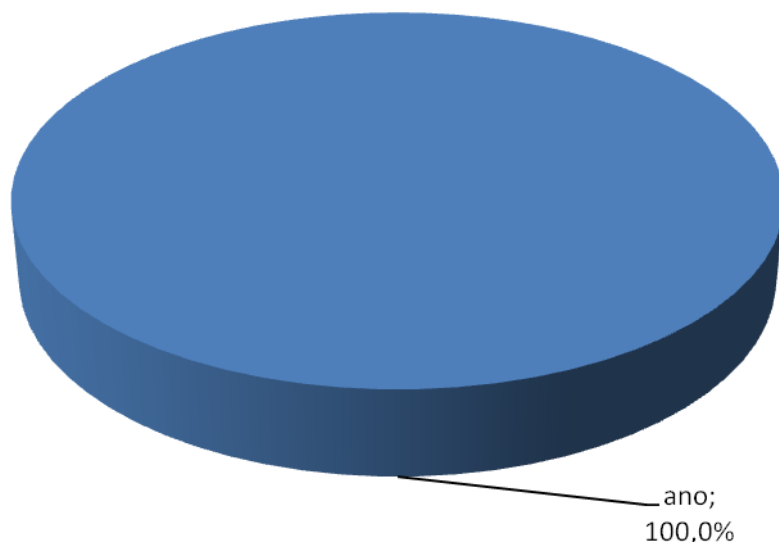
V jakých oblastech mají projekty podle aktérů dopady? Z následujícího srovnání je zřejmé, že dopady se v lokalitě týkají výhradně sociálních služeb (84,6%), oblasti vzdělávání (84,6%), oblasti bydlení (81,8%). Mnohem méně pak oblasti zaměstnávání (50%) a bezpečí (44,4%), nepatrné jsou i v oblasti zdravotní péče (9,1%).

5.9. Dopady na místní sociální a integrační politiky

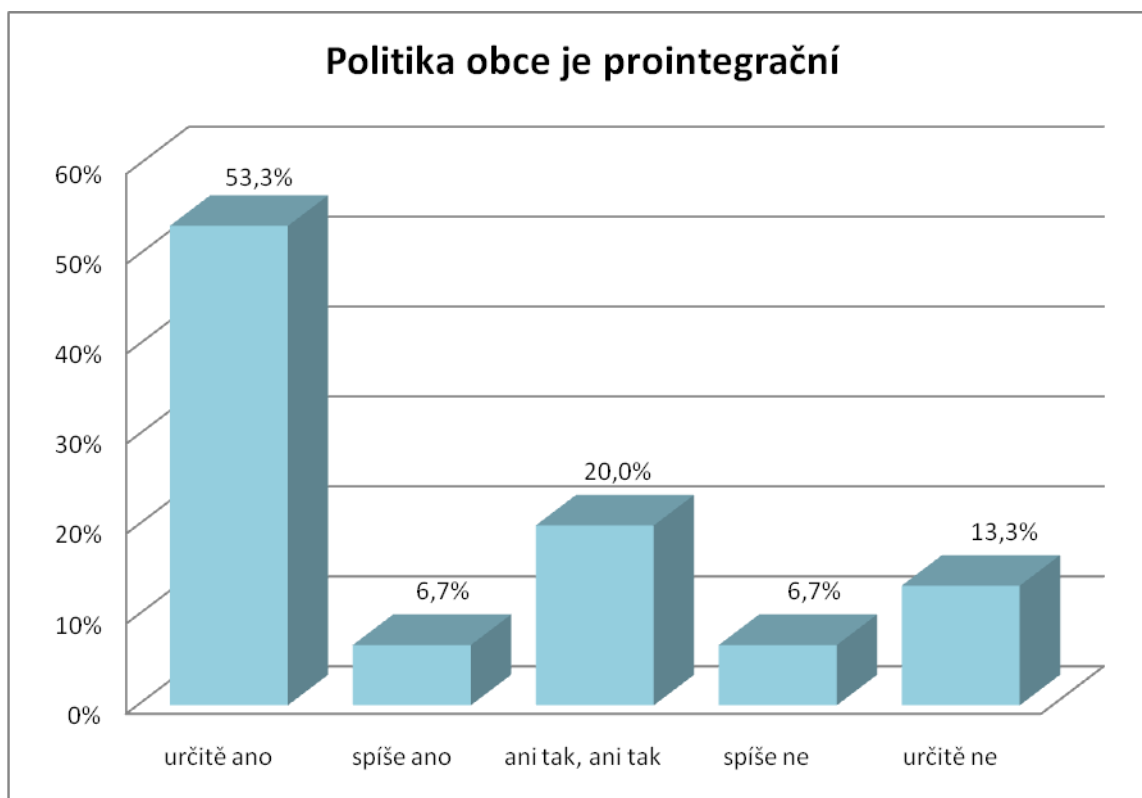
Podléhalo nějaké opatření navržené Agenturou či lokálním partnerstvím schvalování obcí?
 Všichni aktéři odpověděli souhlasně (100%).

Některé opatření navržené Agenturou či lokálním partnerstvím podléhalo schvalování obcí

Aktéři uváděli, že schvalování se týkalo projektů (IOP, IPO), které vyjmenovávali a pak strategického plánu.

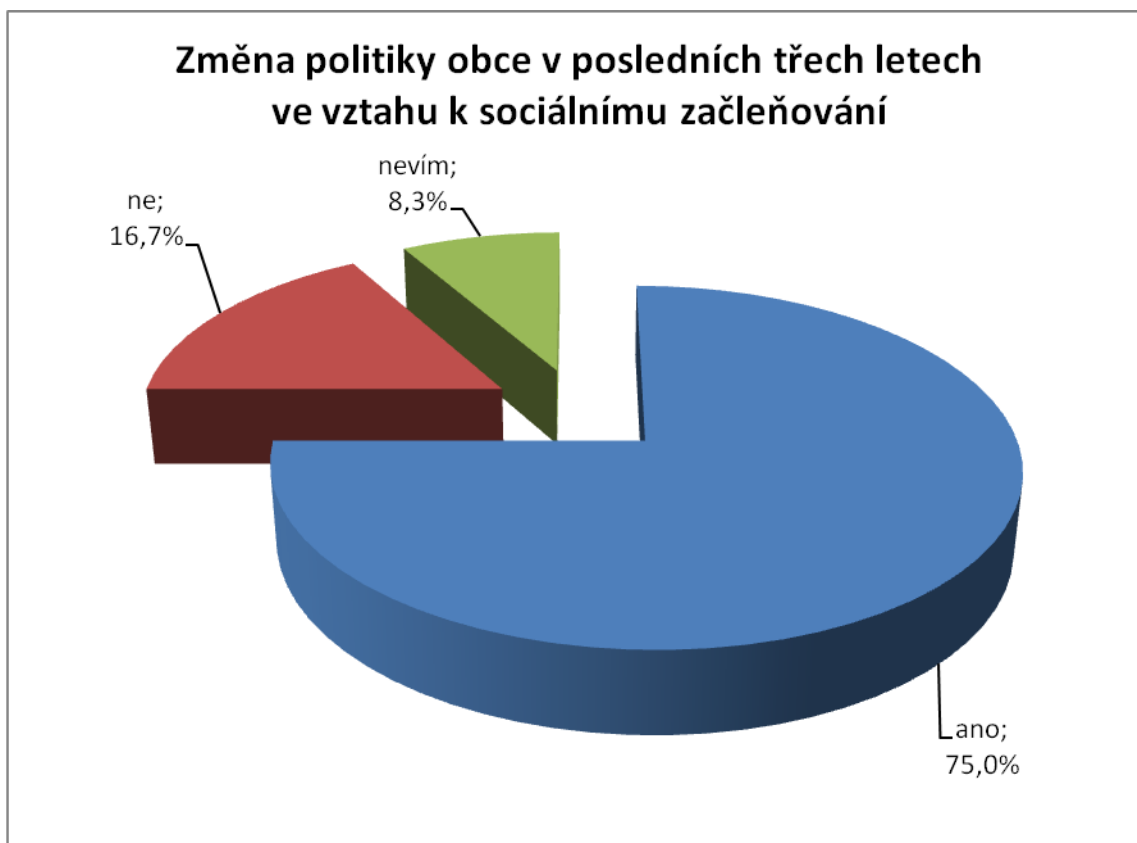
Působení Agentury do velké míry ovlivňuje politika obce. Považují aktéři **politiku své obce za podporující integraci (prointegrační)**? Za určitě prointegrační ji pokládá více než polovina dotázaných (53,3%) a za spíše prointegrační ji pokládá téměř desetina dotázaných (6,7%). Celkem ji tedy za integrační považují tři pětiny aktérů (60%). Pětina dotázaných neoznačila politiku za ani integrační, ani za neintegrační (20%). Za spíše neintegrační považuje politiku obce méně než desetina respondentů (6,7%) a více než desetina aktérů za určitě neintegrační (13,3%). Obec nepodporuje integraci podle pětiny aktérů (20%).

Aktéři vnímají, že politika města se proměnila. „*Nechci jim mazat med, ale je integrační*“. Týká se to současné politické reprezentace, „*ti konkrétní lidé, co jsou tu teď, tak ano*“. „*Mají zájem, všude se o tom píše a řeší se to*“.

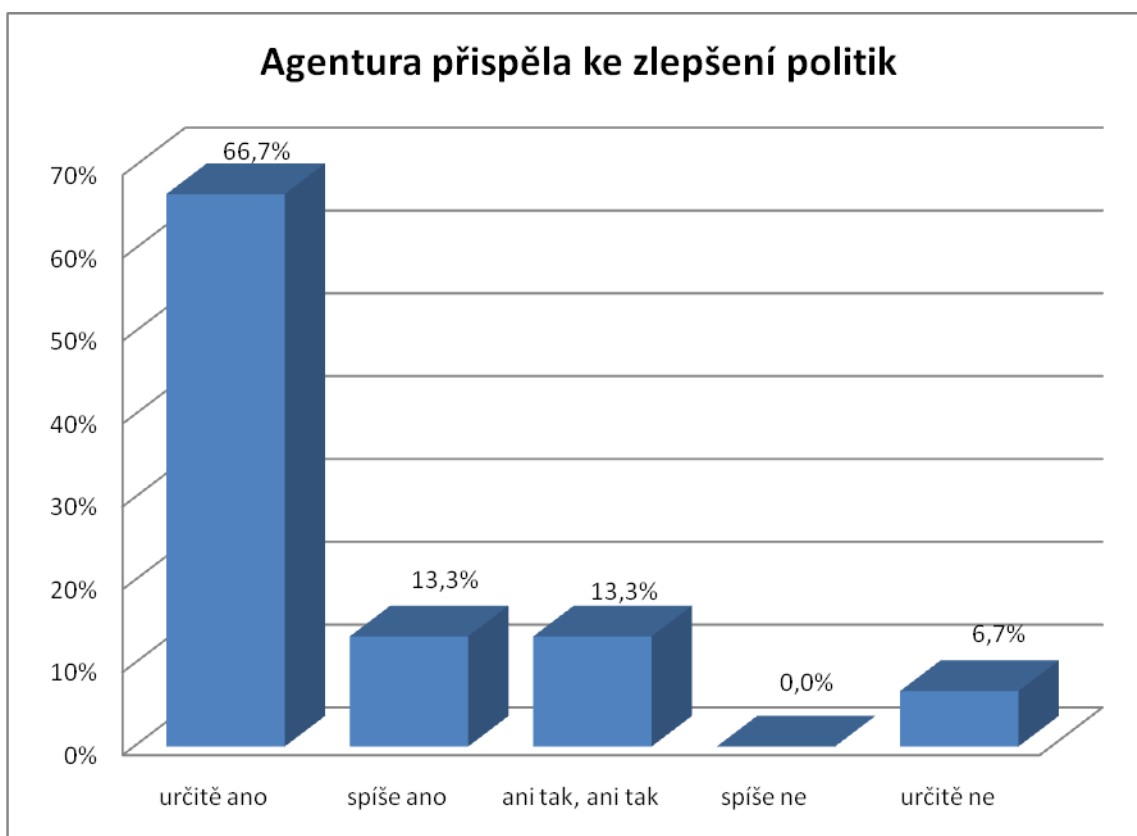
Kritikové naopak tvrdí, že oficiálně je politika integrační, „*reálně ne*“. „*Furt říkají, že nebudou dělat rozdíly, ale ani si neuvědomují, že jsou to rasisti, pořád je tu skrytý rasismus, je to jen na oko, že něco dělají*“. „*Když něco potřebujem, tak jsme poslední*“.

Došlo ke **změně politiky obce ve vztahu k sociálnímu začleňování v posledních třech letech?**
 V Chebu ano. Tři čtvrtiny dotázaných si myslí, že ano (75%). Méně než pětina aktérů se domnívá, že nikoliv (16,7%). A méně než desetina neví (8,3%).

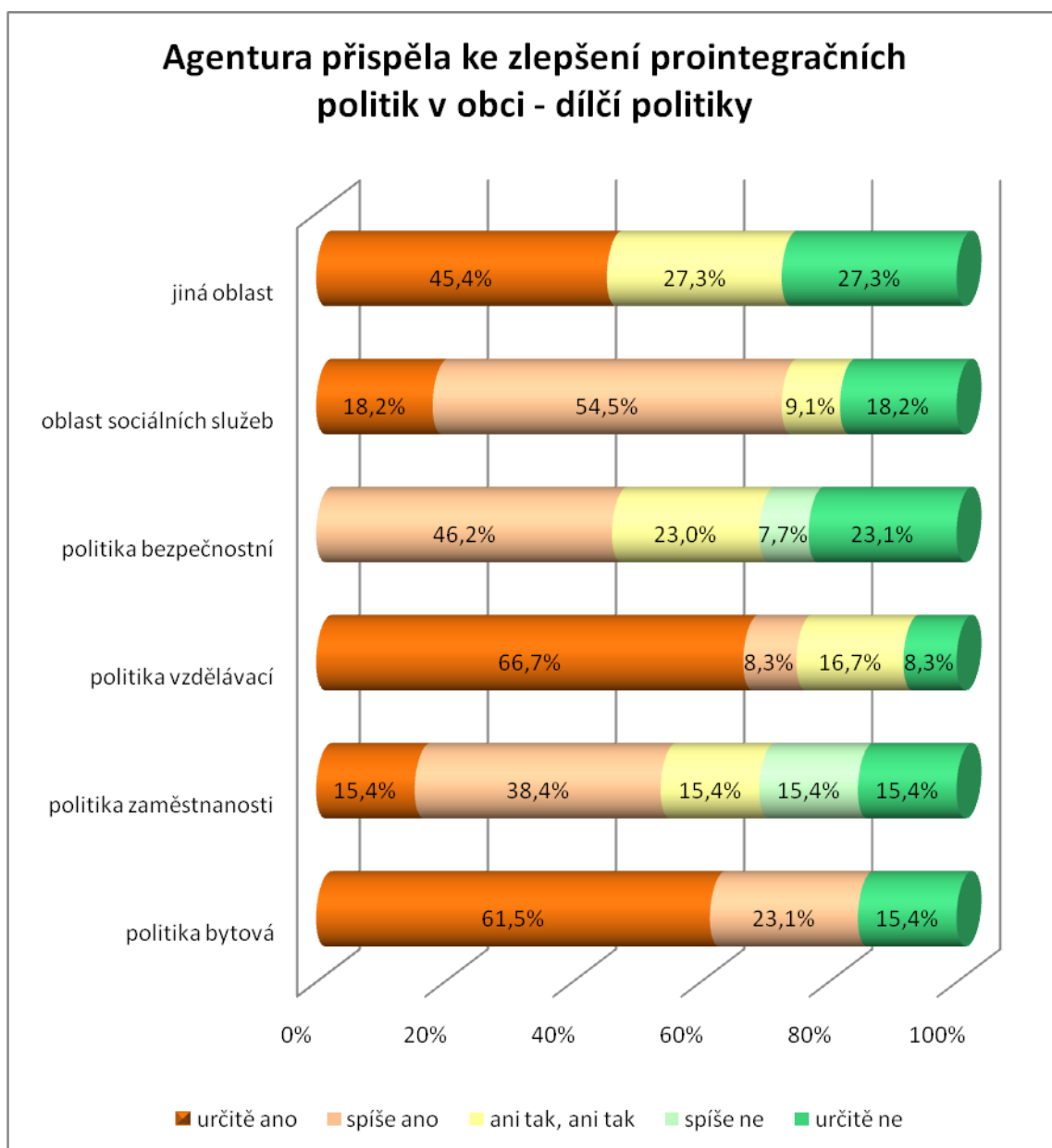

Ti, kteří uvedli, že se politika změnila, hovořili o změně k lepšímu. A tato změna se týká především „pochopení, že ta problematika je potřeba řešit, když ten ohýnek je ještě malý“. Pro jedny je situace „horší“, jiní vnímají „větší zájem tohle řešit“. „Po obsazení novým osazenstvem se prointegrační situace zlepšila“. Aktuální politické zastoupení města je více integraci nakloněno a „v regionální politice více záleží na osobách politiků“.

Přispěla Agentura svou přítomností ke zlepšení prointegračních politik v obci? Že určitě ano uvedly dvě třetiny dotázaných (66,7%) a že spíše ano uvedla více než desetina aktérů (13,3%). Přítomnost Agentury vedla ke zlepšení politik podle čtyř pětin aktérů (80%). Více než desetina označila odpověď ani tak, ani tak (13,3%). Téměř desetina uvedla, že Agentura ke zlepšení určitě nepřispěla (6,7%).

A v jakých oblastech politik zlepšení nastalo? Z následujícího grafu je patrné, že ke zlepšení podle názoru aktérů došlo zejména v politice bydlení (84,6%), v politice vzdělávání (75%), v sociálních službách (72,7%). Méně potom i v politice zaměstnanosti (53,8%).

Přijatá prointegrační opatření se týkají především nízkoprahového zařízení, prostupného bydlení, komunitního plánu, domu sociálních služeb, strategického plánu, proškolení lidí, „celého souboru opatření“.

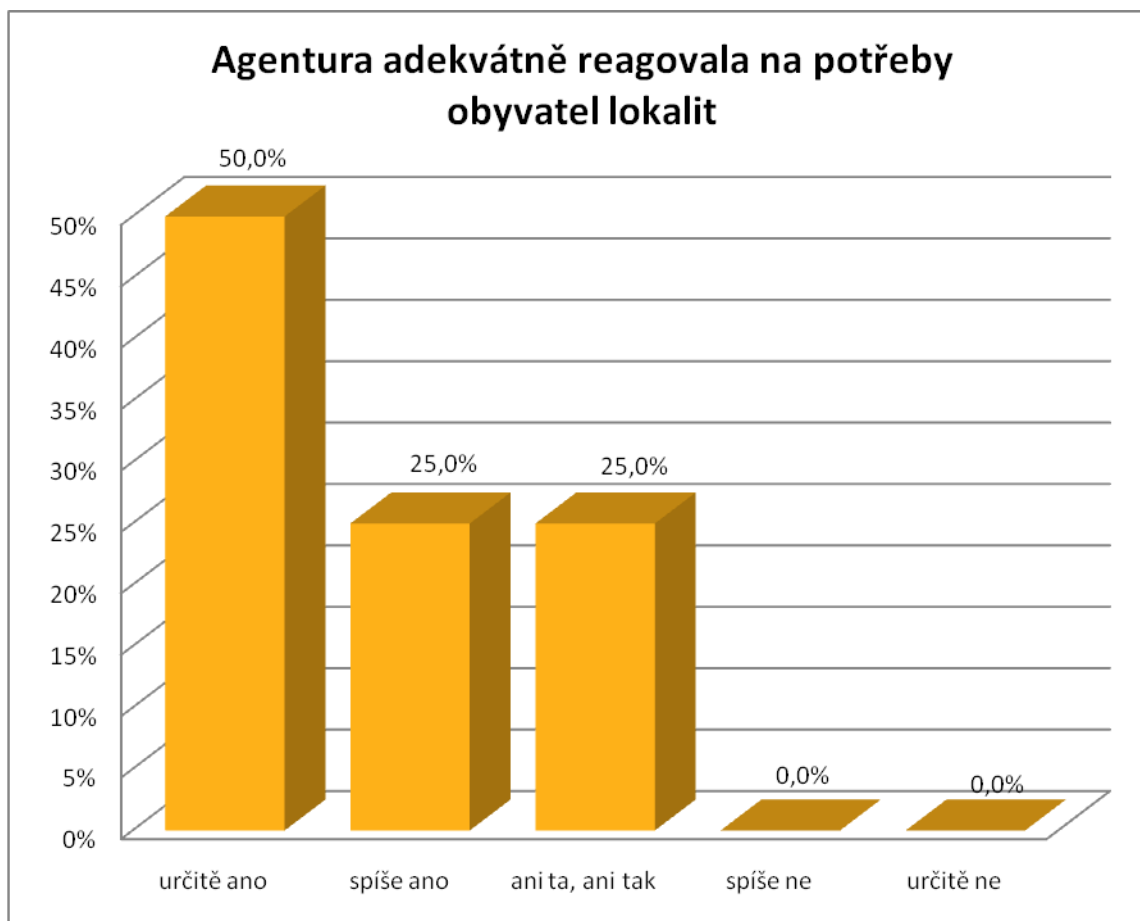
Akteři nahlíží na **možnosti řešení problému sociálního vyloučení v obci** následovně. Shodují se na tom, že existují dvě důležité oblasti podpory, kterými je zaměstnávání a vzdělávání. Možnosti jsou limitované „*aktivitou té cílové skupiny, příležitostí mají hodně, ale jejich aktivita je malá*“. Důležitá je podpora obce. Dobré by bylo zapojit více sociálně vyloučených do aktivit a komunikovat s nimi. Je zapotřebí „*Intenzivnější práce terénních pracovníků*“

působících na obci i v NNO, lepší bytová politika obce, podpora zaměstnanosti, intenzivnější práce bezpečnostních složek (PČR, Městská policie), intenzivnější práce s dětmi a mládeží, podpora vzdělávání“. „Co se sociálních služeb týče, došlo k velkému rozvoji a další služby se plánují, ale chybí návazné služby, terapeuti, psychiatři, léčebny. Často mají sociální služby svázané ruce, protože nemají klienty kam odkazovat“.

Příčinou zdejších problémů je podle názoru aktérů zejména odmítání vzdělávání, dlouhodobá nezaměstnanost, diskriminace na trhu práce, kombinace „vlastní nezodpovědnosti“ a strukturálních podmínek, účast na černém trhu práce, špatné podmínky bydlení, dlouhodobá deprivace, stigmatizace, rezignace sociálně vyloučených, koncentrace na jednom místě. Také „dlouhé roky určité skupiny obyvatel nikdy nepracovaly, jen pobíraly poměrně vysoké dávky, neměly motivaci nic měnit. Z praxe vím, že tito lidé považují za samozřejmé, že se systém o ně postará, že je to naše povinnost, že mají právo a nárok. Nemají pocit, že by pro to také měli něco udělat. Další velký problém jsou společnosti, které půjčí každému bez ohledu na okolnosti, lidé jsou zadlužení“.

5.10. Dopady v oblasti eliminace sociálního vyloučení

Dokázala Agentura v lokalitě **reagovat na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit?** Určitě dokázala reagovat na potřeby podle poloviny dotázaných (50%) a spíše dokázala reagovat podle čtvrtiny dotázaných (25%). Tedy tři čtvrtiny aktérů se domnívají, že Agentura dokázala na potřeby obyvatel lokalit reagovat (75%). Čtvrtina s odpovědí váhá (25%) a nikdo si nemyslí, že by na potřeby obyvatel lokalit Agentura nereagovala.

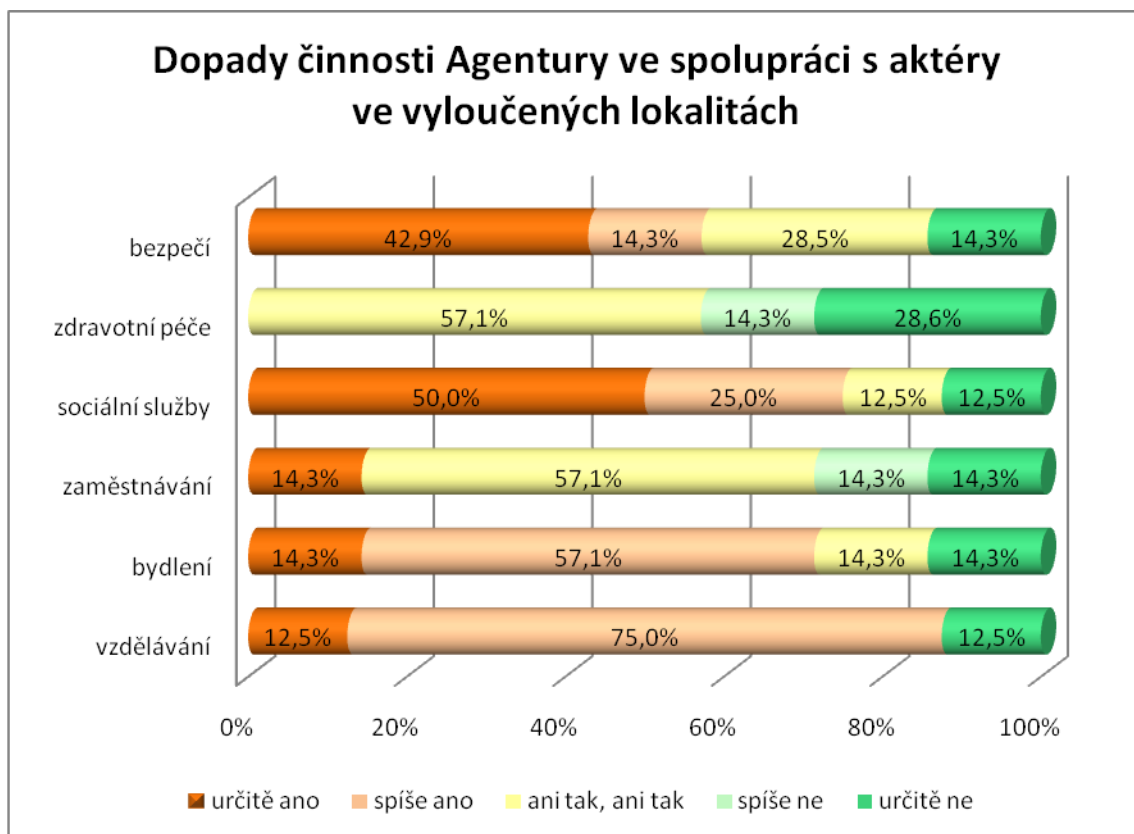

Co se skrývá za tímto sebevědomým hodnocením? Zcela jistě analytická fáze, během níž se lokální partnerství věnovalo rozboru potřeb obyvatel lokalit a také působících organizací. Navíc zástupci obyvatel byli přítomni i v pracovních skupinách. Lokální konzultant se pohyboval ve vyloučených lokalitách a konfrontoval své zkušenosti.

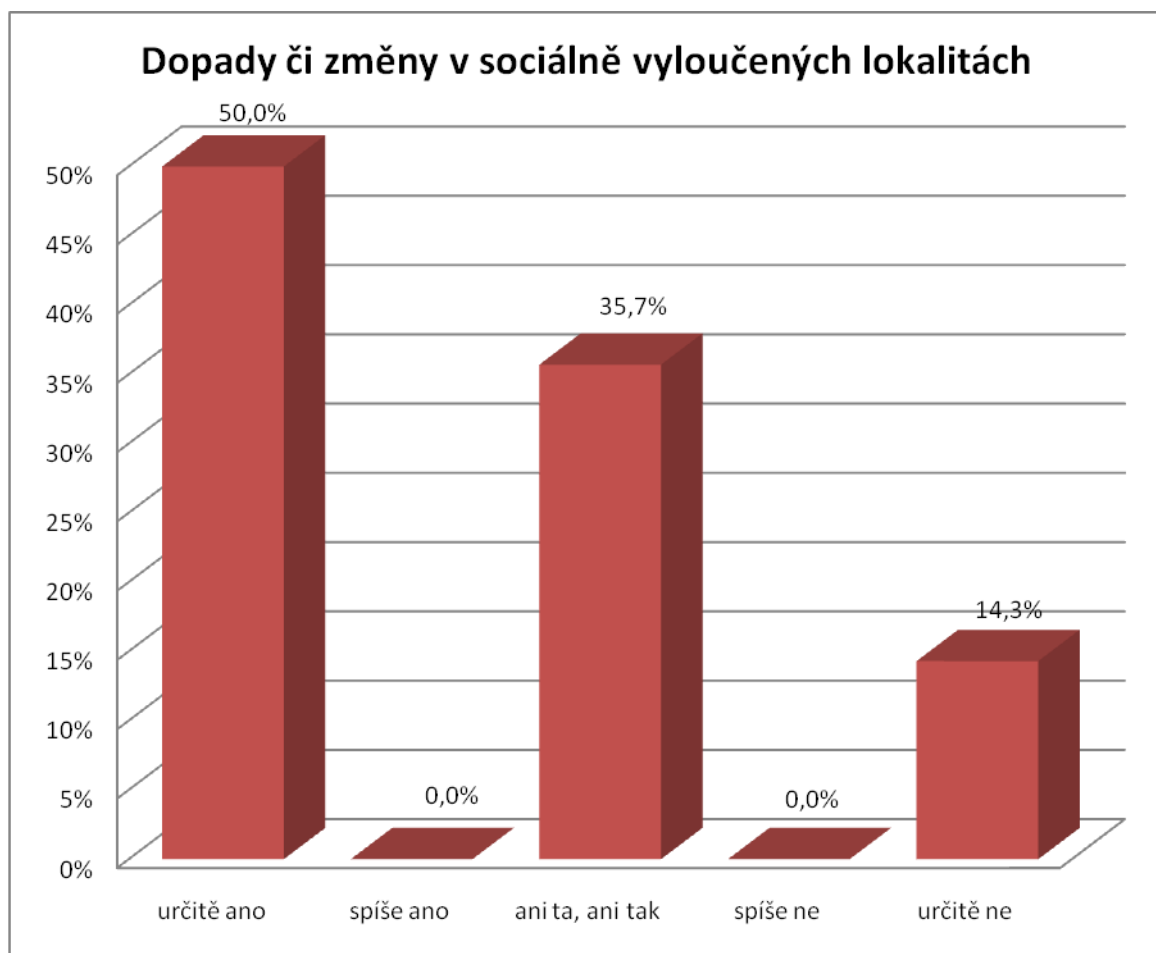
Jaké jsou **dopady činnosti Agentury ve spolupráci s ostatními aktéry**? Aktéři se shodují v tom, že dopady jsou již vidět, ale ne úplně. Došlo k rozstěhování obyvatel jedné vyloučené lokality. „Zanedbané lokality se postupně ruší a ti lidé odcházejí do jiných částí města, kde mají větší šanci se začlenit.“ Obyvatelé lokalit jsou podpořeni. „Mají možnost se někam obrátit, ví o nás“. Došlo k většímu zapojení zúčastněných aktérů do řešení.

Ale zatím je „příliš brzo hodnotit, je to v běhu“. „Je ještě málo času, aby se to projevilo.“ „Reálná změna bude jistě vyžadovat více času.“ Došlo ke zpřehlednění aktivit, ale jak jsme si povšimli, některé aktéry to více vytlačilo na okraj.

Z níže uvedeného grafu vyčteme, jak dopady do lokalit podle dílčích oblastí hodnotí aktéři. Největší jsou podle aktérů v oblasti vzdělávání (87,5%), sociálních služeb (75%), bydlení (71,4%). Menší pak v oblasti bezpečí (57,2%). V oblasti zaměstnávání jsou dopady malé (14,3%) a v oblasti zdravotní péče nejsou žádné.

Existují podle aktérů známky dopadů či změn v sociálně vyloučených lokalitách? Vidíme, jak se názory na tuto oblast liší. Polovina dotázaných tvrdí, že dopady jsou určitě viditelné (50%). Více než třetina s odpovědí váhá (35,7%) a více než desetina aktérů tvrdí, že k žádným dopadům určitě nedošlo (14,3%).

6. Shrnutí výsledků

Lokalita Cheb patří k velmi úspěšným lokalitám Agentury. Přispělo k tomu několik příznivých okolností. V místě působil lokální konzultant, který se v problematice pohyboval již delší dobu. Ukazuje se, že osobnost lokálního konzultanta, tohoto vyslance Agentury, je velmi důležitým prvkem v působení. Dále - samotné sociálně vyloučené lokality nejsou v Chebu až tak velké. Ale co je mnohem důležitější, jsou zejména dva spolupůsobící faktory, které k úspěchu významně přispěly.

Především časový snímek působení Agentury v místě dokládá, že aktivity byly iniciovány poměrně záhy a během roku 2009 se intenzivně pracovalo na strategickém plánu. Tato práce byla členěná do dvou částí – analytické, během níž se aktéři shodli na deskripci situace a identifikovali potřeby, a plánovací, kdy byly stanoveny cíle a obsah aktivit. Na ně navazuje etapa realizační. V jiných lokalitách se často stávalo, že se práce končila onou analytickou etapou, což samozřejmě aktéry nijak nepřesvědčilo, naopak v nich povzbudilo nedůvěru v analytické postupy. V Chebu lokální partnerství postupovalo vpřed a tak jedinou výraznou překážkou se stává odmítnutí strategického plánu reprezentanty města, což způsobuje zpoždění a oddaluje realizaci plánu. Neutuchající úsilí v kombinaci s komunálními volbami tuto překážku odstraňují.

Druhým faktorem byla úspěšnost lokálního partnerství, tedy procesu síťování aktérů. Vidíme, že v Chebu se proces vydařil, k čemuž přispěla řada dalších vlivů. Ale nepřehlédnutelná je energie konzultanta a ochota partnerů začít spolupracovat, vzdát se svých individuálních strategií a akceptovat koordinovaný postup. V nějakém vztahu ale byly již organizace dříve. Také vidíme, že proces nebyl jednoduchý, na okraj odsunul některé partnery, kteří tímto procesem z mnoha důvodů neprošli úspěšně. Lokální partnerství se dokázalo etablovat (to i vůči komunitnímu plánování) a intenzivně pracovalo. Dokázalo využít plně nástrojů, které do lokality přinesla Agentura. Vytěžilo, co se vytěžit dalo. Počty projektů a aktivit jsou dokladem úspěšnosti procesu, který ale stále ještě na své výsledky čeká. Jedna z lokalit je postupně asanovaná.

Agentura zvládla, trochu i se štěstím onen kolaps, který byl dán rozčarováním politické reprezentace z toho, že původní sliby nebudou naplněny. Zajímavé je, že podpora obce nebyla nijak velká, spíše váhavá. Strategický plán byl po průtazích a vyjednávání s městem schválen v květnu 2010, dokončen byl ale mnohem dříve. Některé „neprůchodné“ věci byly z původního plánu vyňaty, něco se dopracovalo, upřesnily se projektové záměry a napodruhé plán prošel schválením ze strany města. Potíže ale pokračovaly, když se měl plán začít realizovat. Rozpoutaly se spory mezi městem a Agenturou, o čemž členové lokálního partnerství věděli. Politické vedení města odmítalo Agenturu jako partnera, došlo ke sporům ohledně strategického plánu a klíčových projektů, které souvisely s přibližně třetinou plánu.

Tím došlo ke zdržení, zejména chystaných projektů. Zlomem byly komunální volby, kdy došlo k obměně politické reprezentace a také k vytvoření příznivých podmínek k realizaci záměrů. V prosinci je schváleno členy zastupitelstva podání klíčových projektů. Tyto průtahy nepůsobily na partnerství destruktivně, naopak ho ještě více sjednotily. Pozici Agentury to spíše vylepšilo. Působení není provázáno s projekty IPRM.

V případě Chebu je patrné, že pracovní skupiny a lokální partnerství byly velmi aktivní. Jedním z nejakcentovanějších opatření byla příprava systému prostupného bydlení v Chebu, který se měl coby motivační systém stát základem inkluzivních opatření v Chebu.

Samotný výběr obce pro spolupráci s Agenturou považují místní aktéři spíše za dobrou volbu. Počátky působení Agentury dodnes vyvolávají emoce. Mísily se zde očekávání s rozpaky. Nebylo zcela zřejmé, jak bude Agentura v obci působit a jakým způsobem bude pracovat. Postoje obce jako celku vůči příchodu Agentury nebyly optimální a příznivé, spíše rozpačité. Agentura však navzdory napětí s obcí, někdy většímu, někdy menšímu, dokázala své pozice obhájit a to důsledným plněním svého programu. Dokázala naplnit očekávání místních aktérů, rozhodující v tomto směru nebyl, jemně řečeno, neřízený vstup a nesplněné sliby, ale to, že postup vedl k výsledkům.

Důležité rovněž je, že místní aktéři jsou poměrně dobře informováni a také ztotožnění s tím, co má vlastně Agentura dělat. Rozumí jejímu poslání a toto poslání se Agentuře také daří dosáhnout. Podpora Agentury mířila v Chebu k zajištění rovného přístupu především do oblasti bydlení, do oblasti sociálních služeb a do oblasti vzdělávání. Mnohem méně potom do oblasti zaměstnávání, do oblasti zdravotní péče a do oblasti bezpečí. Po ukončení pilotního působení Agentury obec spíše dokáže funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s dalšími subjekty v místě.

Agentura v Chebu evidentně podpořila proces sociálního začleňování v obci. Měla výsledky. Přinesla změny, které jsou do značné míry intenzivní i trvalé. A především jsou pozitivní. Po odchodu Agentury, jak se zdá, budou pak doposud zajišťované Agenturou v obci dále pokračovat. O nositeli se asi ještě bude rozhodovat.

Celkové vyhodnocení působení Agentury v obci je velmi příznivé. Agentura zde získala velmi vysoké ocenění, co se týká přínosu. Podařilo se jí provést členy lokálního partnerství úskalími analytické části až ke konkrétním cílům a naplňování obsahu plánu. Proto působila velmi věrohodně a sklízí pochvalu. Celkový smysl Agentury je velký, ale Agentura působí jako organizace nevýrazně. Lidé jí nevidí „do kuchyně“.

Aktéři vnímají cíle Agentury různě, ale důležitým aspektům rozumí správně. V lokalitě byla provedena situační analýza, její výsledky ale měly být dříve využitelné pro proces plánování.

Velmi přesvědčivé jsou výsledky lokálního partnerství. Objevuje se zde i prvek zjišťování potřeb cílové skupiny a její zastoupení. Lokální partnerství se semklo a pracovalo na svém cíli

– strategickém plánu. Podle hodnocení aktérů došlo k naplnění zmíněného cíle lokálního partnerství z velké části. Je evidentní a v Chebu snad nejviditelnější, jaké jsou nástrahy a úskalí procesu síťování, které si samy nastavují přísná kritéria a kladou nároky na členy. Podmínkou se stává aktivní účast, nikoliv pouhé názory a postoje, ale faktická práce s měřitelnými výsledky. Lokální partnerství se také dokázalo vyrovnat s procesem komunitního plánování, na jeho půdě se realizovala koordinační a metodická činnost, zkrátka systémová práce. Aktivní byly pracovní skupiny, které měly výsledky. Práce v pracovních skupinách se týkala řešení některých konkrétních aktivit v lokalitách a skupiny byly vzájemně provázány.

Strategický plán se rodil těžce a byl vystaven zátěžové zkoušce – odmítnutím obcí. Je zřejmé, že strategický plán vznikl na základě systematické a úporné práce jednotlivých členů a za výrazné koordinační podpory lokálního konzultanta. Je v souladu s potřebami obce. Jeho cíle jsou naplněny částečně, ale má v sobě ještě velký potenciál. Zdá se, že má velké perspektivy, aby byl dlouhodobě naplňován. Strategický plán je v očích aktérů kvalitním dokumentem.

Velmi pozitivně je hodnocena práce lokálního konzultanta. Docela významným momentem bylo obhajování strategického plánu a důslednost při vyjednávání záměrů s obcí.

Také projektové poradenství sklízí úspěchy. Bylo poskytováno, partneři byli seznamováni s aktuálními dotačními výzvami. Užitečnost i efektivita projektového poradenství je velká. Projekty mají přímé dopady na obyvatele sociálně vyloučených lokalit. Týkají se výhradně sociálních služeb, oblasti vzdělávání, oblasti bydlení. Mnohem méně pak oblasti zaměstnávání a bezpečí, nepatrné jsou i v oblasti zdravotní péče.

Politiku své obce považují za integrační tři pětiny aktérů. Aktéři vnímají, že politika města se proměnila. Domnívají se, že došlo ke změně politiky obce ve vztahu k sociálnímu začleňování v posledních třech letech a to k lepšímu. Agentura k tomu evidentně přispěla velkým dílem. A v jakých oblastech politik zlepšení nastalo? Zejména v politice bydlení, v politice vzdělávací, v sociálních službách. Méně potom i v politice zaměstnanosti (53,8%).

Agentura dokázala v lokalitě reagovat na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit. Na tom se projevila zcela jistě dobře řízená analytická fáze, během níž se lokální partnerství věnovalo rozboru potřeb obyvatel lokalit a také působících organizací. Lokální konzultant se pohyboval ve vyloučených lokalitách a konfrontoval své zkušenosti. Dopady jsou již v lokalitách viditelné, byť ne úplně. Největší jsou podle aktérů v oblasti vzdělávání, sociálních služeb, bydlení. Menší pak v oblasti bezpečí. V oblasti zaměstnávání jsou dopady malé a v oblasti zdravotní péče nejsou žádné. Známky dopadů či změn v sociálně vyloučených lokalitách již dnes lze identifikovat.

Pokud máme výsledky působení Agentury v Chebu shrnout, tak s nimi můžeme být velmi spokojeni. Proces, který se potýkal s nejednou nástrahou, se s výraznou pomocí místních aktérů podařilo zvládnout. Lokalita Cheb patří k velmi úspěšným lokalitám Agentury. Opět se na tom podílelo více faktorů, zejména intenzivní strukturovaná práce, úspěšnost lokálního partnerství a také proměna podpory města. Čas dále ukáže, jestli se podaří naplnit celý potenciál, který v sobě proces skrývá.